

Viestintä ja vaikuttaminen

**Brändiä diakoniale!
Kirkko vaikuttamisen foorumeilla
Viestinnän muutokset**

3	Pääkirjoitus Vaikuttava diakonia	38	Kasvupuhetta
4	Kuvassa John Vikström	40	Mentoroinnin mahdollisuudet diakoniatyössä
6	Viestintä ja vaikuttaminen	42	Henttiset
8	Puolueet haluavat kirkon osallistuvan yhteiskunnalliseen keskusteluun	44	Poikien ja nuorten miesten elämää valottamassa
11	Kirkko vaikuttamisen foorumeilla	46	Taudin kuva
14	Kirkon viesti vaikuttaa aina	48	Lapsivaikutusten arviointi
16	Jeesuksen seuraajiksi lähetetyt – Tapio Saranevan perintö	50	Diakoniatyön olemus tässä ajassa
18	Arvojen areena	52	Päämäärä on diakoniassa tärkeä
20	Turvapaikka Torpalla	54	Kirkon tilastot 2020-luvulle
23	Menninkäinen	57	Sivellin-palkinto 2015
Tilaa Diakonia-lehti
24	Itä-Helsingin projekti paransi diakoniatyön näkyvyyttä	58	Huomista ei ole olemassakaan
26	Viestinnän muutokset	60	Suomen Lähetysseura tukee lasten saattohoitoa Venäjällä
29	Case RuokaNysse	61	Kirkon diakoniatyöllä on uusi tunnus
31	Kirkko keskelle ihmisten arkea	63	Kirjat
34	Ääni kuuluville	64	Iltahartaus Älä pelkää
36	Tullaan yhteen uudella tavalla		

Vaikuttava diakonia

Kirkon diakonista roolia yhteiskunnassa voi tarkastella kolmesta näkökulmasta: asennekasvatus, yhteiskunnallinen vaikuttaminen ja käytännön avustustyö.

Asennekasvatuksella ja -vaikuttamisella kirkko pyrkii innostamaan ihmisiä toimimaan lähimmäistensä hyväksi. Kirkon rooli suomalaisen yhteiskunnan ja hyvinvointivaltion arvoperustan edistäjänä on ollut merkittävä. Kirkko voi osaltaan innostaa ihmisiä toimimaan yhteiskunnallisina vastuunkantajina ja tukea niitä, jotka haluavat kantaa laajempaa vastuuta hyvinvoinnin edistämisestä. Yhä tärkeämpää on myös globaalien yhteisvastuun edistäminen.

Yhteiskunnallisessa vaikuttamisessa kirkon tehtävänä on omalta osaltaan edistää keskustelua hyvästä elämästä, oikeudenmukaisuudesta ja kohtuudesta sekä vaikuttaa lainvalmisteluun ja yhteiskunnalliseen päätöksentekoon etenkin heikoimassa asemassa olevien näkökulmasta.

Kirkko tekee osaltaan näkyväksi köyhyys- ja syrjäytymisilmiötä. Poliittisen päätöksenteon sudenkuopat eivät aina ole niinkään tutkimustiedon kuin kokemuksellisen, ymmärrystä koskettavan tiedon puutteessa. Tämä kokemuksellinen etäisyys, empatiakuilu, haastaa niin kirkon tiedontuotannon kuin viestinnän. Kirkon on mahdollista tuottaa vaikuttavampaa tietoa esimerkiksi diakoniatyöntekijöiden kokemusten kautta.

Suomen vahvuus on ollut aiemmin siinä, että olemme erimielisyyksistä huolimatta muodostaneet tarpeen tullen

yhteisen rintaman yhteiseksi koetun kriisin edessä. Yhteiskunnallisten toimijoiden itseymmärryksen kannalta on tarpeen korostaa, miten myös yritykset ovat merkittäviä hyvinvoinnin edellytysten luojia sekä yhteiskunnallisia vaikuttajia ja vallankäyttäjiä. Kirkon on tämän vuoksi toimittava yhteisestä hyvästä muistuttavana ja sitä myös omalla esimerkillään rakentavana keskustelukumppanina.

Käytännön avustustyöhön kytkeytyvät niin arvokasvatus, asennevaikuttaminen kuin yhteiskunnallinen vaikuttaminen. Tästä erinomainen esimerkki on tänä syksynä ollut seurakuntien nopea reagointi turvapaikanhakijatilanteessa. Seurakunnat tarjoavat parhaimmillaan ihmisille hyvän tekemisen foorumeita. Nämä kokemukset säteilevät laajalle paitsi toimijoiden elämässä niin myös yhteiskunnan asenneilmastoon. Viestinnällä on merkitystä, onneksi myös myönteisen edistämisen. Disinformaation tuottajat tietävät tämän. Tämän vuoksi myös kirkossa tulisi panostaa entistä vahvemmin nk. diakoniaviestintään, jossa viestitään monipuolisesti eri mediapinnoilla hyvästä elämästä ja sen edellytyksistä sekä innostetaan ihmisiä edistämään hyvää. Me tarvitsemme toistuvaa hyvästä muistuttamista, erityisesti silloin kun paha näyttää olevan niskan päällä niin omassa elämässä kuin laajemmin.

Sote ja kirkko

Hallitus pääsi vihdoin yksimielisyyteen sote-uudistuksen perusratkaisusta. Jul-

kinen hallinto järjestetään jatkossa kolmella tasolla: valtio, itsehallintoalue ja kunta. Suomeen perustetaan 18 itsehallintoaluetta, joille siirtyy vastuu sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisestä vuoden 2019 alusta. Tämä haastaa myös seurakunnat selvittämään, millä tavoin esimerkiksi sopimuksellinen yhteistyö jatkossa toteutetaan. Keiden kanssa sopimuksia tehdään, ketkä valtuutetaan niitä sopimaan, miten asiantuntijuus tulee taattua uusissa rakenteissa. Sote-uudistusprosessia kannattaa nyt seurata myös siitä näkökulmasta, miten siinä toteutuu uudistuksen varsinainen tavoite. Miten uusi malli edistää hyvinvoinnin parempaa toteutumista. Kirkon vaikuttamistyön kannalta tärkein mittatikka on, millä tavoin yhteiskunnalliset uudistukset vaikuttavat muita heikommassa asemassa oleviin.

● KALLE KUUSIMÄKI

DIAKONIA

◆ JULKAISIJA: Diakonia ry, Kirkon diakonia ja sielunhoito, Diakoniatyöntekijöiden Liitto, Suomen Kirkon Seurakuntaopiston Säätiö, Kirkkopalvelut, Suomen Merimieskirkko, Espoon Diakoniasäätiö, Oulun Diakonissalaitoksen Säätiö, Martinus-säätiö. ◆ HALLITUKSEN PUHEENJOHTAJA: Tapio Pajunen
◆ KUSTANTAJA: Kotimaa Oy ◆ TOIMITUSKUNTA: Raili Gothóni, Johanna Korkeaniemi, Tiina Laine, Irene Nummela, Sari Peltonen, Terttu Pohjolainen, Hannu Rahikainen, Seppo Sulkko ◆ TOIMITUS: PL 210, 00131 Helsinki ◆ PÄÄTOIMITTAJA: Kalle Kuusimäki, p. 050 501 2901 ◆ TOIMITUSPÄÄLLIKKÖ: Raili Suviranta: ext-raili.suviranta@evl.fi ◆ TOIMISTOSIHTTEERI: Eila Karkkunen, p. 050 369 0988, eila.karkkunen@evl.fi ◆ TAITTO JA KUVANKÄSITTELY: Kotimaa Oy ◆ TILAUKSET JA OSOITTEENMUUTOKSET: Eila Karkkunen, p. 050 369 0988, eila.karkkunen@evl.fi ◆ TILAUSHINTA KOTIMAAHAN: Tilaushinta kotimaahan 45 €/vuosikerta, ulkomaille 50 €/vuosikerta, opiskelijahinta 18 €. Osoitteet voidaan luovuttaa kaupallisille ilmoittajille. ◆ KANSI: Antti Sepponen ◆ LEHTI ILMESTYY 4 kertaa vuodessa. Numero 1/2016 teemalla Globaali yhteisvastuu ilmestyy 2.3.2016. ◆ ISSN 0355-8797 ◆ ILMOITUSHINNAT: nelivärisenä 1,30 €/pmm. Ilmoitushintoihin lisätään arvonlisävero 24 %. ◆ ILMOITUSMYNTI: Pirjo Teva, p. 020 754 2284, 040 680 4057, pirjo.teva@kotimaa.fi
◆ ILMOITUSTEN VASTAANOTTO JA VALMISTUS: ilmoitusmyynti@kotimaa.fi, p. 020 754 2000

Kristinuskon ytimessä on

Kirkon pitää osallistua aktiivisesti yhteiskunnalliseen keskusteluun – ei ylhäältä päin julistaen vaan keskustellen ja käyttäen järkeen käyviä argumentteja, linjaa emeritus arkkipiispa John Vikström.

Viime vuosisadan alussa pappissääty ja piispat käyttivät paljon yhteiskunnallisia puheenvuoroja valtiopäivillä. He tapasivat vastustaa aikansa edistyksellisiä pyrintöjä.

”Vanha yhtenäiskulttuuri oli hyvin patriarkaalinen. Muutospaineet tulivat yhtäältä liberalismiin ja toisaalta työväenliikkeen puolelta. Kirkon puolella katsottiin, että ne horjuttivat yhteiskunnan tukipilareita.”

”Arkkipiispa Johansson johti puolustustaistelua päättäväisesti. Hän vastusti kaikkia uusia liikkeitä, oli kyseessä sitten raittiusliike, nuorisoliike, naisasialiike tai työväenliike”, sanoo **John Vikström**.

Raamatullinen vapaus, veljeys ja tasa-arvo

Ranskan vallankumouksen keskeiset arvot, jotka työväenliike nosti esiin – vapaus, veljeys ja tasa-arvo – toteutuivat sittemmin pitkälti suomalaisessa yhteiskunnassa.

”Kun me luemme kirkkona ja kristittyinä Raamattua, huomaamme, että kyllähän Jeesuksen sanomassa ja Raamatussa on paljon sellaista, mistä on voitu ammentaa, kun on ajettu näitä hyviä arvoja.”

”Tänään voimme hyvällä omallatunnolla hyväksyä nämä kolme arvoa, jotka eivät toteutuneet patriarkaalisen yhteiskunnan oloissa. Kristinuskon ytimessä on vallankumouksellisia siemeniä. Vapauden, veljeyden, rakkauden ja myös tasavertaisuuden

siemen löytyy esimerkiksi Paavalin Galatalaiskirjeestä”, Vikström näkee.

Asevelipapit, jotka taistelivat työväestön rinnalla, toivat kirkkoon uutta ajattelua.

”He katsoivat, että kirkon on puhuttava yhteiskunnallisista kysymyksistä toisella tavalla kuin ennen. Kirkko ei voi keskittyä vain pelastussanomamaan”, selvittää John Vikström.

Sotien jälkeen syntyivät työmuodot, joita nykyään pidetään itsestään selvinä: avioliittoneuvonta, sosiaalinen toiminta, sairaalasielunhoito...

”Katson, että perusta kirkon yhteiskunnalliseen vaikuttamistyöhön ja oikeudenmukaisuuden puolesta puhumiseen luotiin 1950-luvulla.”

Vikströmin oma yhteiskunnallinen herääminen tapahtui opiskeluaikoina 1950-luvulla. Hän tajusi kirkon olleen kiinni vanhassa kulttuurissa. Oli aika herätä kohtaamaan uuden ajan haasteet.

Opiskellessaan Saksassa hän sai vaikutteita yhteiskunnallisesta työstä. Vikström palasi Suomeen vuonna 1957, ja hänestä tuli neljäksi vuodeksi Porvoon hiippakunnan diakoniapastori. Hän yritti toteuttaa Saksasta saamiaan ideoita esimerkiksi eri työntekijäryhmien kohtaamiseksi järjestetyissä konferensseissa.

Yhteiskunnallisia herätyskokouksia

Arkkipiispa Simojoen aikana 1960- ja 70-luvuilla vahvistui tietoisuus siitä,

että kirkon pitää istua yhteiskunnan neuvottelupöydissä.

Ekumeenisesta liikkeestä saadut vaikutteet muokkasivat kirkollista ilmapiiriä.

”Kirkkojen Maailmanneuvosto on ottanut reippaasti kantaa yhteiskunnallisiin kysymyksiin. Kolmannen maailman hätä nousi valtavalla voimalla tietoisuuteen Uppsalan yleiskoukoksessa 1968. Muistan, millainen herätyskokous se oli.”

Oikeudenmukaisuuteen, rauhaan ja luomakunnan eheyteen liittyvä tematiikka pysyi kirkkojen asialistalla 1980-luvulla käynnistyneen ekumeenisen ORLE-proessin myötä.

”1980-luvulla uusliberalismi nosti päätään ja solidaarisuus joutui koetukselle. Kirkossa katsottiin tarpeelliseksi nostaa esille sellaisia arvoja, jotka olivat vaarassa unohtua yltiöindividualismin myötä.”

”Rintamalinjat muuttuivat 1980-luvulla siten, että kirkko ja työväenliike löysivät toisensa. Yhtäkkiä seisomme samalla puolella rintamaa. Puolustimme solidaarisuutta juppeja ja individualisteja vastaan.”

Ihmisten on otettava vastuuta asioistaan

Piispat ottivat kantaa myös 1990-luvulla. He julkaisivat *Kohti yhteistä hyvää* -raportin. Siinä käsiteltiin uusliberalismia ja hyvinvointiyhteiskunnan haasteita. Silloin kirkossa muodostettu peruslinja on jatkunut näihin päiviin asti, John Vikström arvioi.

Kirkon täytyy edelleen toimia hyvinvointiyhteiskunnan puolesta.

”Samalla on ymmärrettävä yksilön vastuu. Kansalaisten on lähdettävä itse aktiivisesti liikkeelle ja luo-

vallankumouksen siemen

maan hyvinvointia. He eivät voi vain odottaa, että se annetaan heille päättäjien taholta.”

”Aktiivinen kansalaisuus on asia, jota meidän täytyy pitää kirkossa enemmän esillä. Sellainen asenne pääsi rapistumaan vanhassa hienossa pohjoismaisessa hyvinvointiyhteiskunnassa. Poliittiset päättäjät olivat tietävinään, mitä kansa tarvitsee, ja kansan osaksi tulee ottaa se kauniisti vastaan ja maksaa siitä.”

”Tietty autoritaarisuus on purettava. Hyvinvointiyhteiskunnan kehitys johti yhdessä vaiheessa siihen, että ihmisten oma vastuu asioistaan laiminlyötiin. Se on nyt nostettava esiin ilman että solidaarisuutta unohdetaan. Kirkon on syytä tervehtiä tätä vastareaktiota ilolla.”

Myös kirkon diakoniatyössä on painotettava yksilöiden vastuuta ja aktiivisuutta, Vikström ajattelee.

”Meidän on yritettävä vapauttaa niitä sisällämme olevia voimavaroja, jotka ovat usein piilossa. Ihmisiä on rohkaistava omatoimisuuteen. Varmasti näin jo toimitaan. Puhun hyvin varovasti näistä asioista, koska en enää tunne diakoniatyötä.”

Diakonia on kirkon suunnannäyttävä

Kirkon suuri haaste on tarjota vaihtoehto ja vastapuhetta toivottomuudelle, John Vikström korostaa.

”Toivon airuena toimiminen sopii hyvin kirkolle, koska kirkko on ollut aina, oikein ymmärrettyinä, myös toivon palveluksessa. Sanoman keskukessa on luottamus Taivaan isän johdatukseen.”

Kansankirkko on edelleen vahvasti läsnä kansan elämässä. Diakoniassa, lapsi- ja nuorisotyössä, kasteessa, kon-

”Välillä tekisi mieli puuttua kirkolliseen keskusteluun, mutta päätin eläkkeelle jäädessäni vetäytyä julkisuudesta aika pitkälti, jotta ihmiset tietävät, kuka on arkkipiispa ja kuka ei”, sanoo edelleen luentoja ja puheita pitävä ja saarnaamassa kiertävä John Vikström

firmaatioissa, avioliittoon vihkimisessä ja hautaan siunaamisessa ollaan tekemisissä ihmisten tulevaisuuden kanssa, Vikström rohkaisee kirkon väkeä.

”Kirkon torni oli ehkä ennen kuin ankan koulumestarin sormi. Tänä päivänä se on iloinen toivon merkki. Entinen kansan kasvattaja seisoo nyt ihmisten rinnalla. Se on samassa luokassa kansan kanssa ja rohkaisee vertaisiaan.”

”Ihmiset arvostavat ja ymmärtävät kirkon työssä parhaiten diakoniaa. Se tapa, jolla kirkko onnistuu sei-

somaan nyt pienten ihmisten rinnalla, tulee olemaan äärimmäisen tärkeä tekijä kirkon tulevaisuuden kannalta.”

Toimiessaan arkkipiispana edellisen laman aikana 1990-luvulla John Vikström iloitsi siitä, miten seurakunnat vastasivat laman haasteisiin esimerkiksi toimimalla yhteistyössä työttömien kanssa ja jakamalla ruokaa.

”Se työ näkyi kansan luottamuksena kirkkoa kohtaan. Vastaava aktiivisuutta tarvitaan myös nyt. Diakonia on kirkon suunnannäyttävä.”

● JANNE VILLA

Viestintä ja vaikuttaminen

Media on nykypäivän tori. Siellä kuullaan uutiset ja käydään niistä keskustelua. Media on suuri kontaktipinta suomalaisiin ja muihin täällä asuviin. Siksi on tärkeää, että kirkolliset vaikuttajat ovat mukana mediassa käytävissä keskusteluissa, myös aloitteellisesti tuomassa asioita ja näkökulmia agendalle.

Joskus viestintä on ymmärretty ka-peasti tiedon välittämiseksi. Nykyään se ymmärretään kuitenkin paljon laajemmin. Kysymys on merkitysten luomisesta ja yhteisen ymmärryksen rakentamisesta. Siksi se on kaikille yhteisöille, myös kirkolle, yhtä tärkeää kuin hengitys ihmiselle.

Sosiaalinen media on viime aikoina haastanut yhteisöjen viestin-

tää, myös vaikuttamisviestinnän osalta. Uuden median ilmaantuminen on kirkolle tuttu tilanne, onhan se historiansa aikana ollut valmis ottamaan uusia viestintävälineitä käyttöönsä. Esimerkkinä on vaikkapa kirjapainotaidon mullistava vaikutus kirkon toimintaan ja viestintään. Myös perinteiset sähköiset mediat radio ja televisio otettiin pienen ihmettelyn jälkeen

käyttöön. Tästä kertoo muun muassa se, että hartausohjelmat ovat Yleisradion vanhimpia ohjelmia.

Sosiaalinen media – nykypäivän toimintaympäristö

Sosiaalinen media on uusin tulokas viestinnän monimuotoiseen maailmaan. Se on osoittanut voimansa yhteisöllisyyden luomisessa ja vahvista-

misessa. Kirkolle se on ollut ja on edelleen hieno mahdollisuus. Esimerkiksi nuorisotyössä sosiaalisen median mahdollisuudet on otettu monipuolisesti käyttöön.

Sosiaalisen median kautta on mahdollista tavoittaa sellaisia ihmisiä, joita kirkon toiminnan tai perinteisen median kautta ei tavoiteta. Sosiaalinen media on myös haastava toimintaympäristö. Se on nopea ja nopeasti muuttuva. Se on moniääninen ja asioita helposti polarisoiva. On selvästi nähtävissä, että se on muuttanut kirkon viestintää ja vaikuttamistoimintaa.

Sanoman kirkastaminen sosiaalisessa mediassa voi olla vaikeaa, jos vaikuttamisviestintää ajatellaan yhden näkemyksen puolustamisena. Jos taas ajatellaan, että ajattelu kirkastuu erilaisten näkemysten vuorovaikutuksessa, sosiaalinen media tarjoaa foorumin tähän.

Vaikuttamisen monet muodot

Yhteiskunnan ja median muutosten myötä perinteinen järjestöjen ja yhteisöjen vaikuttamistoiminta on muuttunut. Siinä missä ennen lausunnoilla ja kannanotoilla oli suuri merkitys, nyt sosiaalisella medialla ja muilla nopeasti erilaisissa verkostoissa syntyneillä mielipiteillä ja niiden leviämällä on oma vaikutuksensa kirkon sisällä ja julkisessa mielipideilmapiirissä.

Sosiaalisella medialla on siis merkitystä vaikuttamistoiminnassa. Se on jo osoittanut vaikuttavuutensa muuttamalla viestintäympäristöä ja -kulttuuria suuresti. Se näyttää muuttaneen vaikuttamista perinteisestä viranomaisten välisestä vaikuttamisviestinnästä kansalaisten viestinnän suuntaan. Laajoilla verkostoilla ja nopealla viestinnällä nostetaan asioita tietoisuuteen ja keskusteluun, siihen sosiaalinen media on kokemukseni mukaan oiva väline.

Olen sosiaalisessa mediassa esimerkiksi haastanut ulkoministeriötä uskuntoon ja vakaumukseen perustuvan vainon huomioimiseen ulkopoli-

tiikassamme ja kiinnittänyt huomiota kehitysyhteistyövarojen leikkaamisen seurauksiin. Silloin tällöin Facebook-sivullani tai Twitterissä esiin nostamani asia on päätynyt netin uutisivustoille tai printtilehteen, ja asia on tavoittanut entistä suuremman yleisön. Joissakin asioissa se on vaikuttanut voimakkaasti myös asiasisältöjen nousemiseen julkiseen tietoisuuteen. Tästä kehitysyhteistyörahojen leikkaus valtion budjetissa on yksi esimerkki.

Yksi asia on kuitenkin pitänyt pintansa: Henkilökohtaisia kontakteja vaikuttamistoiminnassa ei korvaa edes sosiaalinen media. Merkittävisissä asioissa neuvottelut kasvokkain ovat edelleen tärkeä yhteiskunnallisen vaikuttamisen foorumi. Näissäkin tilanteissa sosiaalisella medialla saattaa olla merkitystä. Esimerkiksi kirkko julkaisi ennen eduskuntavaaleja hallitusohjelmataavoitteet. Kerroin niistä sosiaalisen median kanavissani. Kun sitten keskustelin tavoitteista kasvokkain poliitikkojen kanssa, ne olivat osalle jo tuttuja.

Myöskään päätöksenteon foorumiksi sosiaalinen media ei sovi kovin hyvin. Joukot lähtevät helposti mukaan asioihin ja hankkeisiin, mutta eri vaihtoehtojen punnitseminen ja arviointi saattavat jäädä tekemättä. Vaarana on myös hyvin yksipuolisten kantojen taistelu. Kunnolliseen keskusteluun tarvitaan kuuntelua ja asian monipuolista pohdintaa. Sosiaalinen media tämän toki mahdollistaa, sen käyttäjästä on kiinni, miten välinettä käytetään. Joitakin päätöksiä tehtäessä sosiaalisen median kautta voi tunnustella ilmapiiriä ja kerätä kommentteja asiasta. Riippuu siis tavoitteesta, millaiset keinot valitaan.

Sosiaalinen media työympäristönä

Yksi vaikuttamistoiminnan perusta on verkostoituminen laajasti. Sosiaalinen media mahdollistaa uudenlaista verkostoitumista. Oma kokemukseni

on, että joitakin Facebookin tai Twitterin kautta syntyneitä kontakteja olen myöhemmin voinut syventää henkilökohtaisten tapaamisten myötä.

Yksi sosiaalisen median haaste on nopeus ja reaaliaikaisuus. Välillä on vaikea seurata työhöni liittyviä julkisia keskusteluja, joita käydään nopealla tahdilla sosiaalisessa mediassa, kun aikani on sidottu muuhun. Vaatii myös yhteistä sopimista, missä määrin työntekijät seuraavat sosiaalista mediaa muiden työtehtävien, esimerkiksi kokousten aikana.

Olen hyvin tietoinen, että sosiaalinen media voi koukuttaa jatkuvaan seuraamiseen ja kommentoimiseen. Ajattelen, että jokaisen täytyy löytää oma tapa ja tasapaino sen suhteen, että sosiaalisessa mediassa työhön käytetty aika on tavoitteiden kannalta mielekästä ja tuottaa toivottua tulosta.

Sosiaalinen media on maailma, jossa rajat työ- ja vapaa-ajan välillä ovat vaikeasti määriteltävät. Tämäkin on tärkeä huomata, että maltaa ja osaa olla rauhassa vapaalla.

Aarne Ormio

● JUKKA KESITALO
Kansliapäällikkö
Kirkkohallitus

Puolueet haluavat kirkon osallistuvan

yhteiskunnalliseen keskusteluun

Eduskuntapuolueille suunnatussa kyselyssä selvisi, että puolueet näkevät erityisen tärkeänä kirkon roolin uskonnollisena/hengellisenä yhteisönä, kansalaisyhteiskunnan toimijana sekä arvovaikuttajana.

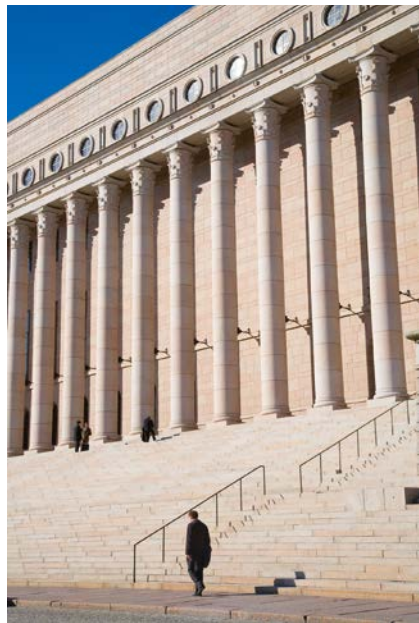
Kirkkohallituksen Diakonia ja sielunhoitoyksikkö sekä Kirkon tutkimuskeskus selvittivät, millaisena eduskuntapuolueet näkevät evankelis-luterilaisen kirkon roolin suomalaisessa yhteiskunnassa. Kysymyksissä korostuivat kirkon rooli yhteiskunnallisena vaikuttajana ja hyvinvointiyhteiskunnan kehittäjänä.

Loka-marraskuussa toteutettu kysely lähetettiin kahdeksan puolueen (Kokoomus, Keskusta, Vihreät, SDP, RKP, Vasemmistoliitto, KD, Perussuomalaiset) puoluesihteereille sähköisenä versiona. Kyselyyn vastasi kuusi puoluetta. Vastaukset jäivät puuttumaan KD:lta ja Perussuomalaisilta.

Puoluesihteereiltä tiedusteltiin, millä tavoin kirkon tulisi heidän puolueensa näkemyksen mukaan kehittää suomalaista hyvinvointiyhteiskuntaa. Puolueet valitsivat kymmenen vaihtoehdon listalta tärkeysjärjestyksessä viisi asiaa, joihin kirkon tulisi panostaa edistääkseen suomalaisten hyvinvointia.

Selvästi tärkeimpänä asiana nähtiin seurakuntien diakoniatyön rooli syrjäytyneiden tukijana. Sen listasivat ykköseksi niin Keskusta, SDP, Vasemmistoliitto kuin Vihreätkin. RKP:ssa syrjäytyneiden tukeminen oli kakkos sijalla ja Kokoomuksella sijalla neljä.

Kokoomus liitti hyvinvoinnin edistämiseen seurakuntien palveluntuottajaroolin selvästi muita puolueita vahvemmin. Se nosti ykköseksi seurakuntien yhteistyön järjestöjen kanssa palveluiden järjestämisessä ja kakkosek-

si vastaavan tehtävän kuntien kanssa. Kolmantena Kokoomuksella oli kohta Seurakunnat sopimuksellisina palveluntuottajina esimerkiksi varhaiskasvatuksen ja sosiaalityön aloilla.

Keskustassa ja SDP:ssä seurakuntien yhteistyö järjestöjen kanssa nostettiin toiseksi tärkeimmäksi. RKP näki tärkeimpänä seurakuntien roolin kansalaistoiminnan areenana.

Keskusta korosti selkeimmin kirkon hengellistä roolia

Puoluesihteereiltä tiedusteltiin myös, miten merkittävänä heidän puolueensa nähdään kirkon rooli yhteiskunnan eri sektoreilla.

Erityisen tärkeänä puolueet näkivät kirkon roolin uskonnollisena/hengellisenä yhteisönä, kansalaisyhteiskunnan toimijana sekä arvovaikuttajana. Vähiten korostuivat kirkon rooli kansalaismoraalin ylläpitäjänä ja hyvinvointipalveluiden tuottajana.

Kirkon hengellistä roolia korosti selkeimmin Keskusta. Hengellinen rooli oli puolueen vastausten ainut kohta, jonka se arvioi erittäin tärkeäksi. Sen sijaan Keskusta piti vain jonkin verran merkittävänä kirkon roolia esimerkiksi arvovaikuttajana, kulttuuriperinnön säilyttäjänä ja heikompiosaisista huolehtijana. Useimmat muut puolueet pitivät näitä rooleja vähintään melko merkittävänä.

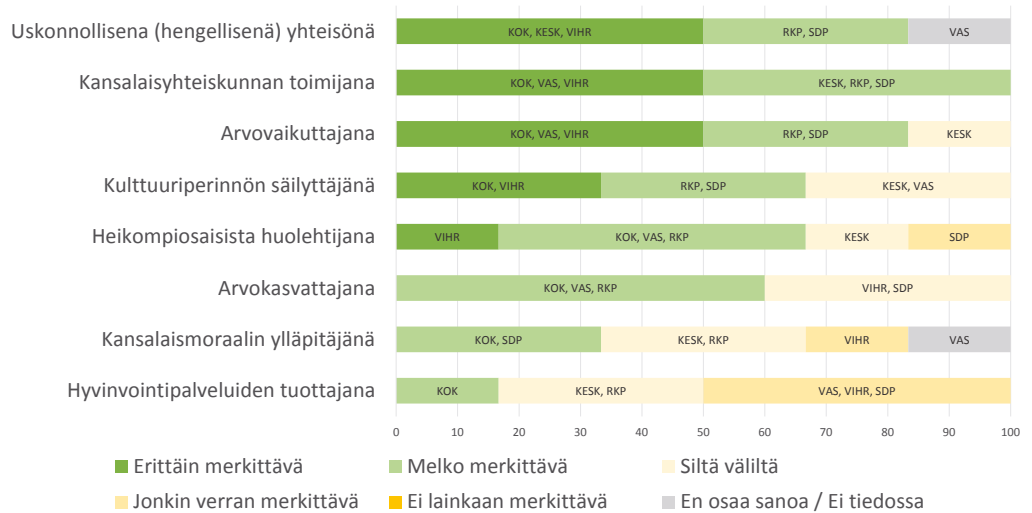
Kokoomuksen ja Vihreiden vastauksissa oli paljon samankaltaisuutta. Molemmat pitivät erittäin tärkeänä kirkon roolia uskonnollisena yhteisönä, kansalaisyhteiskunnan toimijana, arvovaikuttajana ja kulttuuriperinnön säilyttäjänä. Toisaalta Kokoomus piti kirkon roolia hyvinvointipalveluiden tuottajana tärkeämpänä kuin Vihreät tai vasemmistopuolueet. Vihreät puolestaan piti tärkeimpänä kirkon roolia heikompiosaisista huolehtijana.

Vasemmistoliitto piti kirkon roolia kansalaisyhteiskunnan toimijana ja arvovaikuttajana erittäin tärkeänä. SDP ja RKP katsoivat monessa kysymyksessä kirkon roolin korkeintaan melko tärkeäksi.

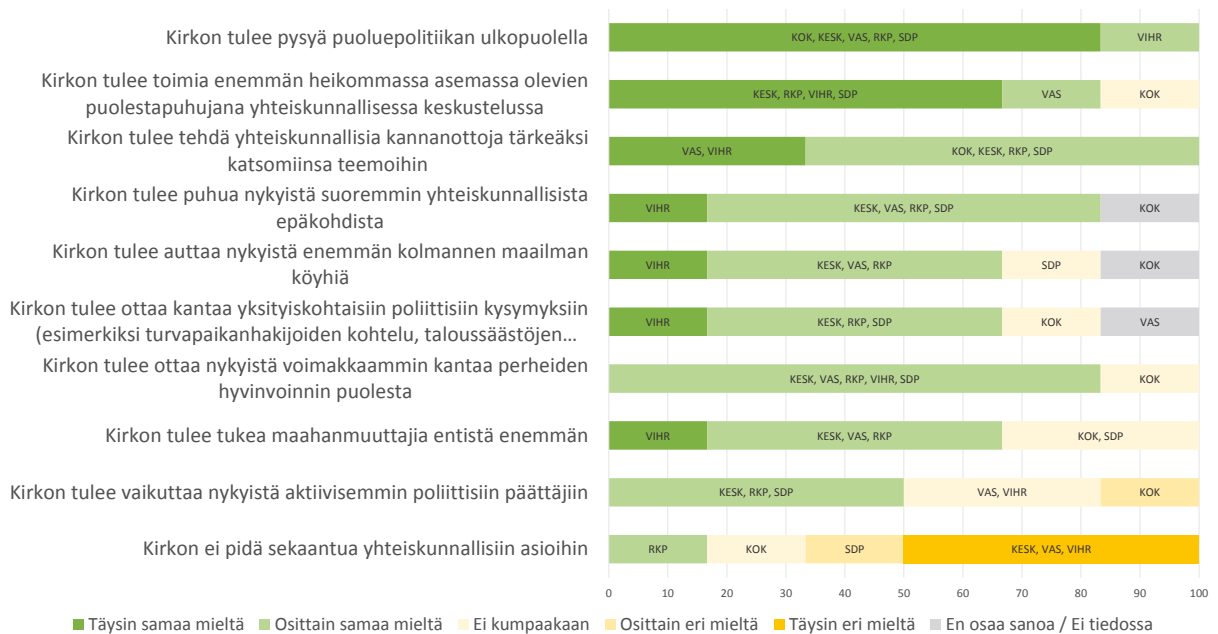
Puoluesihteereiltä tiedusteltiin myös sitä, arvelivatko he Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kannanottojen vaikuttavan heidän puolueensa poliittisiin linjauksiin. Kysymyksessä todettiin kirkon ottaneen viime vuosien aikana aktiivisesti kantaa esimerkiksi maailman ruokaturvaan, ilmastonmuutokseen, perheiden hyvinvointiin, kehitysyhteistyömäärärahojen leikkauksiin ja turvapaikanhakijapolitiikkaan sekä esittäneen omia painopiste-ehdotuksia hallitusohjelmiin.

Keskusta ja RKP uskoivat kirkon kannanottojen vaikuttaneen linjauksiin. SDP, Vihreät ja Vasemmistoliit-

Miten merkittävänä puolueessanne nähdään Suomen evankelis-luterilaisen kirkon rooli yhteiskunnassa?

Mitä nähdäksenne puolueessanne ajatellaan Suomen evankelis-luterilaisen kirkon roolista yhteiskunnallisena vaikuttajana?

to arvelivat, että kannanotot eivät olleet heillä vaikuttaneet. Kokoomus ei ottanut kantaa.

Keskustan vastauksessa todettiin, että suurin osa keskustan kannattajista kuuluu kirkkoon ja merkittävä osa heistä toimii luottamushenkilöinä kirkon hallinnossa. Tämä näkyy selvästi esimerkiksi puoluekokouksen ja muiden puolue-elinten päätösten valmis-

telussa. RKP ei kommentoinut asiaa tarkemmin.

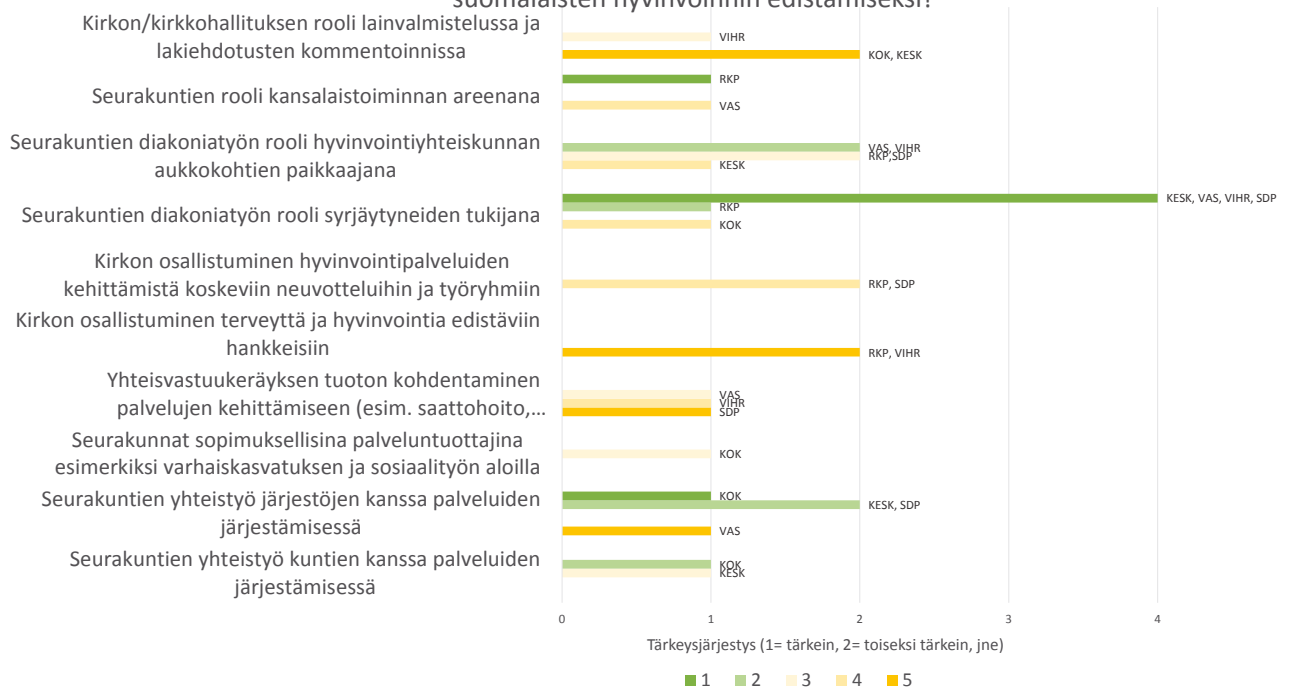
Kirkon pysyttävä puoluepolitiikan ulkopuolella

Puoluesihteereiltä tiedusteltiin, mitä heidän nähdäkseen puolueessa ajatellaan Suomen evankelis-luterilaisen kirkon roolista yhteiskunnallisena vaikuttajana. Vahvimmin kann-

tusta sai ajatus siitä, että kirkon tulee pysyä puoluepolitiikan ulkopuolella. Viisi puoluetta oli ajatuksesta täysin samaa mieltä ja Vihreätkin osittain samaa mieltä.

Neljä puoluetta oli täysin samaa mieltä siitä, että kirkon tulee toimia enemmän heikommassa asemassa olevien puolestapuhujana yhteiskunnallisissa keskusteluissa. Vasemmistoliit-

Viisi tärkeintä asiaa, joihin puolueenne näkemyksen mukaan kirkon tulisi panostaa suomalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi?

to oli ajatuksesta osittain samaa mieltä ja vain Kokoomus osittain eri mieltä.

Kaikki puolueet olivat täysin tai osittain samaa mieltä siitä, että kirkon tulee tehdä yhteiskunnallisia kannanottoja tärkeiksi katsomiinsa teemoihin. Täysin samaa mieltä ajatuksesta olivat Vasemmistoliitto ja Vihreät.

Aktiivisimmin kirkkoa yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen kannustaa Vihreät. Se oli ainoana puolueena täysin samaa mieltä siitä, että kirkon tulee ottaa kantaa yksityiskohtaisiin poliittisiin kysymyksiin (esimerkiksi turvapai-kanhakijoiden kohtelu, taloussäästöjen kohdentaminen), tukea maahanmuuttajia entistä enemmän, auttaa nykyistä enemmän kolmannen maailman köyhiä sekä puhua nykyistä suuremmin yhteiskunnallisista epäkohdista.

Kokoomus oli päinvastaisella linjalla. Ainut kirkon yhteiskunnallista aktiivisuutta tukeva ajatus, josta Kokoomus oli osittain samaa mieltä, liittyi siihen, että kirkon tulee tehdä yhteiskunnallisia kannanottoja tärkeiksi katsomiinsa teemoihin.

Osion viimeisen kohdan väitteenä oli, että kirkon ei pidä sekaantua yhteiskunnallisiin asioihin. Keskusta, Vasemmistoliitto ja Vihreät olivat täy-

sin eri mieltä ja SDP osittain eri mieltä. Kokoomus oli osittain samaa mieltä ja RKP täysin samaa mieltä. Toisaalta RKP oli osion monissa muissa kysymyksissä osittain samaa mieltä siitä, että kirkon tulee olla yhteiskunnallisesti aktiivinen. Myönteisimmin sekä RKP että SDP suhtautuivat ajatukseen siitä, että kirkon tulee toimia enemmän heikommassa asemassa olevien puolesta puhujana yhteiskunnallisessa keskustelussa. Ne olivat ajatuksesta täysin samaa mieltä.

Puolueiden näkemykset vastaavat kirkon itsemääräystä

Kirkon tutkimuskeskuksen tutkija **Veli-Matti Salminen** kertoo olevansa jopa hieman yllättynyt siitä, miten aktiivisesti puolueet haluavat kirkon osallistuvan yhteiskunnalliseen ja poliittiseenkin keskusteluun eri areenoilla.

– Kirkko nähdään mielellään tässä mielessä yhtenä osapuolena yhteiskunnallisten ongelmien ratkaisussa. On melko odotettua, että Kokoomus toivoo kirkolta vahvempaa roolia palveluntuottajana yhteistyössä kuntien ja järjestöjen kanssa. Useimmat puolueet kuitenkin katsovat kirkkoa enemmän osana kansalaisyhteiskuntaa.

Myös Kirkkohallituksen kanslia-päällikön **Jukka Keskitalon** mielestä kyselyn tulokset kertovat siitä, että kirkon toivotaan olevan aktiivinen yhteiskunnallinen toimija ja kannanottaja.

– Kirkon halutaan näkyvän yhteiskunnassa, mutta kuitenkin välttävän puoluepolitiikkaan sotkeutumista. Tämä on ymmärrettävää ja vastaa kirkon omaakin itsemääräystä. Positiivista oli myös se, että useampi puolue katsoi kirkon kannanottojen vaikuttaneen puolueensa kantoihin.

– Kyselyn tuloksissa ei ollut kovin suuria yllätyksiä, joitain kuitenkin. Huomiota kiinnitti se, että Keskusta näki kirkon hengellisen tehtävän erittäin tärkeänä, mutta korosti kirkon yleisempää yhteiskunnallista roolia vähemmän kuin useimmat muut puolueet. Kokoomus puolestaan poikkesi muista puolueista siinä, että se näki kirkon roolin palveluntuottajana järjestöjen rinnalla selkeästi tärkeämpänä kuin muut puolueet. Tuloksiin voi vaikuttaa jonkin verran se, että jokaisesta puolueesta vastasi vain yksi henkilö eli puoluesihteerit.

● JUHANA UNKURI

Kirkko vaikuttamisen foorumeilla

Professori Timo Airaksisen mukaan Suomen ev.lut. kirkko on "tapauskovaisten lohdutus-, vihkimis- ja hautaamislaitos". Airaksinen ei pidä hyvänä, että kirkon sen enempää osallistuisi yhteiskunnalliseen arvokeskusteluun kuin pyrkisi vaikuttamaan poliittisesti.

Toisenlaista näkökulmaa edustaa esimerkiksi Ylioppilaslehden toimittaja **Oskari Onninen**, joka kirjallisuusarvostelun (Michel Houellebecq, *Alistuminen*) yhteydessä totesi, että Suomen ev.lut kirkko on humanismin viimeinen linnake. "Kirkko edustaa sitä hyvinvointivaltioajatusta, joka muualla vaietaan kuoliaaksi... Luterilaisen kirkon arkkipiispa **Kari Mäkinen** on ainoa valtaapitävä, joka on ääneen huolissaan yhteiskunnan eettisen perustan romahtamisesta ja kansainvälisen talouden vaatimusten säälimättömyy-

destä. Hän puolustaa vähemmistöjen oikeuksia ja naispappeutta."

Kirkon rooli yhteiskunnallisena vaikuttajana näyttäytyy usein sellaisena kuin se halutaan nähdä. Tämä pätee myös diakonianteologisessa keskustelussa, jossa tutkimuksellinen katse on toisinaan jäänyt 1990-luvulle. Nälkäryhmän kannanotolla ja piispojen *Kohti yhteistä hyvää* -puheenvuorolla oli tuolloin uutisarvoa ja media-kiinnostavuutta.

Tarkastelen seuraavassa hieman kirkon vaikuttamistoimintaa "jälkeen

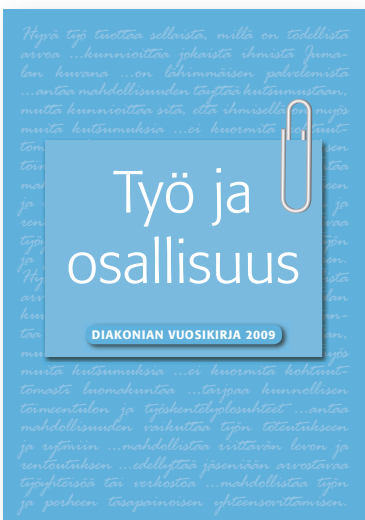
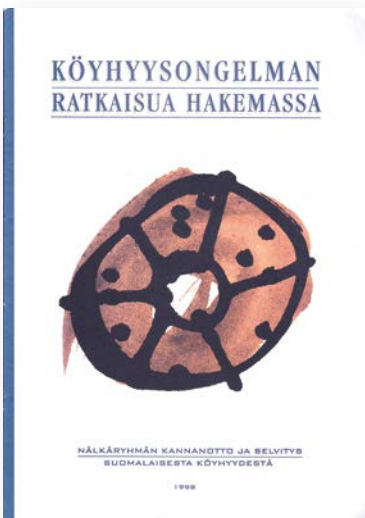
Nälkärühmän”. Vaikuttamisella tarkoitan tässä tavoitteellista ja suunnitelmista toimintaa, jolla pyritään saamaan aikaan haluttu muutos yhteiskunnassa. En tarkastele tässä nyt sitä kirkon vaikuttamistoiminnan aluetta, jota voi kutsua edunvalvonnaksi. Tällaisia kirkolle keskeisiä teemoja ovat olleet mm. uskonnon paikka julkisessa tilassa, uskonnon ja uskonnonopetuksen luonne ja asema kouluissa (suvivirsikeskustelut, joulukuvaemat ym.), perheneuvonnan, sairaala- ja vankilasielunhoidon asema.

Nälkärühmä uuden vaikuttamisen tavan airueena

Ruoka-avusta tuli 1990-luvun laman myötä diakoniatyön yksi tärkeä työmuoto. Kuvat ruokaa jonottavista ihmisistä vauhdittivat yhteiskunnallista köyhyyskeskustelua ja paineistivat seurakuntia ruoka-avun antamiseen. Vuonna 1997 ruokapankkitoiminta oli Yhteisvastuukeräyksen erityiskohde. Hanketta käynnistettäessä päätettiin, että sen kylkeen täytyy liittää vahva yhteiskunnallinen viesti. Hyvinvointivaltiossa kenenkään ei pitäisi joutua seisomaan leipäjonossa. Tämän tueksi perustettiin nk. Nälkärühmä.

Nälkärühmän tavoitteena oli hankkia tietoa köyhyydestä ja sen syistä, herättää arvokeskustelua köyhyysongelmasta ja tehdä ehdotuksia köyhyyden vähentämiseksi. Nälkärühmän raportti julkaistiin joulukuussa 1998 (eduskuntavaali olivat tulossa keväällä 1999). Siinä esitettiin keskeiset ongelmakohdat, joiden korjaamiseen tulisi ryhtyä. Nälkärühmän esitys, että hallitusohjelmaan otettaisiin köyhyyden ehkäisemistä ja vähentämistä koskeva ohjelmakohta, toteutui.

Koska laman seuraukset eivät hellittäneet, kolmevuotiseksi tarkoitettua Ruokapankkiprojektia jatkettiin. Piispa **Eero Huovinen** ja Kirkkopalvelujen johtaja **Simo Huhta** esittivät Nälkärühmän nimissä kannanoton, jolla pyrittiin vaikuttamaan valtion budjettiin köyhimpien hyväksi. Nälkärühmän päätösseminaari järjestettiin vuonna 2002.

Arvio Nälkärühmän vaikuttavuudesta

Valtakunnallisen ruokapankkiprojektin päätyttyä käynnistettiin *Köyhyyden ja syrjäytymisen vastainen projekti*, jonka tehtävänä oli tuottaa arvio Ruokapankkitoiminnan ja Nälkärühmän toiminnasta ja vaikuttavuudesta sekä esittää joitain näkökohtia kirkon yhteiskuntavastuun kehittämisestä niin valtakunnallisella, alueellisella kuin paikallisellakin tasolla.

Työskentelyn tuloksena syntyi raportti *Ruokapankeista vaikuttamisen foorumeille – Näkökulmia kirkon yhteiskuntavastuuseen* (2002). Ohjausryhmä, jonka puheenjohtajana toimi tuolloisen STAKESin ylijohtaja **Matti Heikkilä**, esitti raportissa ehdotuksia kirkon yhteiskuntavastuun kehittämiseksi sekä arvioi Nälkärühmän vaikuttavuutta. Siitä huolimatta, että Nälkärühmä ja köyhyyssilmio saivat 1990-luvulla suurta huomiota, hallitusohjelmaan saatiin köyhyyttä koskeva ohjelmakohta ja talouskasvu oli tuolloin poikkeuksellisen voimakasta, toimenpide-esityksistä vain osa toteutui.

Kirkon Sosiaalifoorumi perustetaan

Raportissa esitettiin, että muodostettaisiin Kirkon Sosiaalifoorumi (KSF), jonka tehtävänä olisi seurata yhteiskunnallista arvokeskustelua, osallistua siihen ja pyrkiä vaikuttamaan alan päätöksentekoon. Tarkoituksena oli mahdollistaa yhteiskunnan eri alueiden asiantuntijoiden ja kirkon toimijoiden säännöllinen keskusteluyhteys.

Vuoden 2003 alusta käynnistyi ensimmäinen KSF. Siihen kutsuttiin edustajia yhteiskunnan eri osa-alueilta, julkisen hallinnon, tutkimus- ja talouselämän, kirkon ja kansalaisjärjestöjen puolelta. KSF:n keskusteluisa esiinnousseita teemoja kiteyttänyt puheenvuoro *Samassa veneessä – Suomalaisen hyvinvointimallin moraalin perusta* julkistettiin Oulun Kirkkopäivillä 2005.

Järjestyksessään toinen KSF aloitti toimintansa vuonna 2006. Teemaksi valittiin vanhusten hyvinvoinnin edistäminen. KSF:n toiminta nyt-

kettiin Yhteisvastuukeräyksen kotimaisiin erityiskohteisiin, jotta se voisi osaltaan vahvistaa kirkon yhteiskunnallista viestiä. Työskentelyssä liitettiin sekä Kirkon vanhustyön strategiaan että vuoden 2006 Yhteisvastuukeräyksen kotimaiseen erityiskohteeseen, seurakuntien diakonista vanhustyötä kehittävään *Anna & Arvo*-hankkeeseen. Hankkeen projektipäällikkö **Anne Viljanen** toimi KSF:n koordinaattorina. KSF-mallia toteutettiin myös paikallisina foorumeina. Valtakunnallinen KSF esitti kannanottonsa marginaalissa elävien vanhusten tilanteen parantamiseksi hallitusohjelmaa varten. Laajempi kannanotto *Vanhuus marginaalissa – Kirkon Sosiaalifoorumin kannanotto* julkistettiin Turun Kirkkopäivillä 2007.

Työtä ja osallisuutta

Järjestyksessään kolmas, vuosina 2008–2009 toteutettu KSF liittyi Yhteisvastuukeräyksen ja kirkon diakonian vuositeemaan *Työ ja osallisuus*. Kun keräyksellä pyrittiin edistämään kehitysvammaisten ja vaikeassa työmarkkina-asemassa olevien maahanmuuttajien työllistymistä, KSF tarkasteli laajemmin osatyökykyisten ja vaikeassa työmarkkina-asemassa olevien työllistymistä. KSF:n koordinaattorina toimi tuolloin **Liisa Björklund**.

Tällä kertaa vaikuttamiskärkeä suunnattiin myös kirkon suuntaan. KSF:n *Työ ja osallisuus* -kannanotto julkaistiin Jyväskylän Kirkkopäivillä vuonna 2009. Kannanottoa merkittävämpi julkaisu on kuitenkin *Työ ja osallisuus* -niminen Diakonian vuosikirja (2009).

Vaikuttamistoiminnassa tiedontuotanto on tärkeää. Diakoniatyön arjen kautta suomalaisen yhteiskunnan tilaa peilaavia tutkimuksia on tuotettu runsaasti. Näin tulee toimia myös jatkossa. Kun kuntien puolella oli toteutettu selvitys, miten osatyökykyisten työllistämiseen kunnissa suhtaudutaan, päätimme toteuttaa vastaavan selvityksen myös kirkon piirissä. Tutkijoina toimivat **Henrietta Grönlund** ja **Liisa Björklund**. Selvitys tehtiin yhteistyössä TEM:in kanssa.

Kirkon Sosiaalifoorumin viimeisin työskentely keskittyi teemaan ”Kohutuullinen elämä”. KSF:n kannanotto julkaistiin foorumin päätösseminaarissa Lahden Kirkkopäivillä 2011.

Valtakunnalliset kannanotot ovat parhaimmillaan antaneet tukea myös seurakunnille niin paikalliseen ja alueelliseen vaikuttamistoimintaan kuin omien työskentelytapojen kehittämiseen.

Vaikuttamistoiminnan viimeisimmät vaiheet

Kirkon valtakunnallisesta vaikuttamistoiminnasta paljon toteutuu varsin arkisesti. Vaikuttamisen välineinä ovat esimerkiksi lausunnot ja kannanotot, oma tiedontuotanto ja siitä viestintä, kampanjat, kirkon edustajien osallistuminen erilaisiin toimikuntiin, neuvottelukuntiin, työryhmiin, selvityksiin, tutkimuksiin, verkostoihin ja lainsäädännön valmisteluprosesseihin.

Viimeisimmistä toimista on syytä nostaa esiin kirkon hallitusohjelma-vaikuttaminen (2011 ja 2015). Vuonna 2011 hallitusohjelmaprosessissa olivat näkyvästi mukana arkkipiispa Kari Mäkinen ja kansliapäällikkö **Jukka Keskitalo**. Kirkkohallitus on tuottanut molempien vaalien yhteydessä omat painopisteensä hallitusohjelmatyöskentelyä varten. Arkkipiispa kutsui vuoden 2011 vaalien alla nk. Köyhyyshyöryhmän, joka laati esityksen hallitusohjelmaa varten syveneviin toimeentulo-, hyvinvointi- ja terveyseroihin puuttumiseksi ja peruspalvelujen turvaamiseksi.

Köyhyyshyöryhmä, tällä kertaa laajemmalla kokoonpanolla, tuotti myös tänä vuonna hallitusohjelmaa varten esityksen. Kannanotossa köyhyyshyöryhmä toteaa, miten yhteiskuntaa tulisi kehittää heikoimmassa asemassa olevien näkökulmasta. Huomio tulee kiinnittää niiden ryhmien hyvinvointiin, jotka ”ovat joutuneet tai uhkaavat joutua hyvinvointiyhteiskunnan katveisiin”.

Köyhyyshyöryhmän työn tukena on toiminut molemmilla kerroilla asian tuntijaverkosto. Ensimmäisen verkos-

ton puheenjohtajana toimi **Antti Lemmetyinen**, toisen **Liisa Björklund**. Molemmissa prosesseissa valmistelvana sihteerinä on toiminut professori **Juho Saari**.

Jatkoaskelia

Kirkko on ollut näkyvästi mukana erilaisissa vaikuttamisverkostoissa. Tällaisesta hyvä esimerkki on *Kuka kuuntelee köyhää* -verkosto. Olisi tarpeen kartoittaa myös kirkon paikallista vaikuttamistoimintaa, joka on arvioni mukaan diakoniassa varsin monipuolista. Moni seurakunta on ottanut myös viestinnän keinot aiempaa johdetummin vaikuttamistoiminnassa käyttöön. Valtakunnallisesta diakoniaviestinnästä Yhteisvastuukampanjojen lisäksi on syytä nostaa vuoden 2014 seurakuntavaalikampanja ”Usko hyvän tekemiseen”. Kirkon kannattaisi hyödyntää nykyisiä markkinointiviestinnän mahdollisuuksia nykyistä rohkeammin. Kyse ei ole niinkään resurkseista kuin niiden kohdentamisesta.

Leipäjonot olivat 1990-luvun yhteiskunnallinen järkytys, minkä vuoksi mediassa annettiin paljon tilaa köyhyyshyöryhmälle ja niille toimille, joita tuolloin kirkon piirissä toteutettiin. On tarpeen tehdä syvällisempää media-analyysia siitä, millä tavoin kirkon yhteiskunnallinen vaikuttamistoiminta on näkynyt mediassa. Toisaalta se, että kirkko ei näy vastaavalla tavalla mediassa kuin esimerkiksi 1990-luvun laman aikaan (mikä ei välttämättä edes pidä paikkaansa), ei suinkaan välttämättä tarkoita, että kirkko olisi ollut vähemmän aktiivinen. Kriittinen voi ja pitää olla vaikuttamiskeinojen toimivuuden suhteen. Tutkimusaiheena kirkon vaikuttamistoiminnan vaikuttavuus on kuitenkin media-analyysia haastavampi vaikutusyhteyksien moninaisuuden ja niiden todentamisen vuoksi. Siitä huolimatta myös vaikuttamistoiminnassa on hyvä kokeilla ja arvioida uskaliaammin uusia toimintatapoja.

● KALLE KUUSIMÄKI

Kirkon viesti vaikuttaa aina

Kirkon lähetystehtävän näkökulmasta viestintä on aina myös vaikuttamista, ja vaikuttaminen on aina myös viestintää. Uudessa kirkon lähetymisen peruslinjauksessa – päivitetystä kirkon lähetysstrategiassa – puhutaan median ja informaatioteknologian merkityksestä tämän päivän lähetystyössä. Kirkossa yleisestikin ottaen aletaan ymmärtää paremmin, miten viestintä vaikuttaa ja miten vaikuttavuus liittyy viestintään.

Kirkon lähetystehtävästä viestiminen on tänä päivänä suurten haasteiden edessä. Kaukana menneisyydessä ovat ne ajat, jolloin kristinusko merkitsi lähes samaa kuin länsimainen kulttuuri ja sivistys ja jolloin lähetystyöntekijät menivät kauppiaiden ja sotilaiden perässä Afrikkaan ja Aasiaan ja perustivat kirkkoja, kouluja ja sairaaloita. Evanke-liumin julistaminen ja ihmisten palveleminen ja auttaminen ovat aina kuuluneet kirkon lähetystehtävän toteuttamiseen, lähellä ja kaukana. Tänä päivänä – siirtomaavalta-ajan päätyttyä – vallalla on ajattelu, jonka mukaan kirkon lähetymisen toiminta maailman köyhien, sairaiden ja kodittomien parissa on hyvää, mutta toimintaan ei sai-

si sisältyä uskonnollista viestiä, puhumattakaan tietoisesta tai tiedostamattomasta uskonnollisesta vaikuttamisesta. Etelän ihmisten kääntyminen kristityiksi aiheuttaa länsimaalaisissa usein jopa hämmennystä ja vaivaantuneisuutta.

Tämän päivän suurimpia haasteita kirkon lähetystehtävästä viestimisessä ovat vanhakantaiset kuvat lähetystyöstä vuosikymmenten takaa. Sanasta ”lähetystyö” tulee monelle tämän päivän suomalaiselle mieleen kuva valkoisesta miehestä Raamattu kädessä mustien ihmisten ympäröimänä palmun alla Afrikassa. He eivät tiedä, että tänä päivänä kirkon kaikki lähetysjärjestöt toimivat enemmän Aasias-

sa kuin Afrikassa ja että käytännössä niiden kaikkien lähetyskäsitys perustuu Jeesuksen antamaan malliin.

Jeesus antaa tehtävän ja valtuutuksen

Jeesus Kristus antoi opetuslapsilleen tehtävän ja siihen valtuutuksen, kun hän sanoi: ”Niin kuin Isä on lähettänyt minut, niin lähetän minä teidät.” (Joh. 20:21). Jeesus antoi kristityille esimerkin, kun hän opetti ihmisiä, paransi sairaita ja teki hyvää kaikkialla, minne hän meni. Jeesuksen missiossa olivat tasapainossa sekä sanallinen todistus että tekojen todistus. Jeesus ei ainoastaan puhunut, vaan hän myös toimi. Julistus ja palvelu kulki-

Kimmo Kautto/Suomen Lähetysseura

Ihmisiä kylätiellä
Papua-Uudessa-
Guineassa

vat käsi kädessä hänen työssään. Jeesus sanoi yhtä lailla: ”Menkää kaikialle maailmaan ja saarnatkaa evankeliumia kaikille luoduille” (Mark. 16:15), kuin myös ”Minä annoin teille esimerkin, jotta tekisitte saman minä minä tein teille [opetuslasten jalkojen pesu]” (Joh. 13:15). Mutta kristin-usko on enemmän kuin Jeesuksen sanat ja teot: se perustuu Jeesukseen itseensä, Jumalan itsensä antavaan rakkauteen, ”kun yksi on kuollut kaikkien puolesta” (2. Kor. 5:14).

Kirkon lähetys toteutuu nykyään yhä enenevässä määrin yhteistyössä ns. etelän kirkkojen kanssa. Koska ne ovat syntyneet lähetystyön tuloksena, ne ovat lähetystoiminnan vaikutamia ja vaikuttavat puolestaan myönteisesti omissa yhteiskunnissaan. Näistä etelän kirkkojen – ja kristinuskon – myönteisistä vaikutuksista meidän tulisi oppia viestimään paremmin. Vuonna 2014 keväällä Järvenpäässä pidetty kirkon kansainvälinen lähetyskumppanusneuvottelu ja sen ympärillä pidetyt hiippakunnalliset ja seurakuntatason

tilaisuudet olivat ajan tasalla oleva ikkuna etelän kirkkojen elämään ja viestintäniiden elämästä. Tapahtuma saikin myönteistä huomiota, tosin enimmäkseen kirkollisessa mediassa.

Evankeliumi eheyttää

Oikeaa kuvaa tämän päivän lähetyksestä voivat antaa kertomukset, erilaiset tarinat siitä, miten kirkon kokonaisvaltainen lähetys, julistus ja palvelu, keurygma ja diakonia, on vaikuttanut tavallisten ihmisten elämään eheyttävästi ja ihmisarvon palauttavasti, erityisesti syrjäytyneiden ja syrjäytettyjen elämässä. Tätä olen itse saanut nähdä lähetystyön tuloksena mm. Intiassa ja Kaakkois-Aasiassa.

Toinen haaste kirkon lähetystehtävästä viestimisessä on ajallemme tyyppillinen painotus – ja samalla harhakuva – avunannon täydellisestä neutraaliudesta. Kuitenkin esimerkiksi tiedemaailmassa on jo ajat sitten ymmärretty, että ei ole olemassa objektiivista, täysin neutraalia tapaa tehdä tiedettä tai ylipäätään esittää mitään asiaa. Tällainen harha elää kuitenkin sitkeästi suhteessa uskontoon. Jos kirkkoa kehoitetaan auttamaan ihmisiä mutta mahdollisimman neutraalisti, leikkaamalla tai kätkemällä uskonnollisen vaikuttamisen mahdollisuus pois, erehdytään ja tehdään vääryyttä kirkon itseymmärrykselle. Erehdytään sen takia, että kirkon viesti – kuten mikä tahansa viesti – vaikuttaa aina, tavalla tai toisella. Se, että kristitty ihminen auttaa toista pyyteettömästi, herättää väistämättä kysymyksiä ja ajatuksia avunsaajassa, läsnäolijoissa ja yhteisössä. Se, ilmaistaanko nämä kysymykset ääneen, on eri asia. Jos ne ilmaistaan ja auttamisen syytä kysytään, on sanallisen todistuksen aika.

Ajatus täydellisestä neutraalisuudesta tekee kirkolle vääryyttä sen takia, että kristillinen kirkko ei ole neutraali. Se ei voi olla, koska se on syntynyt sen tähden, että on olemassa kolmiyhteinen Jumala, jonka persoonien välisestä yhteydestä kumpuaa ylitsevuotava rakkaus tähän maailmaan. Se, joka sanoo, että kirkon pitäisi kätkeä uskonsa Jumalaan tai häivyttää tämä

sanoma, tekee vääryyttä kirkon ja kristityn identiteetille. Ei kristityn tarvitse hävetä sitä, että hän uskoo, tai sitä, kehen hän uskoo (ks. 2. Tim. 1:12).

Kolmantena haasteena on nykyisten viestintävälineiden luonne. Postmodernin maailman reaaliaikainen viestintä, esimerkiksi sosiaalinen media, jossa jokainen on ”asiantuntija” ja saa puheenvuoron milloin haluaa ja mistä aiheesta haluaa, on johtanut siihen, että kenelläkään ei ole lopullista viimeistä sanaa, ei lopullista totuutta. Ajatellaanpa vaikka jotain sosiaalisessa mediassa esiintyvää pitkä viestiketjua. Kristittyjen viestit somessa ovat vain yksi osa valtavaa informaatiomassaa. Lisäksi viestinnän sävy on kärjistynyt. Miten kirkko pystyy vaikuttamaan somessa ja luomaan myönteistä kuvaa kirkon lähetyksestä? Pitäisi osata esittää asiansa kärjekkäästi ja itseään korostaen, mikä taas helposti johtaa eri mieltä asioista olevien entistä kärjekkäämpään ilmaisuun. Näin olen viestin haluttu vaikuttavuus saatinkin kääntynyt itseään vastaan. Kirkko tarvitsee taitavia viestijä.

Kirkon lähetysten viestintään ja vaikuttavuuteen kuuluu yhtäältä rohkeus pitää evankeliumin sanomaa esillä, ja toisaalta kunnioitus jokaista ihmistä ja hänen vakaumustaan kohtaan ja halu auttaa ja palvella häntä pyyteettömästi. Näiden kahden kulmakiven välissä liikkuu kirkon lähetys, niin julistus kuin palvelu. Evankeliumi on viesti, joka vaikuttaa aina.

Aarne Ormlo

● RISTO JUUKKO
Johtaja
Kirkon lähetystyön keskus

Jeesuksen seuraajiksi lähetetyt – Tapio Saranevan perintö

Tämän lehden ilmestyessä kirkollemme lienee hyväksytty uusi kansainvälistä työtä koskeva asiakirja Yhteinen todistus, Suomen evankelis-luterilaisen kirkon lähetysten peruslinjaus. Se astuu voimaan vuoden 2016 alusta. Kutsun tätä jatkossa nimellä Linjaus 2016. (Tässä esitetyt sanamuodot ovat ennakkointia.) Se toimii suuntaajana kirkkomme lähetystyölle ja kansainväliselle diakonialle ja on laatuaan vasta toinen. Ensimmäinen hyväksyttiin kirkkohallituksen täysistunnossa 2010 (Linjaus 2010). Näitä kahta linjausta on edeltänyt vuosikymmenten mittainen keskustelu ja useiden komiteoiden työskentelyt.

Eräs komiteoiden linjauksiin vaikuttanut henkilö oli **Tapio Saraneva** (1943–2003). Saraneva pyrki, erityisesti toimiessaan Kirkon Ulkomaanavun toiminnanjohtajana, selkiyttämään kansainvälisen diakonian paikkaa suhteessa diakoniaan ja lähetystyöhön. Monet hänen esillä pitämistään teemoista näyttivät omana aikanaan nousevan meille vieraasta vapautuksen teologian ympäristöstä. Nyt ne ovat lähetysajattelun valtauomaa. Pohdin seuraavaksi, millä tavalla Saranevan ajattelu sopisi kirkkomme kansainvälisen työn nykyisiin linjauksiin.

Kirkko todistaa sanoillaan, elämällään ja toiminnallaan

Uusin linjaus muodostuu kymmenestä osasta, joista jokainen on otsikoitu erikseen. Ne voi ryhmitellä kolmeksi kokonaisuudeksi: kirkon olemus, mission sisältö ja mission käytännöt. Uusin linjaus alkaa vahvasti kirkko-opillisella näkökulmalla: kirkko ei vain toteuta lähetystä vaan on syntynyt lähetystä varten.

Saranevan mukaan missio kuuluu sekä kirkon olemukseen että jokaiselle kristitylle, sen tulee olla totta kirkon rakenteissa, toiminnassa ja jokaisen sydämessä. Missio rakentuu ennen

Marjut Hentunen

kaikkea rakkauden, ei niinkään käskyjen ja lakien varaan. Uusimmassa linjauksessa puhutaankin rakkauden yhteisöstä, jonka olemus toteutuu ykseydessä, todistuksessa ja palvelussa. Linjaus 2010 puolestaan toteaa, että lähtökohta on Jumalan olemuksessa, kolminaisuuden persoonien keskinäisessä rakkaudessa ja yhteydessä.

Saraneva painottaa Jeesuksessa ilmenevää Jumalan rakkautta. Linjauksissa pitäydytään huomattavan formaaleissa ilmaisuissa, kuten ”kolmiyh-teisen Jumalan lähetys”, ”perustehtävä” ja ”kirkon missio”. Saraneva liikkuu vahvoissa kielikuvissa: ”Köyhät korinttilaiset, joista monet olivat itsekkin orjia, saattoivat kokea selkäpiitään myöten Jumalan tulleen Jeesuksessa heidän maailmaansa. Jumala julisti heille rakkauttaan juuri heidän tasoltaan, ei jostain ylhäältä. Ja kun tämä viesti menee sydämeen, silloin myös maailman muiden kurjien ja halveksittujen täytyy olla myös Jeesuksen seuraajille läheisiä.” (Raamattuvartti SLS:n vuosijuhlilla 1997)

Köyhät evankeliumin keskuksessa

Saranevan teologiasta ei oikein voi puhua ottamatta esille maailman köyhyyttä. Tämä teema on viimeistään Kirkkojen maailmanneuvoston lähetysasiakirjan ”Yhdessä kohti elämää” myötä tullut oleelliseksi osaksi kirkkojen lähetysajattelua. Saranevalle oikeudenmukaisuus ja sen toteuttaminen ovat evankeliumin tekemistä konkreettiseksi tässä maailmassa. ”Elämässään eri tavoin umpikujaan joutuneet ihmiset Jumalan valtakunta vapauttaa takaisin ihmisarvoiseen elämään ja toisten yhteyteen.” (Isä meidän 1998, 49). Tästä kauneimpana kuvana oli ateriyhteys halveksittujen ja syntisten kanssa. Tässä ovat Saranevan mukaan myös meidän ehtoollisemme alkujuuret.

Kyse on konkreettisista asioista, siitä, miten usko ilmenee. ”Usko Jumalaan, Jeesuksen Kristuksen isään, on uskoa oikeudenmukaisuuteen. Jumala vastustaa sitä, että joillakin on

kaikkea ja toisilla ei ole mitään.” (Yhteisvastuujuhla Kuopissa 2002). Linjaus 2010:ssä tämä näkökulma on esillä vain seurakunnan olemusta käsittelevässä jaksossa, muttei käytännön toimissa. Linjaus 2016 tuo esille, miten kirkko ja sen järjestöt ”kohtaavat, kuuntelevat ja palvelevat kaikkia ihmisiä. Ne kohtaavat erityisesti syrjäytettyjä, syrjään jääneitä ja vainottuja, puhuvat heidän kanssaan ja puolestaan sekä antavat äänen äänettömille.”

Kokonaisvaltainen lähetys ja evankelioiminen

Saraneva ymmärsi kirkon mission laajasti. Komiteamietinnöissä asia ilmaistaan niin, että missio koskee kaikkea kirkon toimintaa, ei vain ulkomaille lähetettyjä työntekijöitä. Komiteoiden viljelemien ilmaisujen ”lähetystehtävä” ja ”kokonaislähetystehtävä” sijasta hän käytti mieluummin yhdistelmää lähetystyö ja kansainvälinen diakonia. Pyrkimyksenä oli selkiyttää näiden kahden eroa ja laajentaa käsitteen evankeliointi sisältöä. ”Evankeliointiin sisältyvä ’todistaminen’ ei ole informaation viestittämistä jostakin, vaan julistetun asian tekemistä läsnäolevaksi.” (Oikeudenmukaisuuden nälkä, 1991) Ero on selkeä. Lähetystyö tähtää yksilön kristityksi kääntymiseen ja uusin seurakuntien perustamiseen, diakonia pyrkii lievittämään hätää ja poistamaan sen syitä. Diakonia – myös lähetystyön sisällä – voi siis kohdistua kristittyjen hyväksi, mutta lähetystyön (evankelioiva) rooli on nimenomaan niiden parissa, jotka eivät tunneta Kristusta. Linjaus 2016 sanookin: ”Lähetystyön luonteeseen kuuluu meneminen sinne missä Kristusta ei vielä tai ei enää tunneta.”

Linjaus 2016 nivoo mission eri puolet yhteen puhumalla todistuksesta. ”Aidossa Kristus-todistuksessa toteutuvat uskon ja rakkauden teot. ... Kokonaisvaltaiseen lähetystyöseen kuuluu oikeudenmukaisuuden, ihmisarvon ja perusoikeuksien puolustaminen.” Saranevakin katsoi, että juuri todistus yhdistää julistuksen, yhteyden ja palvelun. Aito diakoni-

nen toiminta ei ole vain eettisesti arvokasta vaan kirkon näkökulmasta osan uskontunnustusta. Diakonian todistustehtävään kuuluvat sekä hätään joutunutta auttavat teot että profees-tallinen, vääryyden kuvioita paljastava sana. Nämä kuuluvat oleellisesti seurakuntana ja kristittyinä elämiseen, siis Jeesuksen seuraamiseen.

Mission käytännöistä

Linjaus 2016 tarttuu ajankohtaisiin teemoihin. Vapaaehtoisten merkitys, media- ja informaatioteknologia, monikulttuurisuus ja uskontodialogi saavat omat osuutensa. Mikään näistä teemoista ei nouse Saranevan kirjoituksissa kovin vahvasti näkyviin. Tapa, jolla hän puhuu Jeesuksen seuraamisesta kristityn elämänmallina, jotta kuitenkin kysymään, miten kristillinen todistus kuuluu, näkyy ja tuntuu.

”Kirkko on Jeesuksen opetuslasten yhteisö. Opetuslasten tärkein tehtävä on seurata Jeesusta, toimia niin kuin Jeesus toimi, uskoa niin kuin Jeesus opetti.” (Lausunto Seurakunta 2000-mietintöön, 1999) Siitä avautuu myös seurakuntalaisten rooli Jumalan hyvän tahdon toteuttajina ja kristillisen todistuksen antajina. Tätä korostaessaan Saraneva viitoittaa hyvin tietä sille ajatukselle, joka vasta viime vuosina on noussut kirkollisen keskustelun yhdeksi päälinjaksi: miten seurakuntalaisten osaaminen ja valmiudet auttaisivat seurakuntia vastaamaan muuttuvan maailman haasteisiin.

● VESA HÄKKINEN

Kansainvälisen työn koordinaattori
Kirkon ulkoasiain osasto, lähetystyön keskus

Arvojen areena

Kevättalvella 2010 lakimies Suvi Knaapila, valmentaja Ville Lähdesmäki ja teologian ylioppilas Topi Haarlaa esittelivät kirkkoneuvos Pekka Huokunalle jo jonkin aikaa työstetyn ajatuksen yhteiskunnan nuorille vaikuttajille suunnatusta seminaarista. Esikuvana toimi 1990-luvun lopulla perustettu Arvojen Akatemia. Keskustelu johti siihen, että keväällä 2011 ensimmäinen Arvojen areena kokoontui arkkipiispa Kari Mäkisen kutsumana.

Erilaiset kutsutaan yhteen

Arvojen areenaan kutsutaan vuosittain parikymmentä 25–35-vuotiaita vaikuttajaa yhteiskunnan eri osa-alueilta, mm. politiikasta, valtion palveluksesta, järjestöistä, media-alalta, kulttuurin piiristä, yritys-elämästä ja tiedemaailmasta.

Arvojen areenan ydinajatuksena on erilaisten ihmisten, ajattelutapojen ja arvojen tuominen yhteen. Opiskeluisa, työssä ja vapaa-ajalla monet kohtaavat lähinnä ihmisiä, joiden arvomaailma muistuttaa heidän omaansa. Yhteiskunta muuttuu jatkuvasti yhä monimuotoisemmaksi ja -arvoisemmaksi. Tämä haastaa etsimään tapoja saada erilaiset arvot samalle foorumille.

Kristillinen kirkko on luonteva tilan järjestäjä laajapohjaiselle arvokeskustelulle. Se on elänyt ja elää monenlaisissa arvomaailmoissa globaalina yhteisönä. Suomen evankelis-luterilainen kirkko on ollut ja on merkittävä arvovaikuttaja yhteiskunnassamme. Se on yhdistänyt yli sääty-, luokka- ja muiden rajojen vuosidastasta toiseen. Erilaisten tuominen yhteen on osa kirkon olemusta ja perustehtävää, jota Arvojen areena osaltaan toteuttaa.

Areena tarjoaa aikaa ja luottamusta

Arvojen areena tarjoaa aikaa. Nopea elämäntahti, suuret päätökset ja jat-

kuva muutos saattavat viedä ajan arvojen pohtimiselta. Aika on tarpeen, kun omia ajatuksia puetaan sanoiksi, kun kuunnellaan ja pyritään ymmärtämään toisen ajatuksia ja kun kuultua punnitaan yhdessä ja erikseen.

Arvojen areenan neljän päivän intensiivijakso järjestetään leirikeskuksessa. Tarjolla on aikaa keskustelulle paitsi yhteisissä sessioissa myös vapaa-ajalla. Keskustelut tapahtuvat kasvoista kasvoihin ja kiireettömästi – mikä on useimmille vaihtelua arkeen verrattuna

Keskustelut ovat luottamuksellisia. Se antaa mahdollisuuden puhua niin avoimesti kuin kukin kokee tarpeelliseksi. Keskenkäsiäkin ajatuksia voi esitellä. Uusia näkökulmia ja ajatuksia nousee esille. Yksilöiden kysymyksistä tulee yhteisiä kysymyksiä ja yksilöiden viisaudesta yhteistä viisautta.

Keskustelut jatkuvat intensiivijakson jälkeenkin. Yksittäiset areenalaiset saattavat kutsua vuosikurssinsa tutustumaan työpaikkaansa ja jatkamaan keskustelua. Arvojen areenat muodostavat verkoston, jota kutsutaan säännöllisesti jatkamaan keskustelua vuosijuhlan ja muiden kokoontumisten merkeissä.

Onko Arvojen areena vaikuttamistoimintaa?

Arvojen areena ei tuota julkilausumia, toimintaohjeita tai muita asiakirjo-

ja. Se ei siis näytä vaikuttavan välittömästi mihinkään.

Kirkko kutsuu Arvojen areenan kokoon ja tarjoaa keskustelulle puitteet, mutta keskustelujen sisällöt syntyvät yhdessä. Kunkin areenan teemat valitaan työryhmässä, jossa toimii kirkon viranhaltijoiden lisäksi kunkin vuosikurssin joukostaan valitsemat yhteyshenkilöt, Arvokkaat.

Vaikka Arvojen areena ei ole suora vaikuttaja, sen taustalla on ajatus vaikuttamisesta – luottamus siihen, että erilaisten ihmisten ja arvojen tuominen yhteen rakentaa pitkällä aikavälillä yhteistä hyvää arvokeskustelun ja vuorovaikutuksen kautta.

● TIMO-MATTI HAAPIAINEN
Projektsihteeri, TT

Kirjoittaja on toiminut Arvojen areenan suunnitteluryhmässä vuodesta 2012 alkaen.

Kotimaa Oy
ilmoitusmarkkinointi toivottaa
Hyvää Joulua ja
Omnellista Uutta Vuotta 2016

10-vuotisjuhlakonferenssi ja koulutustapahtuma

psykologisen tiedon ja kristillisen uskon vuorovaikutuksesta
28.-31.1.2016 Tampere-talossa

www.accfinland.org

Nyt jo 101 000 lukijaa!

Tilaa vuoden **askel**-lehdet erikoistarjouksella **vain 50 €**

(normaalisti 89 €)

askel

Kyllä kiitos! Tilaan Itselleni Lahjaksi

Tilaan Askel-lehden määräaikaisena tilauksena **12 kk hintaan 50 €** (norm. 89 €).

Tilaus alkaa seuraavasta mahdollisesta numerosta.

TILAAJA/MAKSAJA

Nimi
Osoite
Postinumero ja -toimipaikka
Puhelin
Sähköposti

SAAJA (jos eri kuin maksaja)

Nimi
Osoite
Postinumero ja -toimipaikka

Minulle saa lähettää tietoa ja tarjouksia sähköpostilla ja tekstiviestillä.

ASKEL
MAKSAA
POSTI-
MAKSUN

Tilaa soittamalla

020 754 2333

- Lankapuhelimesta:
8,35 snt/puh. + 7,02 snt/min.
- Matkapuhelimesta:
8,35 snt/puh. + 17,17 snt/min.

Tilaa sähköpostilla

asiakaspalvelu@kotimaa.fi

Tilaa internetistä

www.askellehti.fi/tarjous

Kotimaa Oy
Vastauslähetyksen
Tunnus 5001582
00003 Helsinki

Tilaus päättyy automaattisesti tilausjakson loputtua. Tarjous on voimassa 31.1.2016 asti ja koskee vain uusia tilaajia Suomessa.

Alle 18-vuotiaalla tulee olla huoltajan lupa lehden tilaamiseen. Yhteystietoja voidaan käyttää ja luovuttaa suoramarkkinointiin henkilötietolain mukaisesti. 1.1.2013 alkaen vähintään kuukauden ajaksi tilattavien sanoma- ja aikakauslehtien verokanta on 10 % ja Digilehden 24 %.

Turvapaikka Torpalla

–viestinnällinen oppimiskertomus

Ensimmäinen reaktio oli kuitenkin yllätys, kun valmiuspäällikkö Juha Mattila soitti sunnuntaina 13.9. yöllä kello kahden aikaan. Ennakkotieto oli, että junassa olisi tulossa noin 150 turvapaikanhakijaa kohti etelää. Tarkkaa tietoa Tampereelle jäävistä ei ollut, mutta suurimmillaan puhuttiin noin 150 henkilöstä.

Tilanteen viestinnässä pyrittiin luomaan inhimillistä kuvaa turvapaikanhakijoista. Tehdyissä uutisjutuissa tämä toteutui hyvin, kun niissä kerrottiin turvapaikanhakijoiden taustoista ja oleskelusta hätämajoituksessa.

Valmistautumisen viikot

Tietoisuus tilanteen muuttumisesta oli vahvistunut syksyn aikana. Seurakunta oli syyskuun alussa päättänyt tukea Kirkon Ulkomaanavun kautta Syyriassa ja Kreikassa tehtävää työtä ja myös paikallista yhteistyötä oli käynnistetty. Viikolla 37 perustettiin pakolaistilannetta varten työryhmä, jossa oli diakonian, valmiustyön, kiinteistöjen ja viestinnän asiantuntijoita.

Tuen antamisesta ja tilanteen kehittymisestä olimme Ylen paikallistoimituksen haastateltavana sekä radioon että alueuutisiin. Olimme sopineet, että viestintävastuu on kehitysjohtajalla ja viestintäjohtajalla, mikä helpotti olennaisesti sujuvaa työskentelyä.

Ensimmäisessä pakolaistilanteen työryhmän kokouksessa 9.9. pohdittiin enemmän tavaralahjoitusten järjestelyjä yhteistyössä SPR:n kanssa kuin hätämajoituksen järjestämistä. Viestinnälliseksi kärjeksi nostettiin tavaroiden lahjoittaminen suoraan SPR:lle. Samalla sovimme, että ilmoitamme seurakunnan vapaaehtoistyö- ja palvelussa SPR:n tarvitsemia vapaaehtoistehtäviä. Viestinnän kanavana käytettiin sekä intranettiämme Arkkia että julkisia verkkosivuja.

Perusviestiksi kiteytettiin lähimmäisestä välittäminen ja kaikkien ihmisten hyvän kohtelun korostaminen. Tätä perusviestiä on toistettu koko ajan sekä tiedotteissa että erilaisten verkostojen tapaamisissa.

Yhteistyö SPR:n kanssa oli erittäin mielekäästä, ja koimme sen vahvistavan verkostoitumistamme ja samalla työn vaikuttavuutta. Se sopi myös todella hyvin silloin vahvana olleeseen ajatukseen seurakunnan roolista erityisesti kotouttamisessa.

Kriisiviestinnän vaihe

Kun ensimmäiset 50 turvapaikanhakijaa oli majoitettu sunnuntaiaamuna Ylöjärvellä sijaitsevaan Torpan leirikeskukseen, niin käsissä oli toiminnallisen haasteen lisäksi viestinnällinen haaste. Tilanteesta viranomais- ja poliisitasolla vastannut poliisi ei ollut halukas viestimään tilanteesta sunnuntai-

na. Erityisen hankalaksi tilanteen teki se, että leirikeskus sijaitsi toisen kunnan alueella ja leirikeskuksen läheisyydessä sijaitsevalla Siivikkalan alueella oli liikkunut huhuja tulijoista jo edellisillä viikoilla.

Ensimmäinen Tampereen alueen viranomaisten ja pakolaistilanteesta vastaavien kokous oli maanantaina 14.9. Kokouksen aikana päätettiin, että kaupunki ja seurakunnat tekevät yhteisen tiedotteen Torpan leirikeskuksen ottamisesta turvapaikanhakijoiden hätämajoitukseen. Silloin Torpalla oli yli 100 turvapaikanhakijaa, ja se oli ainoa paikka koko Tampereen alueella, joka pystyi ottamaan vastaan hätämajoitettavia.

Tiedotteen perusviesti oli turvapaikanhakijoiden hyvän kohtelun takaaminen ja eri toimijoiden yhteistyön korostaminen. Tavoitteena oli korostaa kaupungin vastuuta kokonaisuuden hoitamisesta ja seurakuntien roolia tuen halukkaana antajana. Valittu linja oli toimiva.

Yhdessä paikallisen median kanssa

Koska tilanne oli hyvin nopeasti muuttuva, niin yhteistyö paikallisen median kanssa oli erityisen tärkeää. Yhteistyön onnistumisen varmisti Aamulehden ja Ylen aluetoimituksen hyvä henkilökohtainen palvelu tiedotteiden lisäksi. Tilannekatsaukset annettiin pääasiassa puhelimitse ja juttuvinkkejä tarjottiin auliisti.

Keskustelujen pohjalta Aamulehti teki Torpan leirikeskuksesta useamman positiivisen jutun. Kaksi niistä oli erityisen merkittäviä. Ensimmäisessä toimittaja haastatteli turvapaikanhakijoita niin, että he kertoivat mukanaan olevien valokuvien kautta tarinaansa. Osa tarinoista julkaisiin myös videoina Aamulehden sivuilla. Toisessa jutussa toimittaja vietti useamman tunnin vapaaehtoisena hätämajoituksessa ja kirjoitti hyvin oma-kohtaisen ja arvostavan jutun toiminnasta.

Ylen juttujen osalta merkittävin oli A2 pakolaisillan juttu Julkujärveltä, jonka onnistumisen taustalla oli se-

kä hyvä yhteistyö Ylen kanssa että turvapaikanhakijoiden kanssa saavutettu luottamus.

Saimme hyvää palautetta siitä, että meiltä oli tiedottaja aina toimittajia vastassa ja auttamassa juttujen tekemisessä. Seurakunnat pystyivät juttujen kautta tarjoamaan kurkistusikkunan sekä turvapaikanhakijoiden mielenmaisemaan että arkeen.

Paikalliseen keskusteluun osallistuimme myös järjestämällä asukasiltoja yhdessä muiden toimijoiden kanssa. Ensimmäinen asukasilta oli Siivikalassa 18.9. illalla. Paikalla oli viitisenkymmentä alueen asukasta, ja kysymyksiin olivat vastaamassa seurakunnat, poliisi ja turvapaikanhakijat. Viestiminen tilaisuudesta tavoitti hyvin halukkaat, ja keskustelun yhteydessä voitiin sopia yhteisen työskentelyn jatkamisesta. Keskustelun tuloksena syntyi mm. käynti Torpan leirikeskuksessa.

Muuttuvien tilanteiden avoimet viestit

Tilanne oli kahden ensimmäisen viikon ajan viestinnällisestikin hyvin haastava. Esimerkiksi varmoja päivämääriä hätämajoituksen jatkumisesta oli mahdoton sanoa. Tällöin oli löydettävä riittävän selkeitä tapoja ilmaista varmuuden sijasta mahdollisia seuraavia askelia. Kokemuksem-

me oli, että tässä onnistuttiin varsin hyvin.

Hyvänä esimerkkinä oppimisesta oli se, että kun Tampereen seurakuntien hoitama hätämajoitus siirtyi Torpan leirikeskuksesta Julkujärven leirikeskukseen viikolla 39, niin asukasilta järjestettiin uuden majoituspaikan lähialueella hyvin nopeasti ja muutoksesta viestittiin aktiivisesti.

Mediayhteistyön ohella viestinnän rungon muodosti toiminta sosiaalisessa mediassa. Facebookissa seurakunnan sivulla oli viikkojen aikana useita nostoja ja myös Twitter oli käytössä. Postaukset saivat hyvän vastaanoton, ja niiden alla käytiin myös kriittistä keskustelua mm. paikallisten auttamisen unohtamisesta.

Pysynkö kärryillä?

Ulkoisen viestinnän lisäksi tehtiin myös sisäistä viestintää. Seurakunnan intranettiin Arkkiin perustettiin pakolaistilanteen työryhmälle työtila, joka oli avoin kaikille Arkin käyttäjille. Työtilaan lisättiin kaikki tilanteeseen liittynyt materiaali ja työryhmän muistio. Merkittävistä tapahtumista tehtiin Arkkiin uutisia tilanteen seuraamisen helpottamiseksi.

Yhteisen kirkkoneuvoston kokouksissa oli tilanteen kehittymisestä tilannekatsauksia, mikä antoi tiedottamisen lisäksi mahdollisuuden yhteisestä

linjasta keskustelemiseen ja sen vahvistamiseen. Avoin ja selkeä viestiminen toimi hyvin.

Kriisiviestinnän tavat käytössä

Kriisiviestinnän perusteet olivat tässäkin tilanteessa voimassa. Tilanteista ja niiden muuttumisesta on viestittävä nopeasti ja selkeästi. Viestintä kannattaa keskittää, ja perusviestit on hyvä käydä riittävän syvällisesti yhdessä läpi.

Oman mausteensa tähän tilanteeseen toivat edellä mainitut viestit tamperelaisten auttamisen unohtamisesta. Pyrimme vastaamaan näihin epäsuorasti nostamalla esille sekä sosiaalisessa mediassa että Silta-lehdessä seurakuntien tekemää laajaa auttamistyötä.

Oppeja tulevaan

Tilanteen tarkempi analysointi on vielä kesken, mutta jo nyt voi kiteyttää muutamia asioita tulevan varalle

1. Paikallisen median rooli on keskeinen tiedon ja erityisesti tunteiden välittäjänä. Juttujen tekemisen auttaminen kantaa hyvää hedelmää ja vahvistaa verkostoja.
2. Luottamuksen ilmapiiriin jatkuva rakentaminen.
3. Perusviestit erilaisiin kriiseihin voisi vielä paremmin ennakoida, jotta viestinnän käynnistäminen nopeutuu.
4. Koska viestinnän kanavien määrä on kasvanut, niin viestinnän tekemiseen tarvitaan enemmän päitä ja käsiä. Tähän liittyy myös se, että viestin lähettämisen jälkeen olisi oltava valmius osallistua siitä heräävään keskusteluun
5. Myös viestinnän tekijöiden jaksamisesta on huolehdittava. Siihen osaltaan auttaa hyvä ja tsemppaava palaute.
6. Seuraava kriisi on jo tulossa.

● SAMI KALLIOINEN
Viestintäjohtaja

Tampereen ev. lut. seurakuntayhtymä

Yhä tärkeämpi rooli viestinnässä on sosiaalisen median käytöllä. Pienillä väläyksillä on mahdollista tuoda keskusteluun uusia piirteitä ja päästä suoraan keskusteluun seurakuntalaisten kanssa.

Herkkäuskoisia huijataan

Kannatan Radio Deitä, vaikka otan nyt esiin kriittisen näkökulman. Vika ei ole kanavan, vaan maailma vain on tällainen.

Monet Dein ohjelmat kutsuvat kristittyjä palvelemaan ja antamaan. Niiden lomassa pyörivät rahankeruumainokset. Kuuntelijoita pyydetään osallistumaan siihen ja tähän hengelliseen työhön.

Olen varma, että osassa on kyse jonkinasteisesta huijauksesta. Osa rahan pyytäjistä laskee, että kanavaa kuuntelevat myös heidän profiilinsa mukaiset ihmiset. Herkkä omatunto, ollaan johdateltavissa ja asutaan yksin.

Niinpä nämä veijarit perustavat palvelujärjestön. He auttavat nuoria, vanhuksia, sotaveteraaneja tai vaikka kehitysvammaisia Kiinassa.

Sitten puhutaan vetoavalla äänellä rahankeuromainos, joka laitetaan radioon pyörimään. Vaikka seuraavanlainen (esimerkki on keksitty, mutta asia tosi):

”Koulukiusaaminen aiheuttaa suunnatonta kärsimystä tuhansille lapsille. Soittamalla tukipuhelimeemme voit auttaa näitä lapsia tukemalla Auta kiusattuja -työtämme. Olemme kohdanneet jo satoja lapsia, kiusaajia ja kiusattuja. Puhelun hinta 20 euroa plus ppm.”

Mitähän tämä toiminta oikeasti on? Ketkä tätä väitettyä työtä oikeasti tekevät?

Emme tiedä, sillä kaikki informaatio heidän toiminnastaan tulee heidän omien tiedotuskanaviansa kautta. Niinpä lahjoittaja ei voi mitenkään tietää, miten totta väitetyt asiat ovat. Tai kuinka paljon annetuista rahoista menee lopulta varsinaiseen työhön.

Väitän, että joidenkin rahankeruumainosten takaa löytyy pari puuhaveikkaa ja onneton panostulos-suhde. Varsinaista työtäkin tehdään vähän, mutta suurin osa resursseista menee varainkeruuseen.

Kaivaa emme jaksa ja kerjätä emme kehtaa. Perustetaan siis palvelujärjestö. Leipä ei ole leveä, mutta sillä elää jonkin aikaa.

Jotkut tosin tienaa näin paljonkin. Heidän nimensä ja massiviset vuositulot ovat kaikkien tiedossa. Iltalehdetkin ihmettelevät niitä säännöllisesti.

Dei myy heillekin ohjelma- ja mainosaikaa, sillä ostava asiakas on aina oikeassa. Maineen kolhut eivät estä rahan tuloa.

Kuvitellaan tilanne yksinäisen ikäihmisen kodissa. Vanhus kuuntelee hartaana hengellistä ohjelmaa. Meidän täytyy antaa omastamme, pastori opettaa.

Sitten tulee mainosjakso. Hengelliset yrittäjät kinuavat rahaa.

Pyyntö osuu vanhuksen herkkään omaan tuntoon. Oman kodin rauhassa on niin hyvä olla. Mutta maailmassa on hätää. Minun täytyy auttaa.

Niinpä vanhus näppäilee tukisoiton. Tietämättä oikeasti, kenelle antaa. Kännykkäyhtiö hoitaa laskutuksen. Palvelumaksu on piilotettu niin ovelasti puhelinlaskuun, ettei vanhus välttämättä tajua sitä.

Näin ihmisten suojatonta tilaa käytetään hyväksi.

En syytä Radio Deitä. Se vain lähettää maksettua ohjelmaa. Radioyhtiön tehtävä ei ole tarkistaa niissä mainostettujen tuotteiden aitoutta.

Vastuu jää kuulijalle.

Itä-Helsingin projekti

paransi diakoniatyön näkyvyyttä

”Voi kun olisin aiemmin tiennyt, miten diakoniasta saa apua!” Lausahdus on yksi osoitus siitä, että diakoniatyön tunnettuudessa olisi parantamisen varaa. Miten diakoniaviestinnällä voidaan parantaa työn näkyvyyttä ja vaikutusmahdollisuuksia? Tätä on kokeiltu Itä-Helsingissä vuonna 2012 käynnistyneellä diakoniatiedotuksen kehittämisprojektilla.

Ella Jaakola

Kirkko tarjoaa yhä useammalle leivän

Diakoniatyön asiakaskunta on nuorentunut Helsingissä

Kiristo Oksanen HS

HELSINGIN seurakuntien diakoniatyöntekijät tapaavat työssään yhä useammoin yksinäisiä. He ovat kaikenikäisiä. Vanhusten yksinäisyydestä on puhuttu, mutta yksinäisissä on myös tavallisia työtä tekeviä sekä nuoria ihmisiä. Tiedot käyvät ilmi Kirkkohallituksen vastitään valmistuneista tilastoista, jotka ovat vuodelta 2014.

Yksi erityisen surullinen trendi Helsingin seurakunnissa on lasten yksinäisyys. Seurakuntien tilastojen mukaan yhteydenotot lasten puolesta vastavaan tekstaritapaukseen on kasvanut merkittävästi. Teksstaritapaukset on seurakuntien erityisnuorisotyön palvelu.

”Tarve puhua ja tulla kuulluksi on todella suurta. Siksi olemme lisääneet esimerkiksi matkailu- ja koulutuskeskuksia, joissa on tilaa keskustelulle”, kertoo Helsingin seurakuntien diakoniatyön päällikkö Kirsi Rantala.

Heidän seurakuntien diakoniatyöntekijöillä oli viime vuonna noin 21 000 henkilökohtaista asiakaskontaktia. Taloudellista apua annettiin noin 516 000 euroa. Apu voi tarkoittaa esimerkiksi ruokakaupan osto-osoitusta, lastujen maksamista ja kriisivastusta.

DIAKONIA TYÖN asiakaskunta on nuorentunut. Sekä nuorten että perheiden osuus apua hakeneista on lisääntynyt.

Yhä useampi diakonia-asia on ollut viime vuonna työntekijä-

mausta syystä työelämän ulkopuolella. Keskustelujen aiheina olivat esimerkiksi talousvaikeudet sekä terveys- ja ihmisuhdepuhmat. Myös työelämään ja asumiseen liittyvät ongelmat parivat ottamaan yhteyttä diakoniatyöhön.

Nuorten ja perheiden osuus apua hakeneista on lisääntynyt.

”Lorella diakonia-asiaakkailla valitun kasaantunut on mielenterveys- ja päihdeongelma-

seksi taloudellista huolta”, Kirsi Rantala sanoo.

Helsingissä oli viime vuonna 210 diakoniatyön vertaistukiryhmää esimerkiksi päihde- ja mielenterveyskuntoutujille sekä ikäihmisille ja vammaisille.

HERTONIEMEN seurakunta toimii Myllypuron leipäjonon taustatukijana. Elintarvikepalvelussa kirjattiin noin 128 000 käyntiä vuonna 2014.

Seurakuntien edullisissa tai maksuttomissa ruokailuissa syötiin 30 000 aterialla. Eri puolilla kaupunkia on huomattu, että vanhusen osuus ruokailijoista lisääntyy.

Nyt jo kohta päättymässä olevan projektin tavoitteiksi asetettiin vahvistaa tiedotusta diakonian eri työmuodoista sekä saada kuuluviin työssä kohdatujen ihmisten ääntä. Lisäksi pyrittiin parantamaan diakoniatyöntekijöiden vaikuttamis- ja viestintäosaamista.

Yhteisvastuullisuuden ja ymmärryksen lisääminen ovat diakoniaviestinnän tärkeitä tavoitteita nekin: millaista iloa vanhuksen ystävyys voi tuoda myös vapaaehtoiselle itselleen, millaista elämää on silloin, kun paniikkihäiriö sulkee neljän seinän sisään.

Vartiokylän rovastikunnan projekti pohjautuu Helsingissä vuosina 2010–11 toteutettuun diakoniatyön kehittämishankkeeseen. Herttoniemen, Mikaelin, Riihivuoren, Vartiokylän ja Vuosaaren seurakuntien yhteisprojekti on osoittautunut hyväksi toimintatavaksi. Diakoniatyö toimii alueella muutenkin yhteistyössä. Esimerkiksi projektissa toteutettu Yhteisvastuutiedotus on palvelut kaikkia viittä seurakuntia nettisivuja, esitteitä ja tapahtumatiedotusta luomalla.

Jäsenyyden tueksi

Projekti luo osaltaan kuvaa seurakuntien toiminnasta ja siitä, millä tavalla

Helsingin Sanomat uutisoi Helsingin diakoniatyöstä.

la kirkko on heikompien puolella. Tätä tarvetta on erityisesti Helsingissä, jossa on tutkitusti paljon niitä, joille kirkko on jäänyt etäiseksi. Diakonia- viestintä voidaankin nähdä jäsenyyden tukemisena, joka on yksi Helsingin seurakuntien kärkihankkeista. Ihmiset arvostavat kirkon auttamistyötä.

Projektissa on tähdätty siihen, että ajantasaista tietoa diakonia-avusta olisi saatavilla helposti ja selkeästi. Ensimmäisenä uudistettiin kaikkien viiden seurakunnan diakonian sivut. Niin ikään on luotu alueellisia esitteitä seurakuntien edullisista ruokailuista sekä palveluista päihde- ja mielenterveyskuntoutujille, koska asukkaat liikkuvat Itä-Helsingissä paljon etenkin metrوران varrella. Esitteet ovat saaneet hyvää palautetta. Tietoa jaetaan niiden avulla myös yhteistyökumppaneille, kuten kaupungin lähityölle ja psykiatrian poliklinikalle.

Diakoniatyön uutisointi on lisännyt työn näkyvyyttä muun muassa seurakuntien nettisivuilla sekä lehti- ja verkkojutuilla.

Sosiaalisen median puolella on panostettu Facebookiin jakamalla diakonian kuulumisia. Lisäksi uutena kanavana aloitettiin viime keväänä Itä-tuulia-blogi osoitteessa www.diakonia.net. Kahdeksan diakoniatyöntekijän ylläpitämä blogi valottaa työn arkea, jota monikaan ei tunne.

Idis-uutiskirjeen puolestaan kehitin alun perin sisäistä tiedotusta varten. Sitä jaetaan nyt myös muille työntekijöille, seurakuntaneuvostojen jäsenille sekä diakonian verkostoille, kuten sosiaalityöntekijöille. Idis on työntekijöiden esittelyineen antanut kasvot diakonialle samoin kuin tukenut keskinäistä yhteistyötä ja nostanut työn profiilia.

Vapaaehtoisia saavutettu

Tiedotuksen vaikutuksia on ylipäättään hankala mitata, mutta jonkinlaisena esimerkkinä voi mainita ryh-

mien ja vapaaehtoistoiminnan saaman suosion. Esimerkiksi Itä-Helsingin seurakuntien uudet Senioripyssäkki-ryhmät täyttyivät tiedotuksen myötä nopeasti.

Helsingin seurakuntien Kirkko ja kaupunki -lehden jutut ovat tavoittaneet hyvin lukijoita. Kun vuosi sitten saattohoitotyöhön haettiin Helsingissä uusia vapaaehtoisia lehtijutun ja ilmoitusten avulla, kiinnostus ja vapaaehtoisten valmiudet ylittivät kaikki odotukset. Samoin diakoniaan saatiin uusia vapaaehtoisia esimerkiksi Vuosaarella, jossa paikallislehteen kirjoitetut jutut ovat osoittautuneet toimivaksi välineeksi.

Haaste on niiden tavoittaminen, jotka eivät seuraa kirkollista mediaa. Yleismediaa ajatellen juttuihin tulisi löytää yleiskiinnostava näkökulma, jollainen voi olla esimerkiksi muutos diakonia-asiakaskunnassa. Pari kertaa on onnistuttu saamaan juttu tästä vinkkelistä Helsingin Sanomiin ja Ylen Aikaiseen. Lisäksi olen muun muassa jakanut diakonian juttuja Itä-Helsingin alueellisissa Facebook-ryhmissä ja kirjoittanut juttuja aluelehtiin.

Muun muassa Kodittomien öistä ja Myllypuron leipäjonosta olen tehnyt juttuja tarkoituksena tuoda esiin asunnottomuutta ja köyhyyttä tämän päivän Helsingissä samoin kuin kasvattaa ymmärrystä näistä ongelmista kärsiviä lähimmäisiä kohtaan.

Uusia avauksia

Niin ikään diakonityön näkyvyyden lisäämiseksi järjestettiin Vartiokylän seurakunnan diakoniatoimistossa viime keväänä Avoimien ovien päivä. Tapahtumaan kutsuttiin niin seurakuntalaisia, diakonian asiakkaita kuin yhteistyökumppaneita, naapureita ja ohikulkijoitakin. Toimisto sijaitsee Itä-keskuksessa, aivan vilkkaan kauppakeskuksen vieressä. Muutamana iltapäivän tuntina paikalla kävi noin 150 henkilöä, joukossa niitäkin, joil-

le käynti oli ensikosketus diakoniaan.

Projektin kuluessa syntyi ajatus erityisestä diakonian teemapäivästä. Ensimmäisen kerran järjestetty Toivonpäivä toi vanhuutta esille positii-visessa valossa. Erityisen hyvin päivä onnistui verkostojen vahvistamisessa, sillä sen toteutuksessa oli mukana iso joukko vanhustyön toimijoita Helsingin kaupungilta ja yksityisiltä tahoilta. Päätapahtuma kokosi 450 osallistujaa.

Haussa ihminen

Hiljaisten signaalien ja ilmiöiden tunnistaminen on diakoniatyön vaikuttavajaviestinnän ydintä.

Mediaa voi käyttää apuna pyritäessä vaikuttamaan yhteiskunnan epäkohtiin. Omia havaintojaan voi tarjota juttuaiheeksi, samoin kuin etsiä haastateltavaksi asiakkaita, jotka voivat kertoa asiasta omakohtaista kokemusta. Pari kertaa olen laatinut mielipidekirjoituksia yhdessä asiakkaiden kanssa.

Tässä diakoniatyöllä on asiantuntemusta, jota kokemukseni mukaan arvostetaan. Itä-Helsingin diakoniatyö on kutsunut Helsingin kaupunginvaltuustoryhmät kahdesti keskustelutilaisuuksiin, joissa on nostettu esiin muun muassa pienyrityksien vaikeudet toimeentulotuen saamisessa sekä hammashoitopalvelujen epätasa-arvoisuus. Ryhmät ovat ottaneet kutsun kiitettävästi vastaan. Viimevuotinen tapaaminen johti valtuustoaloitteen tekemiseen päihdehaittojen vähentämiseksi alueelle. Aina vaikutusta ei tietenkään voi nähdä suoraviivaisesti, vaan työ saattaa kantaa hedelmää vasta vuosien päästä.

Diakoniatyöstä on tiedotettu kaupunginvaltuutettujen sähköpostilistalla, ja tätä työtä jatketaan muun muassa Tarinoita leipäjonosta -työskentelyllä.

● EILA JAAKOLA
Diakoniatiedottaja

Pääsiäisen alla
julkaistu kuva
miehistä aterialla
troolarin ruumassa.

Viestinnän muutokset

Seurakuntien on saatava oma viestintä kuntoon, muuten tilanne muuttuu hallitsemattomaksi. Seuraavassa käsitellään ns. viestinnän "Haminan mallia", jossa on pyritty huomioimaan viestintäkentässä, ihmisten lukutottumuksissa ja viestinnän työkaluissa tapahtuneet muutokset ja valjastamaan ne seurakuntaviestinnän käyttöön.

Seppo JJ Sirikka

seurakunnan tiedottaminen ei ylittänyt enää uutiskynnystä, ja erityisesti kriisiviestinnässä palstatilan näyttävä saavan ulkopuoliset toimijat.

Tiedottamisesta toimittamiseen

Muutoksen aluksi siirryttiin perinteisestä tiedottamisesta aktiiviseen toimittamiseen ja huomioitiin seurakuntalaisten lukutottumusten muutokset. Jotta varmistetaan näkyminen mahdollisimman laajasti ihmisten arjessa, edettiin laaja-alaisesti koko viestinnän kentässä. Omat kotisivut muokattiin taipuisammiksi, jotta ne täyttäsivät myös siellä kävijöiden odotukset. Kotisivujen rakenne uudistettiin ja niille toimitettiin artikkeleita seurakunnan toiminnasta, rakennettiin työkalut sosiaalisen median tarpeisiin, huomioitiin yhteistyö alueen printtimedian ja sähköisen media kanssa. Kaikessa uutisoinnissa huomioitiin erityisesti valokuvan merkitys. Laadukkaat valokuvat näyttelevät suurta roolia, kun kilpaillaan lukijoiden huomiosta ja ajan käytöstä. Valokuvaa on Haminan seurakunnassa käytetty myös strategiatyön ja työyhteisön kehittämisen välineenä, josta myöhemmin tarkemmin.

Sisällöntuotannolle rakennettiin tuotantolinjat alan ammattilaisten avulla. Nämä tuottivat pääosan viestinnässä tarvittavista teksteistä ja kuvista. Haminan seurakunnassa käynnistyneestä uudenaikaisesta viestintästrategiasta on alettu käyttää ”Haminan malli” -nimitystä, ja se monistettiin käyttöön myös muihin Kotkan rovastikunnan seurakuntiin. Sovellettaessa uutta viestintämallia otettiin huomioon kunkin seurakunnan erityispiirteet ja ympäröivä mediakenttä.

Viestintämallin toiminta on osoittanut toimivuutensa ainakin siinä, että viimeisen kolmen vuoden aikana Kotkan rovastikunnan seurakunnat ovat omien kotisivujensa lisäksi näkyneet mediassa lähes 500 jutussa kuvineen.

Muutos mediakentässä

Perinteinen mediakenttä on voimakkaassa murroksessa, kun ihmisten lukutottumukset ovat muuttuneet ja uutiset halutaan saada ilmaiseksi. Luki-

joita, katselijoita, kuuntelijoita ja ilmoittajia, jotka haluaisivat maksaa, on entistä vaikeampaa löytää.

Syntyy kierre, jossa media joutuu etsimään säästöjä toimintansa varmistamiseksi. Hyvin usein säästöt suuntautuvat siten, että joudutaan tinkimään sisällöstä. Siksi haastavina aikoina, kun erityisesti paikalliset mediat ovat yleensä varovaisia ja panostavat sisällön tuottamiseen entistä vähemmän, olisi seurakunnilla mahdollisuus vyöryä ”hyvillä uutisilla” esiin koloistaan.

Panostamalla nyt sisältöön kirkko olisi valmis viestimään erityisesti sitten, kun taloustilanne taas nousee. Tämä oivallettiin Haminan seurakunnan viestinnässä, ja panostusta sisällön tuottamiseen on jatkettu.

Uutisenä

Ammattilaisille on seurakunnissa käyttöä, kun ideoidaan juttuja ja juttujen kuvituksia, jotka ylittäisivät lukijoiden mielenkiinnon ja siten uutiskynnyksen. Jokainen aihe tulisi arvottaa ennen sen julkaisua.

Esimerkki 1

Uutiskynnys ei ylity eikä lukijoita kiinnosta se, että ikäihmisten piiri koostuu joka toinen viikko seurakuntatalolla.

Uutiskynnys ylittyy ja lukijoita puolestaan kiinnostaa se, että herra Erkki on käynyt ikäihmisten piirissä niin ja niin kauan ja että ikäihmisten piiri on auttanut häntä selviytymään siitä ja siitä.

Esimerkki 2

Uutiskynnys ei ylity eikä lukijoita kiinnosta se, että pääsiäisenä vietetään ehtoollista.

Uutiskynnys ylittyy ja lukijoita puolestaan kiinnostaa se, että pääsiäisen alla julkaistaan kuva kylän miehistä yhteisellä aterialla troolarin ruu-massa, josta on kuva tämän artikkelin yhteydessä.

Seurakuntien kotisivut ovat erinomainen foorumi mitata oman tuotannon laatua, sillä laadukas kotisivujen sisältö kasvattaa verkon kävijämäärää. Ideana olisi luoda sellaista sisältöä, joka opettaisi ja innostaisi kotisivuilla kävijöitä ja toisi heidät sivuille ker-

”Jos et näy, et ole olemassa” oli slogan, joka käynnisti Haminan seurakunnan viestinnän kehittämisen tämän päivän vaatimusten mukaiseksi. Haminassa havahduttiin vuonna 2008 siihen, että paikallisseurakunta ja kirkko näkyivät lähes poikkeuksetta ulkopuolisten tahojen uutisoimana ja yleensä seurakunnalle epäedullisessa valossa. Näkyminen arjessa koettiin tärkeäksi, koska näin kerrotaan laajasti siitä, miksi seurakunta on olemassa ja mitä kaikkea seurakunta tekee. Perinteinen

ta toisensa jälkeen. Ihminen on perimältään äärimmäisen utelias, ja sisällön tuottamisessa olisi hyvä muistaa ruokkia tätä ominaisuutta.

Jos et näy, et ole olemassa

Kuluttajien ostotottumukset ovat muuttuneet, ja kirkko kilpailee median kanssa samalla viivalla kuluttajan ajasta. Muutoksiin kuuluu myös se, että nyt media on läsnä elämässä 24 tuntia vuorokaudessa. Vaikka perinteinen media on menettänyt merkitystään, on sosiaalinen media läsnä koko ajan. Tässä kentässä kirkon ja seurakuntien pitäisi olla läsnä ja ottaa oma viestintä haltuun. Nyt vain näyttää siltä, että erityisesti kriisiviestintä on annettu ulkopuolisten tahojen temmelyskentäksi ja seuraukset on joutunut kantamaan paikallisseurakunta.

Seurakuntien pitäisi myös viestinnässään liputtaa avoimuutta, jolla tarkoitetaan rehellistä ja avointa viestintää. Kriittisten asioiden salaaminen ja peitteleminen ovat vihonviimeistä mediapolitiikkaa. Viestintä otetaan haltuun laadukkaalla ja avoimella uutisoinnilla, joka vaatii julkaisukelpoista tekstiä ja erinomaisia valokuvia.

Viestintä on maratonlaji

Kotkan rovastikunnassa on jo useamman vuoden ajan rakennettu kärsivällisesti viestintämallia, jossa on roh-

keasti romutettu aikaisempi tiedottamisen malli tehottomana ja siirrytty tiedottamisesta toimittamiseen. Aktiivisesti on pyritty toimimaan myös yhteistyössä ympäröivän median kanssa ja yritetty vastata niiden esittämiin haasteisiin. Kunkin seurakunnan erilainen mediaympäristö, seurakuntarakenne ja toimintakulttuuri on pyritty huomioimaan maksimaalisesti rakennettaessa kullekin seurakunnalle parhaiten toimivaa viestintämallia.

Yhteistä kaikille on ollut sisällön laadun painottaminen. Tämä tarkoittaa aiheiden ideointia ja arvottamista sekä tekstin ja valokuvien laadun pitämistä mahdollisimman korkeana. Seurakunnat ovat lähteneet avoimesti kertomaan sitä, miksi ovat olemassa, mitä tekevät ja mihin rahat käytetään. Vaikeatkin asiat on puettu ymmärrettävien tarinoiden muotoon. Ne on julkaistu laajaleikkisesti valtakunnallisessa ja paikallisessa mediassa, seurakuntien kotisivuilla ja sosiaalisessa mediassa.

Viestinnässä on edetty laajasti koko viestintäkentässä yhtäaikaaisesti. Seurakuntien näkyminen arjessa on lisääntynyt räjähdysmäisesti, ja tieto siitä mitä seurakunnissa tehdään, on avannut ihmisten silmät arvostamaan seurakunnan olemassaoloa. Ennen kaikkea seurakuntien diakoniatyön laajuuden ja laadun esitteleminen

on tullut monille myönteisenä yllätyksenä ja jopa vähentänyt ajatuksia erota kirkosta. Hyvää palautetta on saatu myös artikkeleista, joissa on kerrottu mittavista lapsi- ja nuorisotyön pa- nostuksista.

Valokuva työyhteisössä

Valokuvat ovat olleet työvälineinä myös Haminan seurakunnan päivitetyn strategian laadinnassa.

Valokuva strategiatyön ja työyhteisön kehittämisen välineenä perustuu taide- ja sosiaalikasvattaja **Miina Savolaisen** kehittämään Voimauttavan valokuvauksen menetelmään. Menetelmän lähtökohtana on syvä kunnioitus ihmisen persoonaa ja itsemäärittelyoikeutta kohtaan maailmassa, joka luokittelee, arvioi ja marginalisoi.

–Koko työyhteisö – mukaan lukien toimisto-, kiinteistö- ja ruokapalvelut – on sanoittanut ja kuvittanut seurakuntatyötä ohjavia arvoja, kertoo Haminan seurakunnan kirkkoherra **Juha Tanska**. Valokuvien avulla seurakunnassa on tutkittu myös työyhteisöön sisältyviä vahvuuksia, työtä lomaannuttavia pelkoja sekä työntekijöiden työidentiteetin näkyviä tai vaille tilaa jääviä puolia. Luottamushenkilöt ja työntekijät ovat yhdessä pohtineet ja valokuvanneet seurakunnan perustehtävää tänään.

● SEPPO JJ SIRKKA

▲ Sukkapiirilläkin voidaan ylittää uutiskynnys.

► Tarina kuvassa kantaa.

Kuvat: Seppo JJ Sirkka

Diakoniatyö tarvitsee paikallisen mediakummin

Case RuokaNysse

Matti Helin toimii johtajana Diakonia-ammattikorkeakoulussa sekä vapaaehtoisena Moron Peräkonttikirkpiksellä. RuokaNysse sai uuden ilmeen suunnittelukilpailun tuloksena.

Diakoniatyön tunnettuudesta ei ole olemassa tuoreta asiakasnäkökulmaan perustuvaa valtakunnallista tutkimusta. Tampereen diakoniakeskuksessa selvitettiin vuonna 2010 sen palvelukokonaisuuksien tunnettuutta. Tutkimus antaa laajempaakin osviittaa siihen, miten kaupunkilaiset ymmärtävät diakonian ja millaisia mielikuvia he antavat sille erityisesti kaupunkiympäristössä.

Tutkimus tehtiin puhelinhaastatteluinä. Kohderyhmän muodostivat täysi-ikäiset tamperelaiset. Tutkimus perustui 400 vastaukseen. Kaiken kaikkiaan 78 prosenttia vastaajista tiesi, mitä diakoniatyöllä tarkoitetaan. Sen sijaan suurin osa vastaajista (68 %) ei osannut määrittää diakoniatyöhön liittyvää mielikuvaansa. 30 prosentilla vastaajista oli positiivinen kuva Tampereen diakoniatyön toiminnasta, ja vain muutama yksittäinen vastaaja mielsi Tampereen diakoniatyön toiminnan negatiivissävytteiseksi.

Kolme tärkeintä diakoniatyöhön liittyvää tekijää olivat vastaajien mielestä toiminnan luotettavuus, turvallisuus sekä asiakaslähtöisyys. Parhaiten Tampereen diakoniatyötä kuvasi vastaajien mukaan juuri toiminnan luotettavuus ja turvallisuus sekä toiminnan osaavuus.

Vastausten perusteella Tamperereella nousi esiin myös muutamia diakoniatyön kehittämishaasteita. Vies-tinnän aktiivisuus sekä toiminnan yleinen tunnettuus koettiin asioiksi, joissa Tampereen diakoniatyöllä olisi vastaajien mukaan erityisesti parantamisen varaa.

Tampereen diakoniatyön palveluista parhaiten tunnettuja olivat vapaaehtoisen vanhustyön keskus Mummon Kammarin, elintarvikeavun palvelu RuokaNysse sekä päihdeidenkäyttäjien ja asunnottomien sittemmin toimintansa lopettanut päiväkeskus Musta Lammas. Muiden palveluiden tunnettuus jäi heikommaksi. Mummon Kammarin tunti 72 %, RuokaNysen ja Mustan Lampaan 45 % tamperelaisista.

Mummon Kammarilla ja Mustalla Lampaalla oli tutkimuksen tekohe-tkellä takanaan jo kahden vuosikymmenen työ apua tarvitsevien hyväksi. Se, että lähes kolme neljästä tamperelaisesta tunti Mummon Kammarin toiminnan, ei sinällään ole ihme. Mummon Kammarin konseptiin on alusta alkaen kuulunut määrätietoinen julkisuustyö. Ilman sitä tuhannet vapaaehtoiset auttajat eivät olisi koskaan löytäneet tietään vapaaehtoisen vanhustyön tehtäviin.

RuokaNysen tunnettuus räjähti mediakummin avulla

Sen sijaan elintarvikeavun auttaja-auto RuokaNysen tunnettuus tamperelaisten keskuudessa yllätti myönteisesti. Tutkimuksen tekohe-tkellä RuokaNysse oli ollut tien päällä vain reilun vuoden.

Ajatus RuokaNyssestä jalostui vuoden 2008 aikana saksalaisesta mallista. Saksassa on niin sanottuja köyhien kauppoja, joihin ruoka-avun tarvit-sijoilla on pääsy hakemaan elintarvikkeita. Köyhien kauppa -ajatusta kehitettiin edelleen pitäen mielessä se, etteivät kaikkein pienituloisimmat välttämättä pysty edes käyttämään julkisia liikennevälineitä ruoka-apua hakeak-

seen. Niin syntyi ajatus käyttää kauppa-autoa, jonka avulla apu saadaan sen tarvitsijoiden luo ja myös elintarvikkeiden vaatima kylmäketju saadaan pidettyä rikkoutumattomana.

RuokaNysse on logistisesti tehokas järjestelmä, jolla on mahdollista vastata suurenkin asiakasmäärän elintarvikeavun tarpeisiin huomioiden kaikki elintarvikkeisiin liittyvät viranomaismääräykset. Se tarjoaa hyviä mahdollisuuksia vapaaehtoiseen auttamiseen sekä kauppoille ja muille yrityksille luotettavia ja helppoja mahdollisuuksia toteuttaa yhteiskuntavastuutaan. Järjestelmän avulla elintarvikeliikkeiden ylijäämää on mahdollista hyödyntää eettisesti kestäväällä tavalla.

Idea onkin pidetty hyvänä, eikä syyttä, sillä Tampereella ei ole leipä-jonoja. RuokaNysen avulla on vuosittain jaettu Tampereella lähes 100 000 kg elintarvikkeita. Asiakaskäyntejä on ollut vuosittain noin 15 000.

Peräkonttikirppis

RuokaNysen tunnettuudelle tärkeää oli yhteistyön syntyminen Aamulehden Moro-kaupunkilehden kanssa. Moron toimituksessa syntyi ajatus järjestää Tampereen Keskustorilla Peräkonttikirppis. Moro on Tampereella päälehteään tarkemmin luettu julkaisu toimitustapansa ja uniikin paikallisen sisältönsä vuoksi.

Peräkonttikirppiksen järjestelyissä diakoniatyön ja paikallislehden intressit kohtasivat. Moro halusi luoda tapahtumalle hyväntekeväisyysilmeen ja tarvitsi työvoimaa tapahtuman järjestelyihin. Aktiivisen vapaaehtoistoiminnan vuoksi diakoniatyöllä oli tarjota vastaus molempiin.

Torille mahtuu noin 450 autoa. Myyntipaikkojen ja kahvilatoiminnan tuotto käytetään RuokaNysen hyväksi. Tämä yhteistyö tuottaa noin kolmanneksen RuokaNysen työntekijöiden palkkakuluista. Peräkonttikirppis on suosittu: paikalla on yleensä – RuokaNysen lisäksi – lähemmäs 10 000

tamperelaista. Tapahtuma järjestetään kahdesti vuodessa.

Tänä syksynä Moron Peräkonttikirppis teki kävijäennätyksensä. Lehden arvion mukaan tapahtumassa kävi lähes 20 000 henkilöä. Vastaavasti tuotto RuokaNyselle kasvoi ennätyslukemiin.

Sekä Aamulehden päälehti että kaupunkilehti Moro pitävät Peräkonttikirppistä hyvin esillä lehden palstoilla. Ennen tapahtumaa on kymmenkunta isoa ilmoitusta, jossa myös hyväntekeväisyyskohde on tullut hienosti esille. Moro on tehnyt vuosien varrella useita toimituksellisia juttuja RuokaNysen ajankohtaisista asioista. Lehti muun muassa järjesti kilpailun RuokaNysen uudesta kuosista, ja kilpailun voittanut idea toteutettiin. Tapahtumasta otetaan runsaasti kuvia, jotka ovat katsottavissa Aamulehden nettisivuilla. Tapahtuma jälkeen lehdissä on juttuja onnistuneista ostoksista ja tapahtuman tuotosta. Moro-lehdestä on muodostunut RuokaNyselle todellinen mediakummi.

Ensi keväänä Diakonia-ammattikorkeakoulu on yhdessä Satakunnan Kansan ja Länsi-Suomen Diakonialaitoksen kanssa toteuttamassa vastaavan Porilaine Peräkonttikirppis -tapahtuman Poriin. Tapahtuman tuotto käytetään vanhusten yksinäisyyden lieventämiseen palkkaamalla nuoria kesätöihin vanhusten tueksi.

Diakonian näkyvyys paranee

Paikallisen mediakummin avulla apua tarvitsevat löytävät paremmin mukaan diakonian toimintoihin. Samoin vapaaehtoisesta auttamisesta kiinnostuneet löytävät tiensä diakonian piiriin. Molemmassa tapauksissa myös kirkon jäsenyys vahvistuu tavalla, jolla on myönteinen vaikutus diakoniatyön toimintaedellytyksiin. Diakonialla on näin keskeinen ja välttämätön rooli koko kirkon missiossa.

● MATTI HELIN

Kirkko keskelle ihmisten arkea

Sosiaalisen median sovellusten ja erilaisten digitaalisten palveluiden lisääntyminen muuttaa yhä kiihtyvällä vauhdilla viestinnällistä todellisuuttamme. Olemme monella tavalla uuden edessä sekä viestinnän että toiminnan suunnittelun osalta. Sosiaalisen median välineet tuovat valtavasti uusia mahdollisuuksia tavoittaa eri kohderyhmiä, ja samalla viestinnän kenttä pirstaloituu entisestään ja vaatii jatkuvaa uuden oppimista. Ihmiset käyttävät yhä enemmän aikaa verkossa, ja se sulautuu luontevaksi, arkiseksi osaksi ajattelua ja monenlaista tekemistä.

Sosiaalisessa mediassa monia palveluja kannattaa tehdä valtakunnallisesti. Yhdessä tekemällä pystytään parhaiten hyödyntämään erilaista osaa-

mista ja palvelemaan samalla vaivalta isompaa joukkoa seurakuntalaisia. Seurakuntien työntekijöiden osallistuminen mahdollistaa sen, että voimme

tarjota ihmisille valtakunnallisia palveluita. Yksi esimerkki digitaalista mediaa hyödyntävistä valtakunnallisista palveluista on kirkon palveleva chat ja

netti. Seurakunnat voivat hyödyntää laajoja päivystysaikoja ja tarjota palvelua omilla nettisivuillaan antamalla oman pienen panoksensa päivystäjärinkiin. Palvelun koordinointi tapahtuu pitkälti Facebookissa, ja työtä voi tehdä missä vain toimivan nettiyhteyden äärellä, samalla vertaistuki on nettissä käden ulottuvilla. Jotta palvelut tulisivat tunnetuksi, niitä on tärkeä tuoda esiin seurakuntien viestinnässä ja toiminnassa. Kirkon keskusteluavun palveluiden eli Palvelevan puhelimen, netin, chatin ja kirjeen visuaalinen ilme on hiljattain uudistunut ja materiaaleja on saatavilla Sakastissa.

Seurakunta voi sosiaalisen median avulla tuoda näkyväksi toimintaansa ja sanomaansa monella tavoin ja avautua vuorovaikutukseen. Parhaimmillaan kirkko ja seurakunnat voivat siellä tulla näkyväksi seurakuntalaistensa kautta. Sosiaalisen median avulla osallistuminen, sisältöjen ja tiedon jakaminen on helppoa. Somessa voi tuoda ihmisten arjen keskelle myös kevyitä liittymisen ja osallistumisen tapoja ja aktivoida ihmisiä toimimaan. Kirkko ja sen jäsenet voivat toimia maailman valona ja luoda näkyä paremmasta. Kristillinen toivo voi tulla ilmi myös hyvin käytännöllisessä arjen jakamisessa.

Seurakunnissa tehty työ pakolaisten auttamiseksi on tullut näkyväksi erityisen hyvin sosiaalisen median hyödyntämisen avulla monilla paikkakunnilla. Somen avulla on pystytty hienolla tavalla kanavoimaan ihmisten auttamishalua ja vaikuttamaan ihmisten mielikuviin seurakunnasta. Myös perinteiset mediat ovat seuranneet seurakuntien someviestintää ja uutisoineet asiasta.

Kohtaamisen ja läsnäolon välineet

Kirkon yhteisiä palveluita löytyy mm. näistä suosituista sosiaalisen median palveluista: Facebook, Twitter, Instagram, Ask.fm ja Fisucraft.

Erityisesti Facebookia ja Twitteriä kannatta hyödyntää myös omaan amatilliseen käyttöön, keskusteluihin

ja ideoiden jakamiseen. Facebookista löytyy alakohtaisia ryhmiä ja sivuja, kuten Ev.lut.kirkon työntekijät, Kirkon diakonia ja sielunhoito, Diakoniatyöntekijät, Kirkon viestijät, Pastorit jne.

Kirkon työtä tehdään siellä, missä seurakuntalaiset ovat. Kun seurakuntalaiset ovat kokoontuneet lauantaina torille, ovat kirkon työntekijät olleet heidän keskellään ostaessaan perunoita ja kuunnellessaan ja keskustellessaan seurakuntalaisten kanssa. Kun seurakuntalaiset tapaavat toisiaan virtuaalisesti, sosiaalisessa mediassa, on kirkon syytä olla mukana ja näkyä. Usein keskeisempää kuin harjittu ja valmisteltu viestintä on jo läsnäolo sinänsä.

Välineet tavoitteen mukaan

Läsnäolon ja kuuntelemisen lisäksi verkossa luodaan myös kuvaa kirkosta ja seurakunnasta. Sosiaalisessa mediasa levitetään kirkon virallista viestiä, kirkkoa koskevia uutisia ja tiedotteita. Somekanavat ovat luonteeltaan erilaisia ja sen lisäksi, että niillä tavoitetaan eri yleisöt.

Facebook on välineistä yleisin ja helpoin. Lähes kaikki ovat Facebookissa. Kirkko Suomessa -Facebook-sivu tavoittaa joka viikko satoja tuhansia suomalaisia. Sivun yleisö on ensisijaisesti kirkosta muutenkin kiinnostuneita, heitä jotka ovat käyneet ”tykkäämässä” sivusta. Facebook-keskustelu on luonteeltaan parhaimmillaan syvällistäkin rupattelua, usein kuitenkin baari-illan huutamisen kaltaista. Jokaisella on sanottavaa, ja äänensävyt saattavat kiihtyä kohtuuttomastikin. Tässä ympäristössä kirkolliselle, rauhalliselle ja toivoa luovalle viestille on kuitenkin erittäin suuri tarve. Koska seurakuntalaiset ovat Facebookissa, tulee kirkonkin siellä kuulua.

Kun kirkko on mukana Facebookissa Kirkko Suomessa -sivunsa kautta, se tarjoaa seurakuntalaiselle suoran yhteyden kirkon työntekijöihin. Kynnys lähteä tapaamaan pappia kirkolle tai kirkkoherranvirastoon on paljon korkeampi kuin kynnys kommentoida

Facebookissa. Kirkko Suomessa -sivun päivitykset keräävät usein paljon henkilökohtaisia viestejä ja palautetta kirkon toiminnasta. Kun viesteihin vastataan, seurakuntalainen saa muistutuksen siitä, mitä varten kirkon työtä tehdään: seurakuntalaisten.

Twitterin ”oppimiskäyrä” on huomattavasti jyrkempi. Twitter-viestit – twiitit – ovat lyhyitä, korkeintaan 140 merkin mittaisia. Häiriköiden twiitit saavat yleensä vain vähän näkyvyyttä, siksi Twitter-keskustelu on usein sivistyneempää ja maltillisempaa kuin Facebookin keskustelut. Kun Facebookissa usein keskustellaan niiden ihmisten kanssa, jotka tunnetaan myös arkielämästä, Twitterissä yleisö on paljon sekalaisempi ja oma viesti voi tavoittaa sellaisia, jotka eivät ole erikseen päättäneet kiinnostua kirkon viestistä. Twitter on myös vaikuttamisen väline, toimittajat ja poliitikot osallistuvat Twitterissä enemmän kuin Facebookissa.

Molemmissa välineissä läsnäololla on suuri merkitys. Viestintä ei ole yksisuuntaista, kukaan ei jaksaa kuunnella monologeja. On kuunneltava ja osallistuttava myös muiden keskusteluihin. Tätä voi jokainen tehdä parhaiten omalla nimellään ja omilla kasvoillaan.

Pyhäinpäivän yhteydessä pystytetty www.pyhäinpäivä.fi-sivusto muistutti lähestyvistä pyhäinpäivästä. Yli 20.000 ihmistä kävi sivulla katsomassa pyhäinpäivän videoita ja kuvia, sivuun liittyvä Facebook-viestintä tavoitti lähes miljoona suomalaista. Pyhäinpäivää varten tehty Facebook-tapahtuma keräsi seurakuntalaisilta ja muilta satoja pyhäinpäiväviestejä. Muisteltiin kuolleita läheisiä, pohdittiin pyhäinpäivän merkitystä ja kannustettiin ystäviä sytyttämään kynttilöitä. Sosiaalinen media tarjoaa uuden tavan tehdä kirkkovuotta näkyväksi, muistuttaa vuoden kirkollisista tapahtumista.

Persoona peliin ja seurakuntalaiset mukaan

Sometryö ei ole vain kirkon viranhaltijoiden työtä. Jokainen seurakuntalai-

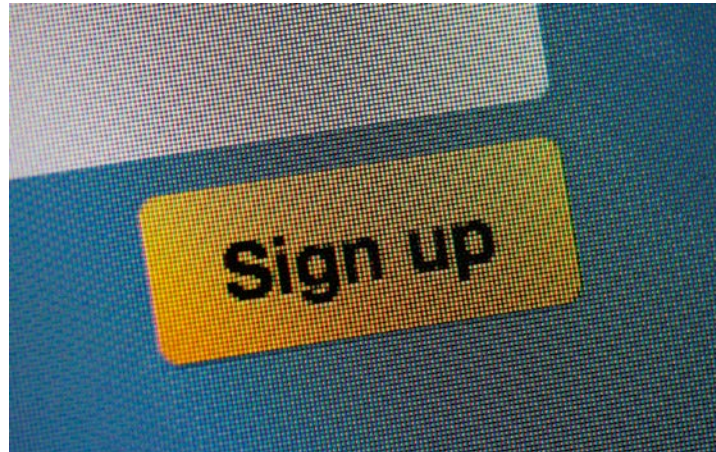
nen on kutsuttu mukaan levittämään evankeliumia, kohtaamaan lähimmäisiä ja tekemään hyvää. Sosiaalinen media ei ole organisaatioiden viestintää vaan ihmisten. Kun organisaatiot ovat mukana, niiltäkin edellytetään persoonallista otetta.

Moni kokee sosiaalisen median kilpailuhakuseksi, osaksi huomiota-loutta. Näin ei tarvitse olla. Ihmisiä kiinnostavat aitous, toiset ihmiset ja yksilöiden omat näkemykset. Kirkollista viestintää sosiaalisessa mediassa ei varsinaisesti voi johtaa eikä se tai-vu organisaatiomalleihin. Sosiaalinen media on tila, jossa jokainen voi osallistua. Seurakunnissa tämä tarkoittaa sitä, että someviestintää ei tule tiu-kasti sitoa seurakuntien viestintä-strategioihin vaan tavoite voi pikem-minkin olla mukaan kutsuva, osallistumiseen kannustava. On tärkeää, että seurakunnan työntekijät ovat läsnä sosiaalisessa mediassa myös omilla kasvoillaan, aitoina ja helposti lähestyttävänä ihmisinä.

Kirkon työntekijöillä on usein huoli siitä, miten he voisivat pitää henkilökohtaisen elämänsä ja työminänsä erossa toisistaan sosiaalisessa mediassa. Tarvitseeko niitä pitää? Kirkon työtä tehdään muutenkin persoonina, ja seurakuntalainen huomaa kyllä, onko viranhaltijalla ”työmaski” kasvoilla vai antautuuko hän aidosti vuorovai-kutukseen. Parhaiten sometyö onnistuu, jos sitä voi tehdä omana itsenään.

Seurakuntien resurssit ovat rajalliset, mutta samaan aikaan seurakuntalaisten halukkuus osallistua kirkon työhön on kasvussa. Sille etsitään jatkuvasti uusia muotoja. Ehkä kirkon sometyön tulevaisuus onkin seurakuntalaisten osallistumisessa, ei viranhaltijoiden panostuksessa.

- HENNA AHLFORS
Sometyön koordinaattori
- SAMULI SUONPÄÄ
Suunnittelija
Kirkon tiedotuskeskus

Marjut Hentunen

Seurakuntatyön sometärpit:

1. Kutsu tapahtumiin sosiaalisessa mediassa ja innosta ihmisiä jakamaan ja kutsumaan ystäviään mukaan.
2. Mieti, voisiko tapahtumaan osallistua mielekkäällä tavalla ilman, että tulee paikan päälle.
3. Jaa seurakunnan tapahtumista tunnelmakuviu someseen. Hyvät tarinat toimivat somessakin ja herättävät kiinnostusta tulla ensi kerralla mukaan.
4. Palvelut näkyville somessa.
5. Tee vaikuttamisviestintää somessa, esim. bloggaus, paikallislehtien some, keskustelupalstat, facebook-ryhmät.
6. Persoona peliin. Henkilöt tutuiksi. Ei ainoastaan yhteisöprofileja vaan esille myös kasvoilla ja nimillä. Harkinnan mukaan. Tekee seurakuntaa helpommin lähestyttäväksi. Ei ole virasto vaan joukko ihmisiä.
7. Osallistu omaan seurakuntaan ja paikkakuntaan liittyviin keskusteluihin somessa.

8. Rohkaise työntekijöitä ja seurakuntalaisia osallistumaan somekeskusteluun kristittyinä ja kirkon edustajina.

Kirkon palveluita somessa:

Facebookissa:
[facebook.com/kirkkosuomessa](https://www.facebook.com/kirkkosuomessa)
[facebook.com/uskohyvantekeamiseen](https://www.facebook.com/uskohyvantekeamiseen)
 Instagramissa:
[instagram.com/kirkko-suomessa](https://www.instagram.com/kirkko-suomessa)
 Twitterissä:
[@kirkko_evl](https://twitter.com/kirkko_evl)
 Usko Hyvän Tekemiseen [@uskohyvaan](https://twitter.com/uskohyvaan)

Tukea parisuhdeasioissa:
[city.fi/suhdeklินิกka](https://www.city.fi/suhdeklินิกka)
 Kirkon verkkokeskustelijoita:
http://www.suomi24.fi/profili/kuunteleva_kirkkoa
 Keskusteluapua verkossa:
<https://www.verkkoauttaminen.fi>
 Blogeja:
suomenkuvalehti.fi/rajalla
andetag.blogg.hbl.fi

Kuulua ja kuunnella – viestintää verkossa ja verkostossa

Ääni kuuluville

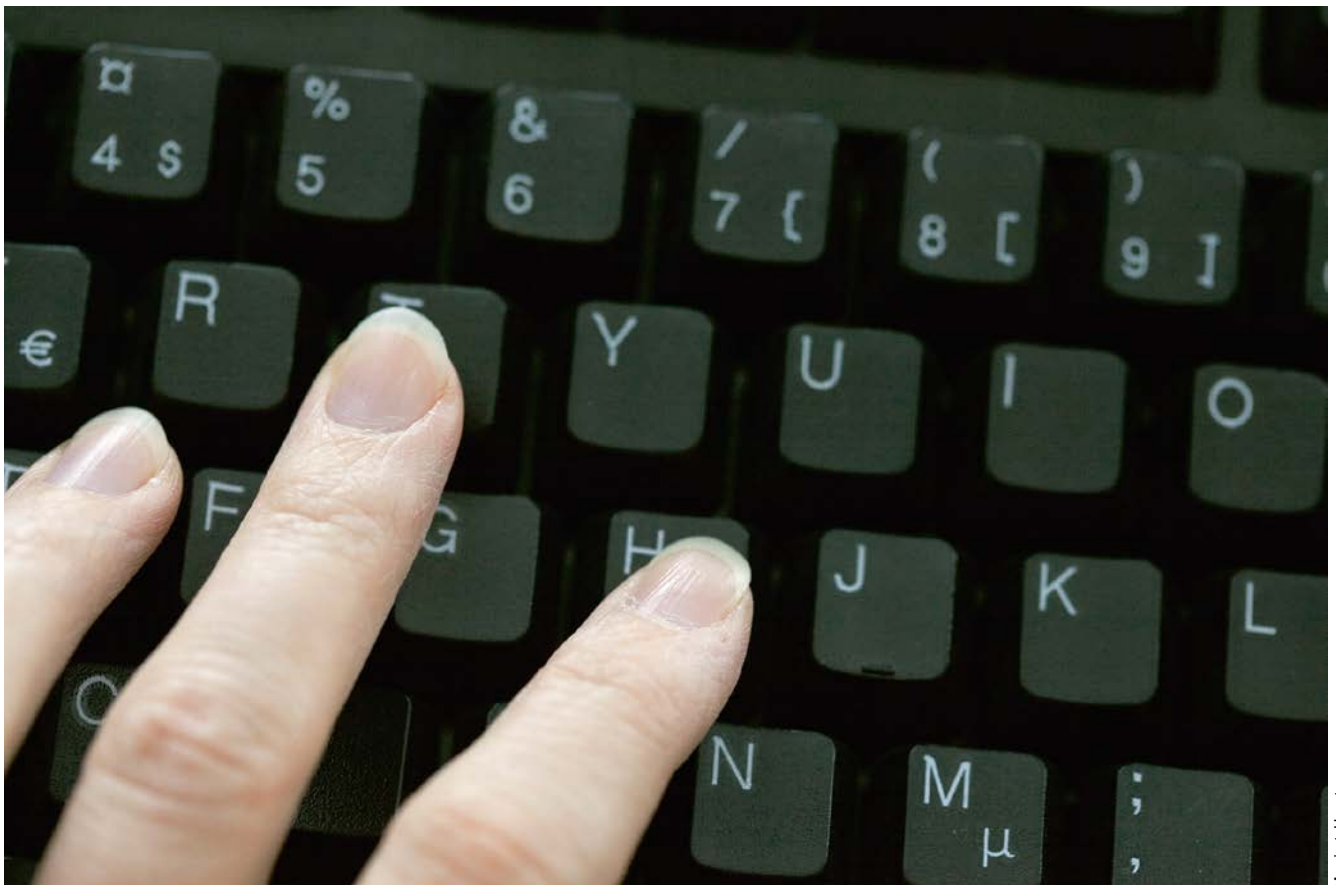
Sosiaalisen median äärellä vietetty aika on kasvanut kaikissa ikäryhmissä viime vuosina. Verkkoon painottumisen myötä viestinnässä on tapahtunut suuri mullistus: sekä oman äänen kuuluville saaminen että toisten keskustelijoiden kuunteleminen ovat avainasemassa. Verkko täyttyy äänestä, kuvista ja sanoista. ”Jos et näy netissä, et ole olemassa” kuvaa hyvin nettinatiivisukupolven käsitystä omasta itsestä. Sama koskee organisaatioitakin, myös kirkkoa.

Verkkoviestintä mielletään usein kustannustehokkaaksi ja edulliseksi. Julkaisukelpoisuus määrittyy eri tavoin ja alemmilla kriteereillä kuin aikaisemmin. Kuka tahansa voi kirjoittaa artikkelin, uutisen, blogikirjoituksen tai julkaista kuvan tai video, ja se saat-

taa saada runsaasti näkyvyyttä laajalla alueella lyhyessä ajassa.

Verkko on matalan julkaisukynnyksensä vuoksi kuitenkin myös haastava ympäristö saada omalle asialle näkyvyyttä. Äänensä kuuluviin saaminen ja oman asiansa näkyväksi

tekeminen vaativat erilaista panostusta kuin mihin aiemmin on totuttu. Maksetulle näkyvyydelle verkossa kertyy nopeasti suurehko hintalappu. Ei ole hyödyllistä julkaista jotakin jossakin, jos kukaan ei lue tai näe sitä. Näkyvyyksään ei vielä välttämättä

Marjut Hentunen

takaa sitä, että jotain konkreettista tapahtuu eli syntyy sitoutuminen, tarkoittaa se sitten jonkin tuotteen ostamista tai kolmannen sektorin toimijasta puheen ollen esimerkiksi tapahtumaan osallistumista.

Vahvuusryhmä kokoaa voimaa yhteen

Mediatilan ja näkyvyyden saaminen on myös kirkon työn haaste. Ihmisten vapaa-ajasta käydään kovaa kilpailua, ja tässä kentässä kirkko näyttytyy yhtenä palveluntuottajana muiden joukossa. Kuinka saada tilaa kirkon tärkeälle sanomalle viestimissä ja sosiaalisessa mediassa ja sitä myötä ihmisten arjessa ja elämässä? Mitä enemmän viestinnän kentällä megafoniin huutajia on, sitä kovemman äänen ja selkeämmän ytimen vaatii se, että kirkon viesti huomataan. Seurakunnissa ja kirkollisissa järjestöissä tehdään hyvää työtä joka päivä ja koetaan hienoja onnistumisia ihmisten tavoittamisessa ja palvelemisessa. Haasteena onkin, kuinka viestiä näistä onnistumisista saadaan viedyksi eteenpäin ja työtä nostettua näkyväksi ihmisten tietoisuuteen heikkenevillä taloudellisilla resursseilla, jotka ovat kaikkien seurakuntatoimijoiden ja kirkon työn todellisuutta.

Seurakuntavaalien 2014 ympärillä tehtiin paljon työtä, jotta tunnuslause ”Usko hyvän tekemiseen” tuli tutuksi. Vaalityö kokosi yhteen ison joukon kirkollisia toimijoita, ja ryhdyttiin miettimään, kuinka voitaisiin näkyä yhteisesti jatkossakin. Keskittämällä resursseja ja viestimällä yhteisesti katto-teeman alla saadaan enemmän näkyvyyttä yhteiselle asialle. Syntyi kirkon vahvuusryhmä, jonka toiminta-ajatukseksi on ”Yhdessä olemme enemmän”. Ryhmä on avoin kirkollisille toimijoille, ja tällä hetkellä mukana on kirkkohallituksen, kapitulien, pääkaupunkiseudun seurakuntayhtymien viestinnän sekä kirkollisten järjestöjen edustajia. Näkymällä yhteisesti miettyillä teemalla tiettyinä kirkkovuoden ajan kohtina kirkon sanoma ja yhteinen viesti huomataan paremmin kuin jos

kuakin toimija viestii itsekseen omaa viestiään.

Verkottuminen avaimena

Keskeisessä asemassa verkkoviestinnässä on verkottuminen. Linkittämiset, jakamiset ja retwiittaukset ovat sosiaalisessa mediassa tapa, jolla uutinen, artikkeli tai vaikkapa tieto tapahtumasta leviää. Vahvuusryhmän yksi vahvuus onkin koordinoitusti jakaa ja levittää tietoa tulevista tempauksista, yhteisen näkymisen paikoista. Tavoitteena on, että vahvuusryhmäläiset jakavat tietoa eteenpäin omissa verkostoissaan ja pyytävät mukaan lisää ihmisiä, jolloin mukaan saadaan enemmän toimijoita ja tekijöitä.

Vahvuusryhmä otti ensimmäiseksi tavoitteekseen nostaa esiin pyhäinpäivää 2015 kiinnittämällä huomiota vanhaan tapaan syyttää kynttilöitä edesmenneille läheisille. Ryhmän yhteistyönä syntyi kynttilöiden sytytykseen hautausmailla ja sosiaalisessa mediassa kehottava kampanja ”Pyhäinpäivä – Syytän kynttilän”, joka tavoitti pyhäinpäiväviikolla mukavasti silmäpareja digitaalisessa mediassa. Vuodelle 2016 valittu kattoteema on ihmisarvo.

Kuuntelemisen tärkeys

Toinen sosiaalisen median mukanaan tuoma merkittävä muutos viestinnän kenttään on, että kansalaiskeskustelu on siirtynyt suurelta osin verkkoon. Paitsi oman viestin välittämistä, viestintä ja vuorovaikutus ovat yhä enemmän myös toisten viestien kuuntelua ja kuultujen signaalien pohjalta toimimista. Erilaiset keskustelupalstat, foorumit, uutisten keskustelupalstat ja chatit ovat merkittäviä vuorovaikutuksen kanavia mutta myös mielipiteen ilmaisun sekä mielipidevaikuttamisen paikkoja. Voidaan sanoa, että torikahvikulttuuri elää ja voi hyvin keskustelupalstojen maailmassa. Keskusteluryhmissä syntyy usein alakulttuureita, joissa ollaan jotakin mieltä jollain perusteella. Vihapuheen ja disinformaation sävyttämässä todellisuudessa keskustelijan on syytä olla tarkkana mielipiteen tueksi esitettyjen perustelu-

jen paikkansapitävyydestä. Verkkokeskustelut toimivat helposti purkupaikana kaikelle mielen päällä liikkua, usein jopa ilman minkäänlaisia pidäkkeitä. Esimerkiksi maahanmuutto ja nyt käsillä oleva pakolaiskriisi ovat teemoja, joista käydään verkossa hyvin värikästä keskustelua eri alustoilla.

Nykyaikaiseen viestintätyöhön kuuluu seurata epävirallisesti käytäviä keskusteluja omaa organisaatiota lähellä olevien teemojen ympärillä. Yksi osa tätä työtä on seurata verkossa käytäviä keskusteluja ja niiden painotuksia. Siten voidaan huomata muutoksia, joita esimerkiksi mielipideilmastossa on tapahtumassa, puuttua mahdollisiin epäkohtiin tai tarvittaessa oikaista keskustelussa esiintyvää virheellistä tietoa. Kirkon viestinnässäkin on ryhdytty tekemään tällaista luotaavaa havainnointi- ja kuuntelutyötä, jotta osattaisiin viestiä kirkon asiaa yhä paremmin, täsmällisemmin, ja sanoittaa kirkon ydinsanomaa ihmisiä tavoittavasti. Kirkon tiedotuskeskuksessa on luotaus- ja analyysitiimi, joka tätä tekee.

Aarne Ormio

● HANNA PIIRA
Viestintäsuunnittelija
Kirkon tiedotuskeskus

Tullaan yhteen uudella tavalla

Otsikon mukaisella teemalla toteutettiin marraskuun alussa järjestöjen, kaupungin ja seurakuntien työntekijöiden yhteinen Matkalla osallisuuspääkaupunkiin -työpajapäivä Hämeenlinnan Kumppanuustalolla. Kokemusasiantuntijuutta hyödyntäen osallistujat haastettiin miettimään hieman uudella tavalla yksittäisen ihmisten osallisuutta, kuulemista ja vaikutusmahdollisuuksia pirstaloituneiden palveluiden ja byrokratian viidakoissa. Samalla haastettiin jokaista miettimään, kuinka eri toimijat voisivat osaltaan entistä paremmalla yhteistyöllä olla vaikuttamassa nykyisiin puutteisiin ja epäkohtiin. Päivän tuloksena kaupunkilaisten tarinoiden pohjalta aloitettiin matka kohti kunnianhimoista tavoitetta olla Suomen osallisuuspääkaupunki. Mitä se sitten lopulta tarkoittaaakaan.

Matkalla osallisuuspääkaupunkiin -työpajan lisäksi on rakenteellista yhteistyötä muutenkin aktiivisesti edistetty Hämeenlinnan seudulla. Usean vuoden tavoitteellisen toiminnan tu-

loksena on saatu rakennettua SILTA-yhteistyöverkosto, jonka keskeisenä tavoitteena on tiivistää yhteistyötä kolmannen sektorin ja kaupungin välillä. Verkosto rakentuu useista eri ala-

verkostoista, joilla kullakin on edustus verkoston päättävässä elimessä Yhteistyöryhmässä. Alaverkostot koostuvat lukuisista sosiaali- ja terveysalan järjestöistä, kuten omais- ja terveysalan

yhdistyksistä, eläkeläisyhdistyksistä, päihdetoimijoiden verkostosta sekä ryhmästä lapset, nuoret ja muut järjestöt. Tämän lisäksi edustettuina ovat seurakunnat, liikuntaseurat, kulttuur-, taide- ja ympäristöyhdistykset sekä kylä-, kotiseutu- ja asukasyhdistykset. Yhteistyöryhmässä on myös Hämeenlinnan kaupungin edustus, jotta tavoitteena oleva laaja yhteistyö ja vaikuttaminen toteutuisivat.

SILTA-verkoston ensimmäinen toimintasuunnitelma on juuri hyväksytty, ja sen tavoitteena on vuoden 2016 aikana luoda käytäntöjä, joiden avulla yhteistyöverkosto saadaan mukaan kaupungin tulevista painopisteistä, strategioista ja budjetista käytävään keskusteluun. Tavoitteena on saada virallinen asema yhtenä lausuntoporttaana ja edelleen parantaa keskinäistä tiedotusta. Lisäksi tullaan kartoittamaan ja kuvaamaan yhdistysten palvelut ja toiminnot kaupungin työntekijöiden tietämyksen ja asiakasohjauksen parantamiseksi.

Kumppanuustalo kokoaa toimijat

Pitkäjänteisen alueellisen yhteistyön konkreettisen saavutuksena on myös artikkelin alussa mainittu Kumppanuustalo, jonka yksivuotisjuhlaa vietettiin 22.10. Tämä moniammatillinen ja – kulttuurinen yhteisö on syntynyt laajan yhteistyön tuloksena. Hämeenlinnan kaupunki remontoi upeat tilat keskeisellä paikalla sijaitsevaan vanhaan ortodoksiseen sotilaskirkkoon, ja näihin puitteisiin yhdistykset yhdessä ovat tuoneet toiminnan. Talosta löytyy tällä hetkellä 11 yhdistystä, Hämeenlinna-Vanajan seurakunnan ja kaupungin ylläpitämä Pysäkki-vapaaehtoistoiminnan keskus sekä kaupungin monikulttuurityöntekijä. Lisäksi kuntouttavaa työtointa toteutetaan uudella tavalla Hämeenlinnan seudun Settlementin ja kaupungin yhdessä kehittämällä työparimallilla.

Yhteiset fyysiset tilat mahdollistavat talon toimijoiden keskinäisen yhteistyön lisäksi laajan kumppanuuden

eri sektoreiden välillä Hämeenlinnan seudulla. Jo ensimmäisen toimintavuoden aikana on esimerkiksi yhdessä työllistetty ja polutettu eteenpäin ihmisiä, järjestetty tilaisuuksia, mahdollistettu opiskelijoille harjoittelu- paikkoja ja haettu rahoituksia.

Yhteiset intressit

Edellä kuvatut yhteistyön muodot ovat erinomaisia konkreettisia esimerkkejä siitä, mitä saadaan aikaan, kun halutaan. Mitä yhteistyö, tai kuten itse mieluummin ajattelen, kumppanuus sitten vaatii? Tampereen yliopiston emerita professori **Briitta Koskiaho** kuvaa kumppanuutta tuoreessa teoksessaan *Kumppanuuden sosiaalipoliittikkaa etsimässä* (2014) seuraavasti: *”Voidaan puhua kumppanuudesta, kun vähintään kahdella yhteiskunnallisella toimijalla on yhteisiä intressejä ja keskinäisiä riippuvuuksia. Toimijoiden keskinäisessä suhteessa esiintyy myös jonkin asteista luottamusta, tasaveroisuutta ja vastavuoroisuutta.”* Ja hän jatkaa: *”Kumppanuus on jotain syvempää kuin pelkkä yhteistoiminta tai verkostoituminen ja sitä voi esiintyä horisontaalisesti tai vertikaalisesti toimijasektoreiden – julkinen, yksityinen, kolmas sektori, paikallinen asukkaiden muodostama yhteistoimija – sisällä ja välillä.”* Näissä lainauksissa nousee mielestäni hyvin esiin keskeiset kumppanuutta edistävät asiat, jotka ovat samalla myös ne haasteellimmat saavuttaa.

Koskiahon syvempi kumppanuus on erityisesti se suunta, jota kohti toivoisin yhteistyön eri toimijoiden välillä kehittyvän. Päästäisiin vähitellen yhä enemmän sektorirajat rikkovaan toimintaan, jossa aina mentäisiin ihmisen edellä kysyen ”Mitä sinä haluat tehdä?” Jo nyt olemme Hämeenlinnan seudulla hyvässä vauhdissa ja tahtotila on oikeasuuntainen, mutta haasteita-kin on vielä voitettavana.

Asennemuutoksen paikka

Tällä hetkellä järjestökentän osalta yhteistä tekemistä vaivaavat ainakin samantapaisten toimintojen päällekkäi-

syydet, pienten resurssien aiheuttamat vaikuttavuuden haasteet sekä lähinnä rahoitusjärjestelmien myötä syntyvät keskinäisen kilpailun asetelmat. Näiden lisäksi mielestäni yksi keskeinen este todelliselle kumppanuudelle saattaa löytyä meidän jokaisen pään sisältä eli jonkinlaista ”nyrjäytystä” eli asennemuutosta tarvitaan. Meidän on opittava tulemaan pois mukavuusalueeltamme, kohdattava toisemme aidosti tasavertaisena ja haastettava nykyisiä valtahierarkioita. En näe myöskään mitään syytä pelätä käsitteitä kuten tehokkuus, vaikuttavuus tai vähenevät resurssit. Päinvastoin, nykyinen tilanne voidaan nähdä hyvänä mahdollisuutena tehdä yhteistyötä uudella tavalla ja rakentaa todellista kumppanuutta ja näin tehdä yhä vaikuttavampaa ja ihmisläheisempää työtä.

Millainen matka osallisuuspääkaupunkiin on ja kuinka kestävä silta rakentuu, riippuu meistä kaikista Hämeenlinnan seudun toimijoista. Laajemmin ajatellen Koskiahon edellä kuvaamien kumppanuuskien rakentuminen ja nykyisten sektorirajojen häivyttäminen ovat kiinni jokaisen omasta tahtotilasta. Yhteiskuntamme tämänhetkisistä haasteista huolimatta meillä on tulevaisuudessakin mahdollisuus yhdessä ja yhteisöllisesti tehdä oikeita asioita, kohdata ihmiset tasaveroisina sekä mahdollistaan jokaisen osallisuus omassa elämässä. Kunhan vain haluamme tulla yhteen uudella tavalla.

Hanna Nyholm

● SANNA AIRAKSINEN

Toiminnanjohtaja
Hämeenlinnan seudun Settlementin ry

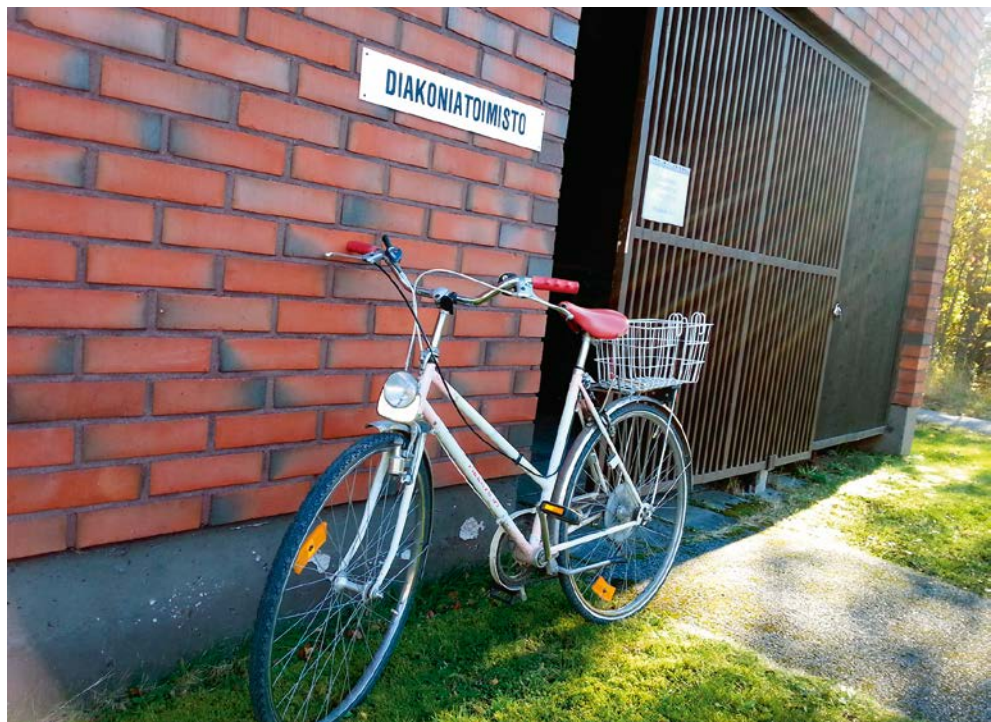
Kasvupuhetta

Tässä kiivaassa yhteiskunnan ja työelämän muutoksessa ei ole itsestään selvyys päästä kasvamaan ja juurtumaan kirkon työhön. Millaista voisi olla "kasvupuhe", jolla voimme auttaa toisiamme ja erityisesti uusia työntekijöitä kehittämään oman alansa ammattilaisina? Miten seurakunnissa tuetaan ammatillista kasvua ja hiljaisen tiedon siirtymistä?

Hengästyttävää

Kirkon työssä kolmenkymppin rajapyykkiä lähestyvää on viimeaikoina alkanut hengästyttää. Toki ensimmäisiin työvuosiin verrattuna tämän hetken fyysinen kuntokin (tai kunnottomuus) sen saa aikaan, että työpaikalle vievä pitkä ylämäki alkaa pyöräillessä puhalluttaa, mutta on siihen muitakin syitä. Yksi niistä on työelämän muutos, jolle ei loppua näy.

Muutos näkyy selvimmin omalla työpaikalla mutta myös kaikkialla muualla. Työelämäntutkijoiden mukaan luottamus ja sitoutuminen organisaatioihin vähenevät, yksilönvastuu- ja vapaus korostuvat, työvoima polarisoi- tuu selviytyjiin ja putoajiin, työn organisointitavat ja yhteisöt muuttuvat ja työurat koostuvat useista työsuhteista sekä monista erilaisista rooleista. Yhteiskunnan ja työelämän epävarmuus ja vaikeasti ennustettavat muutokset eivät ole ohimeneviä ilmiöitä, vaan muutos on pysyvä olotila. Se on kai sitten hyväksyttävä ja siihen on sopeutuminen.

Kirkonkaan työhön ei välttämättä sitouduta pitkäksi aikaa, jos muualta löytyy parempi ja mielenkiintoisempi työ. Moni miettii, kannattaako panostaa tähän työpaikkaan ja työhön, jos minulla ei täällä olekaan tulevaisuutta. Ensimmäiset työvuodet ovat ratkaisevia siinä, kiinnostaako kirkko työnantajana. Harva nykytyöntekijä polkee samaa ylämäkeä työmatkanaan vuosikymmeniä, eikä se ehkä ole ihannekaan, mutta identiteettikehitykselle ja ammatillisuuden kasvulle lyhyet työrupeamat ovat haaste.

Kasvuun auttamista

"Kaikki jouduin itse kyselemään sitä mukaa kun kalenterin kulmia sai reppiä irti."

Työpaikan vuorovaikutuskulttuuri voi tukea tai tukahduttaa ammatillista kasvua. Myönteinen asenne uusiin työntekijöihin näkyy positiivisi-

na kommentteina ja rohkaisevana palautteena. Kasvua tukevassa ympäristössä otetaan huomioon uuden tulokkaan vahvuudet, aikaisempi työkokemus, uudet ideat ja oivallukset. Hänet otetaan osaksi työyhteisöä. Epäselvät vastuunjaot ja pelisäännöt, huono ilmapiiri, esimiesten vaihtuminen ja tiedonkulun huonot käytännöt puolestaan hidastavat työhön perehtymistä ja turhauttavat.

Vasta työnsä aloittanutta tuetaan antamalla faktoja ja selkeitä tekemisen ohjeita. Työnantaja huolehtii perehdyttämisestä ja työhön opastamisesta mutta oppimista nopeuttaa koko työyhteisön osallistuminen ohjaukseen. Hyvä esimies auttaa kehityskeskusteluissa tunnistamaan osaamista ja sen puutetta sekä motivoi alaistaan työhön ja kouluttautumiseen. Uuden työntekijän tulo vie työyhteisön ja -tiimit työn kannata keskeisten teemojen

äärelle, joten se antaa tilaisuuden yhteiseen kasvamiseen.

Palautteen antamisen taito

”Joskus olen saanut jotain hyvin pien-tä, mutta se on yleensä aika neutraa-lia ja hyväntahtoista. Olis kiva saada kriittistäkin palautetta, mutta sitä saa yleensä vain pyydettyäessä.”

Positiivinen palaute auttaa suuntaamaan ammatillista kasvua oikein. Kannustus on myös tehokas tapa vahvistaa motivaatiota. Rakentavaa palautetta on hyvä antaa hampurilaisen mallisena; se annetaan positiivisten palautteiden välissä. Samaan tapaanhan kannattaa toimia, kun halutaan puolison tekevän jotain: keuhutaan, keuhutaan, keuhutaan, ehdotetaan, keuhutaan ja taas keuhutaan...

Ammatillinen kasvu on tutkimusten mukaan selkeintä niillä, jotka saavat paljon informaatiota sisältävää palautetta. Ympäripyöreä ja toteavan myötäilevä palaute ei juuri kehitä. Palautteen antamista voisi työyhteisöissä harjoitella samoin kuin sen vastaanottamistaakin. Hyöty jää vähäiseksi, jos palautteen vastaanottaja ei ota sitä reflektoiden vastaan.

Apua työnohjauksesta ja mentoroinnista

”Tulin ymmärretyksi, mua kuultiin, mun huolet muuttu siten pieniksi. Ja sain käytännön neuvoa.”

Jonkin aikaa työssä ollutta voidaan kannustaa testaamaan omia toimintamallejaan, asettamaan asioita tärkeysjärjestykseen ja hahmottamaan kokonaisuuksia. Mainio tapa edistää ammatillista kasvua on hakeutua ohjaukseen. Ohjaaja auttaa tunnistamaan vahvuuksia ja taitoja, löytämään työssä onnistumisen kokemuksia.

Mentorointi nopeuttaa alkuvaiheessa oman alan kysymyksiin sisälle pääsemistä ja mentorilta voi myös saada käytännön neuvoja. Työnohjauksessa tullaan tietoisemmaksi omista uskomuksista, arvoista ja työtavoista. Työnohjaus ja -konsultointi voivat tukea jo pi-

tempään työssä ollutta työnsä taitajaa pääsemään tavoitteisiinsa ja tekemään kokemustaan näkyväksi niin, että se hyödyttää työyhteisöä. Hiipakunnat auttavat ohjaajien löytämisessä.

Hiljaista tietoa

”Nämä keskustelut ovat toisinaan enemmän kehittäviä, toisinaan muuten valaisevia, ymmärrystä lisääviä.”

Ammatillinen kasvu ja asiantuntijuuden kehittyminen vievät oman aikansa ja tilansa. Sen myötä työpaikoille syntyy asiantuntijoita, joiden kokemusta voidaan hyödyntää. Asiantuntijalla on toimintaympäristöön, työvälineisiin ja työn käytäntöihin liittyvää hiljaista tietoa, joka on kehittynyt ajan kanssa kokemuksellisen oppimisen myötä. Asiantuntijalla on myös kykyä ennakoita tulevia tilanteita.

Hiljaista tietoa saadaan näkyville ja jakoon monella tavoin; asiantuntijoita haastatteleamalla, teksteillä, kaavioilla, aikajanoilla ja roolikartoilla. Tarinoilla tai kuvilla autetaan työyhteisön uudempiä jäseniä hahmottamaan toimintaympäristöä ja työkulttuuria. Hiljaista tietoa voidaan jakaa muun muassa itseohjautuvissa ryhmissä, työtiimeissä, työparityöskentelyllä ja verkostoissa.

Hiljaisen tiedon jakaminen edellyttää kuitenkin pysähtymistä. Ammatillisen kasvun suurin este voikin olla ajan puute. Työntekijä ei saa tilaa oman työnsä reflektomiselle ja pohdinnoille. Hiljaisen tiedon omaava asiantuntija taas ei tunnista omaa tietämystään, koska tieto on automaattista, intuitiivista ja rutiininaomaista. Tarvitaan pysähtymistä oman osaamisen ja toiminnan äärelle. Tarvitaan myös kriittistä arviointikykyä, koska osa hiljaisesta tiedosta voi olla negatiivista ja vanhentunutta.

Hyvinvointia ja mielekkyyttä

”Ajoittaisesta väsymyksestä huolimatta tunnen olevani oikealla alalla ja juuri minulle sopivassa työpaikassa. Johdatusen kokemus työhönkin liittyen on vahvasti mukana arjessani.”

Yksi työelämän muutoksen suurimmista epävarmuustekijöistä on tutkijoiden mukaan sen vaikutus työhyvinvointiin. Muutosten vaikutuksia ihmisten kuormittumiseen tunnetaan heikosti, ja keinoja sen torjuntaan on kehitetty vähän. Ammatillinen kasvu tuo työn tekemiseen rauhallisuutta, hallintaa, varmuutta ja suunnitelmallisuutta. Työntekijä voi paremmin ja on enemmän läsnä ja oma itsensä työtilanteissa. Työssä kuormittuminen ja oman jaksamisen seuraaminen parantuvat, ja ihmisten parissa tehtävään työhön helposti ilmaantuvaa kyynisyyttä ja turhautumista pystytään välttämään.

Työnteko on mielekästä, jos sillä näkee olevan merkitystä. Diakoniatyössä uusien työntekijöiden ammatillinen kasvu tapahtuu alkuvuosina erityisen selkeästi hengellisen työn osaamisessa. Kasvun pohjana on luottamus siihen, että soveltuu työhön. Usko Jumalaan ja omaan kutsumukseen lisää uskoa työssä selviytymiseen ja omiin kykyihin tehdä seurakuntatyötä. Usko on sekä työväline että voimaväline, joka kantaa työntekijää muutostenkin keskellä.

● JAANA SIKORSKI
Diakonissa
Äänekosken seurakunta

Artikkeli perustuu Diakin YAMK opinnäytetyöhöni vuodelta 2012: Diakoniatyöntekijöiden ammatillinen kasvu ja sen tukeminen ensimmäisten työvuosien aikana. Lainaukset ovat myös sieltä.

Mentoroinnin mahdollisuudet diakoniatyössä

Mentorointi on yksi keino osaamisen ja hiljaisen tiedon jakamiseen. Se on monipuolinen menetelmä tukea uuden työntekijän ammatillisen pätevyyden kehittymistä, mutta sen avulla voidaan myös luoda uutta, kehittää työtä sekä tukea työssä jaksamista.

Mentoroinnin vaihtoehtoisessa mallissa korostuvat jaettu oppiminen, yhteisen asioiden tarkastelu sekä tasa-arvo. Tämä näkemys mentoroinnista on perusteltua, koska sekä kokeneet työntekijät että vasta-alkajat ovat riippuvaisia muista ihmisistä taitojen ja osaamisen hankkimisessa. Vaihtoehtoinen näkemys rikkoo seniorilta juniorille -asetelmaa ja kuvaa mentoroinnin enemmänkin molemminpuolisen ja tasavertaisena sekä kollegiaalisen suhteenä. Mentorointisuhde on oppimiskumppanuutta ja perustuu molemminpuoliseen tiedon jakamiseen ja tiedon rakentamiseen. Diakoniatyössä tähän matkakumppanuuteen kuuluu olennaisena osana myös hengellinen ohjaus.

Tuen tarpeita diakoniatyössä

Diakoniatyöntekijällä tuen tarpeita voi olla hengellisessä osaamisessa ja sielunhoidossa, Raamatun ja rukouksen käytössä työväliseinä, erityisryhmien ohjaamisessa, ryhmätilanteiden toteuttamisessa, kuoleman, surun ja surevan kohtaamisessa, taloudellisen avustamisen käytännöissä, seurakuntaorganisaatioon liittyvässä osaamisessa, omasta jaksamisesta ja työhyvinvoinnista huolehtimisesta sekä työajan sääteilyssä. Etenkin vastavalmistuneelle tai työyhteisönsä ainoalle diakoniatyöntekijälle mentoroinnista voi olla merkittävä apu ja tuki työstä selviytymisessä.

Diakoniatyöntekijä joutuu tasapainoilemaan hengellisen, henkisen ja taloudellisen tuen antajana. Ihmisten moninaisten kysymysten ja pulmien kanssa työskentelevien mieli kuormittuu vähitellen näistä asioista. Ahdistavat ja vaikeat ongelmat saattavat herättää työntekijässä vastaavia omia kokemuksia ja tunteita, jolloin ammatillinen työote voi kärsiä.

Työn suuri tunnekuormitus on yhteydessä myötätuntopuupumukseen, jossa työntekijä kokee surua asiakkaansa puolesta ja pyrkii toiminnallaan vähentämään tai poistamaan autettavansa pahaa oloa. Myötätuntopuupumusta esiintyy runsaasti aloilla, joissa ollaan tekemisissä ihmisen pahan olon kanssa. Työyhteisön sosiaalinen tuki voi auttaa liialliseen tunnekuormitukseen. Jo pelkästään vaikeista asioista puhuminen saattaa tuoda helpotusta ahdistukseen. Kollegoilta voi saada myös tietoja ja vihjeitä siitä, mikä voisi tuoda kuormittavaan työtilanteeseen helpotusta. Keskustelu voi myös tukea työntekijän itsetuntoa, jolloin hän luottaa entistä paremmin omaan selviytymiseensä haastavasta tilanteesta. Tasaveroinen ja luottamuksellinen kumppanuussuhde saattaa olla merkittävä selviytymiskeino stressiä sisältävissä tapahtumissa. Näin ollen mentoroinnilla voidaan ennalta ehkäistä työuupumusta sekä tukea työntekijän työssäjaksamista ja työhyvinvointia.

Individualistinen työkuulttuuri ja oman osaamisen jakaminen

Individualistinen työkuulttuuri mahdollistaa sen, että työntekijä voi toteuttaa työssään itseään ja omia ideoitaan. Tämä lisää työmotivaatiota ja työtyytyväisyyttä sekä tukee työssä jaksamisessa. Vuona 2013 julkaistun diakonia-barometrin mukaan diakonian viranhaltijat arvioivat voivansa itse vaikuttaa kaikkein eniten työnsä sisältöön. Seuraavaksi suurimpana vaikuttajana työntekijät pitivät työtiimiä sekä ohjearjojohtosääntöä.

Työntekijällä saattaa olla kovin korkeat ihanteet diakoniatyöstä sekä kohtuuttomia tavoitteita omalle työlle. Jokainen on oman työnsä asiantuntija, oma työ halutaan hoitaa itsenäisesti ja omilla ehdoilla. Vaarana voi olla uupumus, jota voitaisiin ehkä ennalta ehkäistä vertaismentoroinnilla sekä suunnitelmallisella ja tavoitteellisella tiimityöllä. Individualistisen työkuulttuurin ongelmana voi olla myös se, miten saadaan yhteensovitettua yhtäältä organisaation työlle asettamat tavoitteet ja työntekijän omat ideat. Seurakunnan tulee kuitenkin pyrkiä huolehtimaan hyvin oman perustehtävänsä toteuttamisesta.

Individualistinen kulttuuri voi olla esteenä mentoroinnille ja oman osaamisen jakamiselle, mutta se voi olla myös mahdollisuus tehdä omaa työtä näkyväksi muillekin antaen tilaisuuden omien arvojen ja näkemysten esiin tuomiseen. Näin voidaan luoda yhteistä työkuulttuuria ja yhteisiä tavoitteita.

Hengellinen ohjaus mentoroinnissa

Diakoniatyössä mentoroinnissa on oltaava mukana hengellisen matkakumppanuuden ulottuvuus. Työntekijöiden työhyvinvointia voidaan edistää rohkaisemalla työntekijöitä etsimään itsellensä sielunhoitoyhteyttä, yhteistyösuhdetta, jossa läsnä olevan lähimmäisen, oman hengellisen elämän tukihenkilön kanssa voi tarkastella oman elämänsä suhteita ja niiden kipukohtia: suhdetta itseensä, suhdetta toisiin ihmisiin ja suhdetta Jumalaan. Mentorointi voi antaa mahdollisuu-

den hengelliseen matkakumppanuuteen, vaikka kyseessä ei olekaan varsinainen sieluhoitosuhde. Hengellisessä ohjauksessa on lupa kysyä vaikeita asioita, olennaista ei niinkään ole vastausten saaminen.

Hengellinen ohjaaja ottaa vakavasti ohjattavan jumalakaipuun ja asettaa tämän käyttöön tietonsa, taitonsa ja kokemuksensa. Ohjaaja on kuitenkin itse samassa tilanteessa ohjattavansa kanssa: Jumalan salaisuus kiehtoo, mutta se on käsittämätön. Ohjaaja kulkee ohjattavan rinnalla, ja heitä ajaa yhteinen kaipaus lähemmäs Jumalaa. Tässäkin tulee esiin ohjattavan ja ohjaajan suhde tasa-arvoisena matkakumppanuutena.

Mentoroinnin haasteita

Vertaismentorointina, jossa kumppanin osaaminen ei ole ylivertaista vaan osapuolet kuuntelevat toisiaan ja keskustelevat tasavertaisesti yhdessä, voidaan luoda jotain uutta näkemystä

ja osaamista, joka ei ollut kenenkään omaa ennen keskustelua. Edellytyksinä hyvälle mentorointisuhteelle ovat vapaaehtoisuus, molempien halu tukea toisen työntekijän ammatillista kasvua, molempien osapuolten motivaatio sekä valmius reflektoiviin ja tavoitteellisiin keskusteluihin, osapuolten yhteensopivuus sekä työnantajan ja työyhteisön tuki. Esteeksi voi muodostua se, ettei haluta sitoutua mentorointisuhteeseen tai tapaamisiin. Mentorointisuhde ei myöskään toimi, jos se muuttuu terapiasuhteeksi.

Mentorointi voi epäonnistuessaan olla myös kehityksen este. Individuaalisessa työkuulttuurissa työntekijöille saattaa kehittyä vahva ja yksipuolinen näkemys siitä, kuinka työtä tulee tehdä. Perinteisessä mentoroinnissa mentori voi siirtää uudelle työntekijälle omia vanhoja toimintatapoja ja hiljaista tietoa ilman perusteluja. Riskinä on, että uusi työntekijä ei kyke-

ne kriittiseen arvioon ja kyseenalaistamiseen, vaan omaksuu mentorinsa aikansa eläneet toimintatavat, jolloin mikään ei työyhteisössä ja toimintatavoissa muutu.

Onnistuneesta mentoroinnista hyötyvät molemmat osapuolet sekä koko työyhteisö. Avoimuus ja luottamus lisääntyvät, syntyy uusia yhteisiä oivalluksia, hiljainen tieto ja osaaminen tulevat jaetuksi. Keskustelusta nousee uusia kehittämiskohteita ja näkökulmia, myös työmotivaatio ja työssäjaksaminen paranevat ja ammatti-identiteetti kehittyy. Ohjaaja ja ohjattava saavat yhdessä mahdollisuuden syventyä hengellisen elämän kysymyksiin. Parhaimmillaan hengellinen ohjaussuhde synnyttää työntekijöissä jotakin uutta, joka voi näkyä heidän omassa suhteessaan Jumalaan, läheisiin ja asiakkaisiin.

● RIIKKA LEPPÄNEN
Sosionomi (AMK) -diakoni

Brändiä diakoniale!

Applen omppu, Mersun johtotähti ja Coca Colan joulupukki ovat maailmanlaajuisesti tunnettuja symboleja. Sellainen oli toki aikanaan myös Nokia ja Nokian Connecting people, kaikkien aikojen tutuin ja myös onnistunein suomalainen brändäysversio. Brändin tavoite on sama kuin lähetystyön – saavuttaa, saada ja vahvistaa mahdollisimman monia uskollisia seuraajia – jollekin. Samalla brändi tarjoaa tuotemerkille, usein myös sen käyttäjälle vähintäänkin maallisen, joskus jopa lähes taivaallisen sädekehän. Viesti käyttäjälle on selvä – sinä kuulut valittujen joukkoon. Olet jotakin, olet cool.

Poikkeuksellisenkin hyvin tässä on onnistunut Apple, joka on luonut ympärilleen oman tuoteperheen ja harvinaisen uskollisen opetuslapsijoukon yli sukupolvien välisten kielten. Brändi on positiivinen poltto-merkki, jolla erottaudutaan muista, mutta myös samaistutaan tuoteperheen muihin käyttäjiin. Tärkeää on kokea: me kuulumme joukkoon, valittuihin. Brändin tarkoitus on herättää myönteisiä tunteita, kutsua esiin tiedostamattomiakin assosiaatioita, jotka takaavat merkkiuskollisuuden. Brändi selittää, miksi ajattelematta tartun Fazerin Siniseen, vaikka muitakin suklaita olisi tarjolla samassa hyllyssä.

Merkki ja sen ympärille rakennettu brändi ei ole turha. Sillä on suuri merkitys tuotteelle ja sen taloudelliselle menestykselle. Brändäyksen onnistuttua kuluttaja suuntautuu ja luottaa usein aivan automaattisesti tiettyyn tuotteeseen tai sen tuottajaan. Parhaimmillaan tuote palvelee kuluttajan imagoa ja identiteetin vahvistamista – kovin ulko-kohtaisina joskus toki naurettavuuksiin asti. Jokainen Applen käyttäjä ei todellakaan ole luovien innovaatioiden moderni lähettiläs, ei edes vaikka kuinka latteä katukahvilassa siemaisikin.

In hoc signo vinces on kristikunnan ehkä vanhin tietoinen brändi. Merkki oli risti, ja se ilmestyi yksinvalvan tavoittelija Konstantinukselle taivaallisessa näyssä vuonna 312 hänen valmistautuessaan taisteluun kilpailijaansa Maxentiusta vastaan. Kirkkoisä Eusebioksenkin välittämän legendan todenperäisyyttä on varmasti syytä epäillä, mutta joka tapauksessa lupaus – tässä merkissä olet voittava – piti paikkansa. Konstantinuksesta tuli myöhemmin se Konstantinus Suuri, joka raivasi tien kristinuskon tasa-arvoiselle asemalle Rooman monijumalaisen uskonnon rinnalla. Kovin kristilliseksi julman ja piittaamattoman Konstantinuksen

elämänvaellus tuskin koskaan muuttui; nousivathan monet ristit hänen murhuttamiensa lähisukulaisten haudoille. Risti on kuitenkin aina ja kaikkina aikoina pysynyt ”kristillisenä brändinä”, rististä, ristinmerkistä, ristin tiestä, ristin rakkaudesta kristityt on kautta aikojen tunnettu.

Tarvitsisiko diakonia oman brändinsä? Diakonia Saksassa käyttää ainakin muiden brändejä surutta vaikkapa autojensa koristeena tarkoituksena varmistaa oman toimintansa talouspohja. Samalla se markkinoi karkistelematta sanaa diakonia kristillis-inhimillisen arvopohjan ja vaikkapa hallitsemiensa sairaaloiden hoitotoiminnan luotettavuuden ja inhimillisyyden takaajana. Toisista erotautuminen on välttämätöntä markkinoille avatun sosiaali- ja hoitotyön piirissä.

Suomessa kirkkoa on arvosteltu diakonian hyväksikäytöstä positiivisena brändinä – samanaikaisesti kun diakonian voimavaroja kirkossa uhkaa leikkaaminen ja rannaton diakoniakeskustelu veloo ikuisesti omassa liemessään. Diakonia itse sen sijaan on varsin johdonmukaisesti ja epäilemättä aidosti ”Jeesuksen hengessä” varonut korskaamasta hyvillä teoillaan. Se on suhtautunut erittäin pidättyväisesti oman hyvyytensä

markkinointiin – jopa niin pidättyväisästi, että alun perin kreikankielinen sana on suurelle osalle kansaa usein pelkkää hepreaa. Itse oletan, että kirkon diakonian on median hallitsemassa maailmassa pakko nostaa profiliaan, näyttää hampaitaan muiden puolesta, mutta myös ravistella maailmaa hyvyydellään. Viimeinen saattaa olla vaikeinta. Äärettömän vastenmieliseltä tuntuisivat kaikenlaiset markkinakampanjat, joissa diakonian päätoimiset tai vapaaehtoisesti surutta samaistettaisiin hyviin, rakastaviin, vastuullisiin ihmisiin.

Enemmän minua miellyttää ajatus diakonisista symboleista – teoista, asioista, ratkaisuksista, jotka saavat ihmisen pysähtymään, hämmästyään ja ihastumaan. Hennon ja kovin haavoittuvaisen oloisen **Sini Saarelan** kiiwetessä napa-alueiden puolesta pelotta ylös venäläisen öljylautan kylkeä ja joutuessa niin vesitykin kuin vangitsemisenkin kohteeksi minä hiljenin hämmästyksestä ja ihastuksesta. Oletan, että jotain samaa diakoniaa tarvitsisi, rohkeaa ja tinkimätöntä sekä samalla yllättävää näyttöä sitoutumisestaan hyvään. Se tehoaa, se kuuluu, näkyy ja vaikuttaa.

Zainab, Imory, Hussein, Atam, Essi ja Suab muuttivat taloni yläkertaan Hennalan vastaanottokeskuksesta marraskuun puolessa välissä. Jaam-

me elämämme, keittiömme, huolestamme, ilomme, sähkömme ja rauhamme todennäköisesti ainakin seuraavan puolen vuoden ajan. Selvä on, että aina välillä itsekukin meistä tulee törmäämään rajoihinsa. Yhtä selvää on se, että me kaikki opimme ja koemme tänä aikana paljon uutta. Haaste on epäilemättä monella tavalla innostava, mutta samalla ehdottomasti todellinen. Yhden tiedän – en koskaan olisi itse tätä mahdollisuutta keksinyt saati uskaltanut ja päätenyt tähän ratkaisuun ellei Helsingin Sanomat olisi aikanaan kertonut Kallion seurakunnan papista, joka kehotti ihmisiä viettämään Toisenlaista hiihtolomaa, kutsumaan kodittoman Romanian romanin kotiinsa. Se herätti, pysäytti ja ihastutti. Se oli aidosti hätkähdyttävä diakoninen symboli.

Symbolit puhuvat omaa kieltään, usein väkevästi. Ne avaavat ihmisesä hänelle itselleenkin uutta. Ja tarttuvat. Suurin yllätys uutena ”suurperheen isänä” minulle on ollut se, kuinka moni ystäväni, tuttavani ja jopa minulle täysin vieras ihminen on minulle ilmoittanut: ”Tahdon auttaa. Mitä tarvitsette?”

● KAI HENTTONEN

Diakonia tarvitsee rohkeutta ja tinkimättömyyttä

Markus Henttonen

Oulun Poikien Talon haasteblogi

Poikien ja nuorten miesten elämää valottamassa

Oulun Poikien Talo aloitti toimintansa keväällä 2013. Itse toiminta käynnistyi elokuun lopulla. Uutta toimintaan käynnistettäessä tiedottamisen merkitys on suuri. Kuinka saada mahdollisimman moni alueella tietämään, että Poikien Talo on nyt olemassa ja mitä siellä tapahtuu, kenelle se on ja niin edelleen. Hyvä pohja yhteistyöverkostoille rakentui Poikien Talon työntekijöiden edellisissä työpaikoissa syntyneistä verkostoista. Poikien Talon projektiryhmä kasattiin alueen osaajista, jotka toimivat poikien ja nuorten miesten parissa antaen oman osaamisensa kehittämistyöhön ja toisaalta toimien linkkinä edustamaansa organisaatioon.

Poikien Talon hankesuunnitelma määritteli toiminnan kohderyhmän sekä pääasialliset toimintamuodot. Hankesuunnitelmassa oli myös määritelty erityisryhmät, joille Poikien Talo olisi ensisijaisesti tarkoitettu. Näillä raameilla yhdessä yhteistyöverkostojen kanssa Poikien Talon toimintaa Oulussa lähdettiin rakentamaan ja tarkentamaan. Tiivis vuorovaikutus yhteistyöverkostojen kanssa auttoi toiminnan käynnistymisessä ja poi-

kien sekä nuorten miesten löytymisessä talon toiminnan pariin. Silti laajempi tietoisuus toiminnan olemassaolosta oli vähäistä. Muutama lehtijuttu ja uutinen alueuutisissa loivat pohjaa laajemman tietoisuuden rakentumisessa Poikien Talon toiminnasta.

Poikien Talon toiminnan yksi tavoite yleisellä tasolla on edistää keskustelua sukupuoleen liitetyistä stereotyyppioista ja kyseenalaistaakin niitä. Tavoitteena on myös lisätä keskustelua poi-

kien ja nuorten miesten hyvinvoinnista. Mietimme talolla, mikä olisi hyvä tapa tätä keskustelua herättää. Aika pian oivalsimme, että voisimme Oulun Poikien Talon verkkosivuille avata blogin, joka käsittelee poikien ja nuorten miesten elämää.

Aluksi koimme, että blogin pitäminen tuntui liian haastavalta. Riittääkö meillä itsellä taito ja aika ylläpitää aktiivista blogia ja onko se edes tarkoituksenmukaista? Päädyimme ensim-

mäisenä vuonna lanseeraamaan Poikien Talon Lokikirjan. Tähän ratkaisuun päädyimme osin siksi, että Lokikirja olisi luonteva nimitys meren rannalla Oulussa sijaitsevalle Oulun Poikien Talolle. Toisaalta Lokikirja käsitteenä on muutenkin päiväkirjanomainen, ja näin ajattelimme, että kynnyks kirjoittaa Lokikirjaan olisi matalampi. Mielikuva blogikirjoittamisesta kun omassa mielessämme tuntui liian haastavalle. Lokikirjan kirjoittajiksi haastoimme itsemme lisäksi myös Poikien Talon projektiryhmän jäsenet. Lokikirjaan syntyi tekstejä kaikkiaan 12 kappaletta: kaikki projektiryhmän jäsenet, yksi vapaaehtoisena toimiva mies sekä opiskelija kirjoittivat Lokikirjaan ansiokkaan tekstinsä.

Toiveena lukijakommentit

Kokemus Lokikirjasta oli sen verran

rohkaiseva, että toisena vuonna päätimme muuttaa Lokikirjan ”aidoksi” Oulun Poikien Talon blogiksi. Mietimme, että nimen muuttamisella ihmiset tietävät jo nimen perusteella, mistä on kysymys. Sen vuoksi oli luontevampaa puhua blogista. Blogiteksti edellyttää lukijoiden mahdollisuutta kommentoida kirjoituksia, ja sen vuoksi lisäsimme blogiin myös kommentointimahdollisuuden. Toiveena oli ja on, että tekstit synnyttäisivät keskustelua, ja vuorovaikutuksen kautta teksti saisi lisää erilaisia näkökulmia käsiteltyyn aiheeseen. Valitettavasti kommentointimahdollisuus ei ole käynnistynyt yhtä hienosti kuin itse blogitekstien tuottaminen. Toki blogin ylläpitäjän eli Poikien Talon oma esimerkiksi kommentoinnissa rohkaisisi lukijoita enemmän ottamaan käsiteltyyn aiheeseen kantaa. Eli peiliin katsomisen paikka tässä suhteessa on myös blogin ylläpitäjällä.

Toisena vuonna blogi rakentui edelleen haasteiden kautta. Lokikirjaan haastajana toimi Poikien Talo, blogissa projektiryhmän jäsenet haastoivat omasta yhteistyöverkostostaan tai läheisistään kirjoittajia. Tämä haastekäytäntö toi blogiin kirjoittajiksi valtakunnan tasolla tunnettuja kirjoittajia ja vaikuttajia. Kevään aikana mm. Nuorisotutkimusseuran tutkijan, Nuorisotutkimus-lehden päätoimittajan **Tommi Kiilakosken** sekä lapsiasiantuntijana **Tuomas Kurttilan**. On selvää, että kiinnostus blogia kohtaan on noussut tunnettujen kirjoittajien myötä ja tietoisuus poikien ja nuorten miesten elämään vaikuttavista asioista on lisääntynyt. Teksteissä on käsitelty osallisuutta poikien näkökulmasta, poikien menestymisedellytyksiä peruskoulussa, pelaamista ja niin edelleen. Tekstit ovat olleet värikkäästi kantaa ottavia, kuten on toivottu.

Tulossa kiinnostavia blogikirjoituksia

Blogin ylläpitäminen on saavuttanut sen tavoitteen, mitä sille on asetettu. Keskustelu poikien ja nuorten miesten elämään vaikuttavista asioista on lisääntynyt ja tietoisuus Poikien Talon

olemassa olost Oulussa on kasvanut.

Haasteita blogin ylläpitämisessä tuottaa alati hehtinen työtahti. Jokaisella on varmasti kädet täynnä töitä ja kalenteri täysi. Ajan varaaminen kirjoitustyölle ei ole itsestään selvää. Blogitekstien saaminen vaatii joskus muistuttelua, enkä haluaisi kenenkään hyvinvointia rasittaa työmäärän lisäämisellä. Tästäkin huolimatta olemme saaneet blogiin tekstin kuukaudessa. Tässä yhteydessä onkin paikallaan kiittää kaikkia ajan ja ajatusten uhrallisesta Poikien Talon Lokia ja Blogia rakennettaessa. Työ jatkuu edelleen ja mielenkiintoisia aiheita on tulossa.

Ehkäpä seuraava askel blogissa olisi se, että edellinen kirjoittaja haastaisi haluamansa henkilön kirjoittamaan eri näkökulmasta käsiteltyyn aiheeseen. Nostaako se sitten kynnyksestä kirjoittaa, kun pitää vielä seuraavakin kirjoittaja tekstille etsiä? Toisaalta mitäpä ihmiset eivät olisi valmiita tekemään yhteisen hyvän vuoksi. Poikien ja nuorten miesten hyvinvointi on meidän kaikkien asia.

Käykää siis lukemassa kirjoitettuja tekstejä, ottakaa niihin kantaa ja ilmoittautukaa blogistiksi meille! www.poikientalo-oulu.fi

● JUSSI MARKUS

Projektipäällikkö

Poikien talo – Oulu

Vuolle Settlementti ry

**POIKIEN
TALO**
O U L U

Poikien Talo on 100% RAY-rahoitteinen hanke, jonka hallinnoijana toimii Vuolle Settlementti Ry. Poikien Poikien Talo kohtaa viikoittain noin 60 poikaa tai nuorta miestä. Toimintamuotoja ovat yksilötyö, ryhmätoiminnat, avointoiminta sekä Poikatunnit. Hankkeen kohderyhmänä 12–28 -vuotiaat pojat ja nuoret miehet.

Miten nuoriin aikuisiin voi vaikuttaa?

Taudin kuva

Kirkko on potanut nuori aikuinen -syndroomaa jo hyvän aikaa. Kun puhun kirkosta, tarkoitan tässä yhteydessä kirkon työntekijöitä ja aktiivisia toimijoita. Taudinkuvalle on tyypillistä, että ensiksi huolestutaan siitä, ettei "nuorisoa enää kirkko kiinnosta" ja siitä, että milloin minkäkin kohun yhteydessä "ne menevät taas eroamaan kirkosta".

Yksi tapa reagoida tilanteeseen on torjunta; nuori aikuinen -syndrooma saattaa käynnistää regressiivisen käytäytymisen aikuisellakin. Toinen reagointitapa on vimmainen, mutta lyhytjänteinen toiminta. Potilas saattaa sijoittaa huomattavan määrän aikaa ja rahaa yksittäiseen projektiin, kuten sosiaalisen median kampanjaan, ja sitten puolen vuoden päästä kuopata sen ihmeteltyään ensin kärsimättömänä, että miksei pelto kasva. Tämän jälkeen potilas taas suojautuu jonkin turvalausekkeen taakse, kuten esimerkiksi: ”kirkon täytyykin pysyä vain perustehdävässään”, mitä tämä sitten itse kullekin tarkoittaa. Näistä selkäydinreaktioista ollaan jo jossakin määrin pääsemässä eteenpäin.

Ympäristö

Kun nuorten aikuisten ”ongelmasta” huolestuttiin, ajateltiin, että nuoret aikuiset ovat jotenkin yksi ongelmallinen ryhmä. Tämä kuva on murtunut. Nuoria aikuisia löytyy ikähaarukassa 18–30+ hyvin monenlaisia ryhmiä hyvin erilaisissa elämäntilanteissa. Ikäkausiajattelu tai sektoroitunut lähestymistapa ei toimi tällaisessa tilanteessa. Näitä nuoria aikuisia yhdistää oikeastaan kirkon kannalta se, että he harvemmin ovat kiinnostuneita kirkon tarjoamasta hengellisestä orientaatiosta tai kokoavasta toiminnasta.

Yhdysvalloista 1960-luvulta lähtenyt kehitys länsimaissa on virran lailla vienyt suuntaan, joka konkretisoituu tämän vuosituhannen Suomessa etäännyttämisenä kirkosta ja jäsenmäärän laskuna. Tätä suurta kehityslinjaa ei voi hetkessä kääntää toiseksi. Nuoret aikuiset kiinnostuvat kirkosta toimitusten hetkellä, tosin siinäkin vähenevässä määrin. He myös innostuvat, jos tarjolla on tärkeäksi koettu yksittäinen elämys tai mahdollisuus tehdä jotain hyvää järjestelmällä tavalla, kuten nyt turvapaikanhakijoiden kanssa on nähty. Sen sijaan pitkäjänteinen sitoutuminen kirkkoon yhteisönä kiinnostaa harvempaa.

Ylitetään rajoja

Miten kirkko voisi löytää paikkansa tämän hetken maailmassa? Vaatii-

ko se lisää seminaareja tai jalkautumisen suunnittelua? Kenties, mutta minun unelmani on, että kirkko unohtaa itsensä. Ja vielä usealla tavalla.

Toivon, että ensiksi kirkko unohtaa olevansa keskellä tätä aikaa ja muistaa oman tehtävänsä läpi aikojen kulkevana totuusyhteisönä. Totuusyhteisönä oleminen ei tarkoita, että pitäisi väittää omistavansa totuuden. Postmodernissa tai sen jälkeisessä maailmassa totuudesta puhuminen ei suinkaan ole epämuodikasta, mutta on moukkamaista ja muita halveksivaa väittää itse tietävänsä kaiken. Totuutta on etsittävä. Tällainen etsintä voisi johtaa sekä rohkeaan että nöyrään asenteeseen. Nöyrää asennetta vaaditaan, kun asetutaan tasavertaisesti keskustelemaan toisen ihmisen kanssa ikuisista kysymyksistä. Rohkeaa on antautua tällaiseen keskusteluun vaatimatta itselleen erityisasemaa ja pelkäämättä sitä, että toinen on eri mieltä. Tai sitä, että omat ajatukset saattavat muuttua keskustelun myötä.

Toisinaan totuuden etsiminen vaatii myös omien sisäisten rajojen ylittämistä, kuten kävi monelle Raamatun henkilölle. Rajojen ylittäminen on siis myös samalla kirkon perinteitä ja juuria kunnioittavaa. Uskon, että juuri tällaista juttukaveria nuori aikuinen tarvitsisi, rohkeaa ja nöyrää, sellaista, joka ei epäröi heittäytyä aitoon vuorovaikutukseen.

Antaako kirkko tilaa?

Totuuden etsimisen tiellä tarvitaan myös vahvaa hengellisyyttä. Ei vain tietynlaista tarkkaan määriteltä ja rajattua hengellisyyden harjoittamista vaan tilaa monenlaiselle hengelliselle kokemiselle, aistein, tunteilla ja älyllä, kokonaisvaltaisesti. Se vaatii myös haastumista siihen, että hengellisyyttä etsitään ja harjoitetaan yksityisesti lukemattomilla eri tavoilla nykyhetken Suomessa. Siis muualla kuin kirkon piirissä. Millaisia mahdollisuuksia ja millaisen tilan kirkko antaa tämän hetken nuorille aikuisille harjoittaa hengellisyyttä yksityisesti, esimerkiksi kotona tai matkalla töihin?

Kirkon tulisi myös unohtaa itsensä katsoessaan tämän hetken ympäröivää

maailmaa ja yhteiskuntaa. Mitä tapahtuu nyt todella? Millaisia ilmiöitä tässä ajassa liikkuu? Mikä on ihmisen tila ja tilanne? Kirkon tulisi katsoa ihmistä, ei opillisten linssien läpi hengellisesti mitaten tai jäsenen sitoutumispotentiaalia arvioiden, vaan ihan omana itsenään. Unohtaessaan omat tarpeensa asiakkuuksineen tai strategisine päämäärineen kirkko voi nähdä ympärillään yhteiskunnan kehityksen ja ne ilmiöt, joissa ihminen on niin hauras.

Turvapaikanhakijoiden suuri nopea tulva irrotti perinteiset kehykset hetkeksi. Seurakuntien työntekijät tekevät ja tekevät hartiavoimin töitä yhdessä kaikenlaisten ihmisten kanssa, joukossa suuret määrät kirkosta vierantuneita nuoria aikuisia. Oman olemuksen pohdiskelu unohtui tekemisen ja katsomisen tieltä. Tällaisten ilmiöiden näkeminen ja niihin tarttuminen johtaa hyvään.

Kätkeytyt aarteet

Kirkolla on valtavat varastot perinteitä ja matkan varrella opittua hengellistä viisautta, joka odottaa löytymistään ja käyttöön ottoa. Kirkolla on talenttia, jonka esiin kaivamisessa maan alta menee hetki, mutta jonka liikkeelle laittaminen kannattaa. Kirkon haltuun uskotut aarteet on tarkoitettu kiertoon, avoimeen vuorovaikutukseen, niitä ei tarvitse vahtia tai kätkeä. Nuoriin aikuisiin voi vaikuttaa, mutta vain sillä riskillä, että tulee itse vaiikutetuksi.

● STIVEN NAATUS

Asiantuntija

Oppilaitosyhteistyö, ammatillinen koulutus
ja ammattikorkeakoulut

Kirkkohallitus

Lapsivaikutusten arviointi

– tekoja lasten ja nuorten parhaaksi

Lapsivaikutusten arviointia (LAVA) on tehty Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa virallisesti tämän vuoden alusta lähtien. Kirkolliskokouksen hyväksymä kirkkojärjestyksen säännös tuli voimaan 1.1.2015.

”Lapsen edun edistämiseksi kirkollisen viranomaisen on päätöksen valmistelussa arvioitava ja otettava huomioon sen vaikutukset lapsiin. Vaikutusten arvioinnin tekee se viranomainen, joka käsittelee asiaa ensimmäisenä. Lapsella tarkoitetaan alle 18-vuotiaista.” KJ 23 luku 3§

Lapsivaikutusten arviointi pohjautuu YK:n lapsen oikeuksien sopimukseen, joka määrittelee kattavasti sen, minkä varaan lapsen (alle 18-v) hyvinvointi rakentuu. Sopimus on syntynyt turvaamaan lapsen erityisiä tarpeita ja etua, koska lapsi on asemansa puolesta aina aikuisiin verrattuna heikommasa asemassa.

YK:n lapsen oikeuksien sopimus velvoittaa kaikkia toimijoita lainsäätäjistä vanhempiin. Sen tulee näkyä myös kansallisessa lainsäädännössä. Kirkkojärjestyksen säännöksellä kirkko muuttaa sopimuksen sisällön käytännön toiminnaksi. Perustelut LAVAlle löytyvät lapsen oikeuksien sopimuksen ja Suomen lainsäädännön lisäksi myös kirkon teologisista lähtökohdista ja strategisista asiakirjoista.

Lapsivaikutusten arvioinnilla halutaan parantaa lasten ja nuorten kokonaisvaltaista hyvinvointia kirkossa ja yhteiskunnassa. Käytännössä se tarkoittaa sitä, että kirkon päätöksenteossa asioita punnitaan aina myös lasten ja nuorten näkökulmasta ja huomioidaan heidän näkemyksensä.

LAVA on ennen kaikkea päätösten valmisteluvaiheen työkalu. Tarkoituksena on tunnistaa jo ennakolta niitä vaikutuksia, joita päätöksellä mahdollisesti on lapsille ja nuorille. Tämä tuo uutta ajattelua päätöksentekoon ja sen valmisteluun. Päätösten vaikutusten ennakoiminen merkitsee tietoista tulevaisuuden rakentamista. Se sekä edellyttää että synnyttää uudenlaista yhteistyötä päättäjien, työntekijöiden ja seurakuntalaisten välille. Monenlaisen asiantuntijuuden arvo tunnustetaan ja sitä hyödynnetään laajasti.

Marjut Hentunen

MIKSI LAVAA tehdään?

Ihmisoikeuksien ja ihmisarvon puolustaminen nousee kristinuskon perusteista. Erityisen tärkeää on myös

kirkossa huolehtia lasten ja nuorten oikeuksista ja hyvinvoinnista, koska heillä ei ole samanlaisia mahdollisuuksia vaikuttaa kuin aikuisilla.

LAVA antaa työväliline, jonka avulla tämä työ helpottuu. Kun päätösten valmistelussa ennakoidaan sen vaikutuksia, vahvistuu kirkon perustehtävän toteuttaminen myös hallinnossa. Tämä edistää lasten ja nuorten osallisuutta ja vahvistaa kirkkoa yhteisönä. Kaikesta siitä, mistä on hyötyä lapsille ja nuorille, on hyötyä myös kirkolle!

KUKA LAVAA tekee? Kenen vastuulla se on?

LAVA on osa tavanomaista päätöksen teon valmistelua, kuten ympäristö- ja taloudellisten vaikutusten ennakoointi. Vastuu sen tekemisestä on päätöksen valmistelijalla. Käytännössä siihen voi osallistua useita eri tahoja. Olennaisista on, että arviointi on tehty ennen lopullista päätöksentekoa. LAVAn tekeminen ei siis automaattisesti lisää byrokratiaa, vaikkakin se voi alkuun vaatia vähän harjoittelua.

On tärkeää muistaa, että vastuu päätöksistä on aina aikuisilla. Aikuisien on kuitenkin huolehdittava siitä, että myös lapset ja nuoret saavat osallistua päätöksentekoon. Mahdollisuus vaikuttaa itseä koskeviin asioihin vahvistaa lasten ja nuorten elämäntaitoja. Tämä myös lisää demokratiaa ja avoimuutta kirkossa.

MITEN LAVAA tehdään?

LAVA tarkoittaa sitä, että päätösten valmistelussa ennen päätöksentekoa ennakoidaan ja arvioidaan sen mahdollisia vaikutuksia lapsiin ja nuoriin. Esimerkiksi diakonia-avustuksista tai diakonian viroista päätettäessä LAVA voi tuoda tärkeää lisätietoa päätöksenteon tueksi. LAVA auttaa näkemään sekä päätöksen välittömät ja välilliset että positiiviset ja negatiiviset vaikutukset.

Arvioinnin avuksi on kehitetty erilaisia menetelmiä. Keskeistä on hankkia tietoa asioista, jotka ovat tärkeitä lasten ja nuorten hyvinvoinnin kannalta liittyen päätettävään asiaan. Tietoa saa mm. tilastoista sekä niiltä, jot-

ka tuntevat hyvin lasten ja nuorten sekä heidän perheidensä elämää.

Kirkon kasvatuksen ja diakonian työntekijöillä on paljon käytännön toiminnan kautta kertynyttä tietoa, jota voi hyödyntää LAVAn tekemisessä. Työntekijät voivat myös aktiivisesti kerätä tietoa ja tarjota sitä päätösten valmistelun avuksi. Tärkeää on kysyä myös lapsilta, nuorilta ja perheiltä itseltään, sillä he ovat oman elämänsä parhaimpia asiantuntijoita. Myös tässä kasvatuksen ja diakonian työntekijät voivat olla apuna. Tiedon kerääminen ja kokoaminen lisäävät vuorovaikutusta ja yhteyttä työntekijöiden, luottamushenkilöiden ja seurakuntalaisten välillä.

Lapsiasiahenkilö työn tukena

Useissa seurakunnissa on valittu ns. lapsiasiahenkilöitä, jotka voivat edistää LAVAn tekemistä seurakunnissa. Lapsiasiahenkilönä voi toimia joko työntekijä tai luottamushenkilö tai molemmat yhdessä, jolloin he voivat työparina hoitaa osan LAVAn liittyvistä tehtävistä.

Lapsiasiahenkilön rooli, toimivalta ja vastualueet on tärkeää määritellä

selkeästi. Hän voi esimerkiksi toimia lapsen oikeuksien sopimuksen ja lasten ja nuorten asioiden asiantuntijana, jota päätöksen valmistelija voi konsultoida valmistelun eri vaiheissa. Hän voi myös tarkistaa valmistelijan apuna esityslistalta ne päätökset, joilla on vaikutuksia lapsiin ja nuoriin sekä organisoida tarvittaessa lasten ja nuorten mielipiteiden selvittämisen. On tärkeää muistaa, ettei vastuuta LAVAs-ta voi kuitenkaan siirtää kokonaan lapsiasiahenkilöille.

Parempia päätöksiä LAVAn avulla

LAVAA on seurakunnissa harjoiteltu kohta vuoden ajan. Harjoittelua tarvitaan edelleen, kuten kaiken uuden kohdalla. On selvää, että LAVA teettää jonkin verran ylimääräistä työtä. Kirkko ja seurakunnat ovat kuitenkin päättäneet ryhtyä tähän työhön uskoen, että työ kannattaa tuottaen parempaa päätöksentekoa ja sen kautta parempaa elämää lapsille ja nuorille. Kokemukset osoittavat, että näin myös tapahtuu.

Päätöksenteon perimmäinen tarkoitus on tehdä hyvää. Yhdenvertaisuuden, ihmisoikeuksien ja ihmisarvon puolustaminen on kristinuskon perusteista nouseva näkemys. Tämä näkemys on myös koko hyvinvointivaltiomme taustalla.

Päätösten vaikutusten ennakoiminen auttaa tekemään sitä hyvää, mitä kirkon perustehtävään kuuluu – olla kaikkien seurakuntalaisten tasavertainen yhteisö, joka huolehtii erityisesti heikoimmista / lapsista ja nuorista.

Materiaalia

Kirkkohallituksen LAVA-esite sekä ohjeistus lapsivaikutusten arvioinnin toteuttamiseksi löytyvät Sakastista, suomeksi sakasti.evl.fi/lava ja ruotsiksi sacrista.evl.fi/bka

Ohjeistusta ja esitettä voi tilata postimaksujen hinnalla Unigrafia:sta: shop.unigrafia.fi tai books@unigrafia.fi

● RAIJA OJELL

Varhaiskasvatuksen asiantuntija
Kirkkohallitus

Diakoniatyön olemus tässä ajassa

Diakoniatyö on ajassamme salaista sielunhoidollista auttamistyötä, joka turvaa asiakkaan kasvottomuuden ja nimettömyyden. Työ vaikuttaa usein ensin yhteen ihmiseen tai perheeseen, ja asiakas vie kohtaamisen eteenpäin niihin yhteisöihin, joissa hän perheineen vaikuttaa. Pidän sanonnoista ”pisaroista se merikin koostuu” ja ”heittäessämme kiven veteen se saa aikaa isomman laineen”. Vaikuttavuuden ja laadun mittaaminen on arjessa haastavaa ja vaikeaa. Näemme tulokset usein myöhemmin, ja merkintä tilastoissamme ei kerro juuri mitään kohtaamisen vaikuttavuudesta asiakkaalle, hänen läheisilleen tai ympäristölleen.

Diakoniatyössä tulevia kohtamisiamme emme voi myös tuoda esille mediaseksikkäästi, vaikka näitä meiltä usein odotetaan ja toivotaan. Meidän tulee voida suojata asiakkaitamme epäkiitollisilta stigmoilta. Aamulehdessä sunnuntaina 15.11.2015 eräässä artikkelissa toimittaja kirjoitti kokemuksistaan näin: *”Haastattelemistani ihmisistä moni hyväksyi olevansa ikuinen laitapuolenkulkija tässä yhteiskunnassa. He kantavat stigmaansa kuin kilpeä. Se vaimentaa kipua.”* Artikkelissa kerrottiin ihmisistä, jotka ovat aitoja ja kaipaavat vuorovaikutusta toisiin ihmisiin kertoakseen omaa tarinaansa ilman suojauksia ja takaa-ajoa. Juuri näitä ihmisiä myös kirkko ja diakoniatyö kohtaavat arjessa ja tarjoavat myös omalta osaltaan kiinnekohtia arkeen.

Lehdissä emme voi julkisesti mainostaa kaikesta tarjoamastamme avusta. Apumme on usein pientä ja vain pienelle osalle tarjottavaa palvelua. Määrärahojen edelleen pienenä vastuu niiden jakamisesta on suuri yksittäisellä työntekijällä. Avun tarve ei yhteiskunnassamme ole todennäköisesti vähenemässä. Yhteiskunnassa tapahtuvat muutokset ja uudistukset muun muassa pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden saapuessa luovat uusia haasteita myös kirkon työhön.

Työpaineen kasvaessa myös työssä jaksamisen kysymykset nousevat yhä useammin esille. *”Kun sosiaalityössä saatetaan vaieta asiakkaalle kuuluvista etuuksista, voidaan diakoniatyössä säädellä asiakkaiden määrää mainostamisen valikoivuuden tai jopa mainostamattomuuden avulla”* (Ulla Jokela, 2011, Diakoniatyön paikka ihmisten arjessa).

Diakoniatyö madaltaa kynnyksiä

Kaikki diakoniatyön asiakkaat eivät myös viesti nyky-yhteiskunnan keinoin monista eri syistä johtuen. Kaikilla ei ole taloudellisia edellytyksiä hankkia välineitä, tai esimerkiksi vankeiluomion vuoksi ei ole mahdollisuutta käyttää jo olemassa olevia välineitä. Yksi yhteiskunnasta syrjäyttävä on pankkitunnusten puute tai niiden saamisen este, ja osalle asiakkaistamme hyvin tuttu arjen murhe ja ongelma. Pitkä vankilatuomio tai sairastuminen on myös saattanut eristää asiakkaan joksikin aikaa laitokseen ja yhteiskunnassa tapahtuvien muutosten ulkopuolelle sekä näin syrjäyttää hänet yhteiskunnan palveluista tai tehdä hänet kyvyttömäksi hakea apua. Näissä tilanteissa diakoniatyö voi olla madaltamassa kynnyksiä, tukemassa ja viemässä tietoa sekä auttamassa asiakkasta auttamaan itseään.

Niin kirkon, valtion kuin rikosseuraamuslaitoksen tulisi pyrkiä palvelemaan jäseniään parhaalla mahdollisella tavalla. Heitä tulisi kiinnittää yhä tiukemmin yhteiskuntaan ja sitouttaa arkeen kaikin mahdollisin keinoin rakentamalla siltoja yhteistyössä heidän kanssaan. Tarkoituksena tulisi olla asiakkaan tukeminen säilymään oman elämänsä asiantuntijana, aktiivisena toimijana ja subjektina.

Viestintä kuuluu kaikille

Nyky-yhteiskunnassa myös koko kirkko kilpailee viestinnän eri välineiden viidakossa. Kirkkohallituksen julkaisussa *Kohtaamisen kirkko* korostetaan, että viestintä kuuluu kaikille. Jokainen omana itsenään on osaava viestijä, jonka tulee tarvittaessa saada apua viestinnän ammattilaisilta. Viestintä on kaikkien keskeinen työväline.

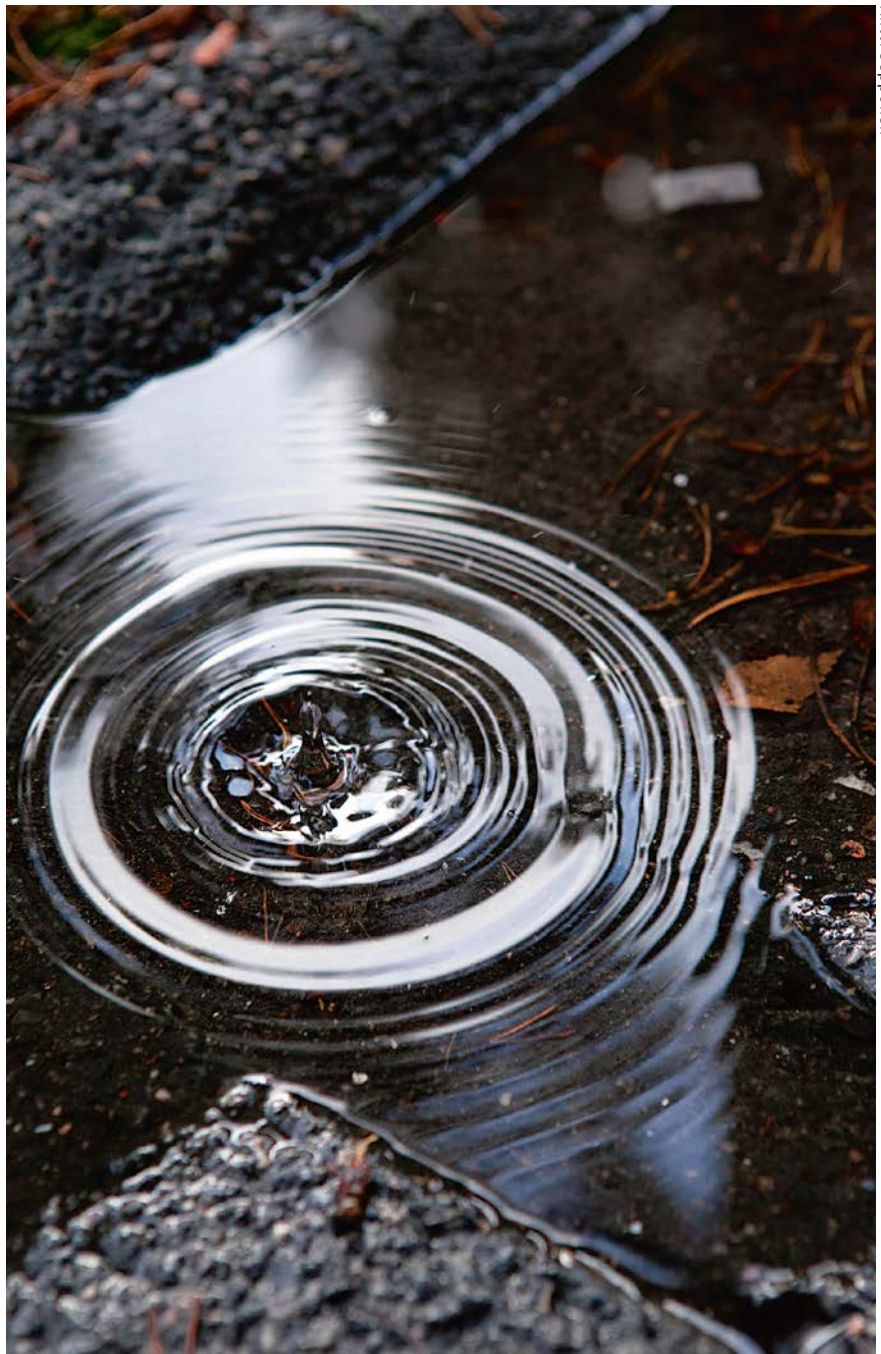
Muuttuvassa yhteiskunnassa ja toimintaympäristössä tarvitaan kehittävää ja ennakoivaa työtettä sekä uskallusta luopua toimimattomista tavoista. Koneet ja ohjelmat helpottavat usein tekemäämme työtä, mutta ne eivät korvaa vuorovaikutuksen ja kohtaamisen merkitystä. Ruokakassi tai avustuksia voi olla syy tulla vastaanotolle, mutta se, miten lähimmäisemme tulee kohdattua, vaikuttaa hänen suhtautumiseensa kirkkoon ja seurakuntaan.

Olemmeko työntekijä koneen takana vai työntekijä, jolla on aikaa kohdata aidosti ja kone vain väline, jolla saada apu perille? Kannettavat tietokoneet, pilvipalvelut ja sähköinen asiointi ovat tätä aikaa. Sähköinen viestintä ja sen laajuus mahdollistavat meile monenlaisia palveluita. Keskusteleminen kasvottomana verkossa voi olla helpompaa kuin työntekijän juttusille tuleminen. Se on mahdollisuus palvella myös sitä joukkoa, joka ei löydä tai hakeudu palveluidemme piiriin muuten.

Diakoniatyö on myös vaikuttamistyötä eri yhteisöissä, verkostoissa, yhteisöissä ja tiimeissä. *”Diakoniatyössä sekä paikataan että täydennetään yhteiskunnan aukkoja, ja siten sallitaan hyvinvointivaltiota purkavan kehityksen jatkuminen. Yksityisen ihmisen kohdalla apu on usein paikallaan, jotta hänen ihmisarvonsa toteutuisi, laajemmassa mittakaavassa vaikuttamisen puuttuminen mahdollistaa kuitenkin tilanteen jatkumisen ennallaan.”* (Jokela, 2011) Vaikuttamistyö on usein niiden ihmisten puolustamista, joiden ääni ei kuulu ja joilla ei ole välineitä, mahdollisuutta, voimia tai kykyä puolustaa omia oikeuksiaan. Onko meillä voimavaroja, uskallusta ja aikaa tulevaisuudessa tähän riittävästi nostaa esille yhteiskunnan aukkoja ja ottaa kantaa näkemiimme epäoikeudenmukaisuuksiin?

Miten pysymme mukana ajassa?

Meidän tulee seurata yhteiskunnallista keskustelua ja ilmiöitä, mutta meidän ei tule kuitenkaan myydä perussanomiamme ja kaikkea hyvää perinnettä, mitä edustamme. Kirkon perustettava on evankeliumin julistaminen ja sakramenttien jakaminen. Haasteena on ajassa mukana pysyminen ja sosiaalisen median käyttäminen julkisuuskuvamme muodostamiseen. *”Kirkon sanoma uskosta, toivosta ja rakkautesta on viesti, jota tulee jakaa vuorovaikuttaisesti, innostuneesti ja monipuolisesti”*, kirjoitetaan kirkkohalli-

Antti Sepponen

tuksen julkaisussa *Kohtaamisen kirkko*. Meidän ja läheistemme mielikuviiin vaikuttaa viestintä, halusimme sitä tai emme, ja se rakentuu kohtaamisissa, kasvokkain ja mediassa. Yhteiskunnasta nousevissa uusissa epäkohdissa, haasteissa ja mahdollisuuksissa myös kirkko voisi olla ensimmäis-

ten joukossa viemässä viestiä vielä rohkeammin ja näin vaikuttamassa tulevaisuuteen sekä samalla omaan julkisuuskuvaansa.

● MARI PAIJA
Erityisdiakonian vh
Tampereen seurakunnat

Päämäärä on diakoniassa tärkeä

Diakonian vanha määritelmä viedä apua sinne minne muu apu ei yllä, ei saisi tänäänkään olla turha määritelmä. Sen tulisi ohjata jokaisen ajattelua, jotta pystyisimme tavoittamaan juuri ne ihmiset, joita varten olemme tehtävään siunatut.

Kuusankosken vastaanotto-keskukseen kerättiin vaatteita pakolaisille.

Ulla-Maija Hiltunen

Diakonia kuuluu jokaiselle kirkon jäsenelle, se on jokaiseen seurakunnan työmuotoon sisälle rakennettu. Näin sen kuuluisi pohjimmiltaan olla. Miten saisimme diakonisen ajattelun näkyvämmäksi toiminnaksi, ettei se olisi vain puhetta ja kauniita sanoja ja lupauksia, kirjattuina toimintasuunnitelmaan? Diakonisen ajattelun lähtökohta on se kristillinen lähimmäisenrakkautta, joka näkyy tekemisissämme. Asiakaslähtöisyys, jossa seurakuntalainen on keskiössä.

Kirkon tekemä diakoniatyö näkyy monessa asiakaskyselyssä yhtenä tärkeimpänä kirkon tehtävänä. Se on kirkon sisällä yksi hyväksytyin työmuoto, johon ei kohdistu kritiikkiä silloin, kun haetaan kirkon brändiä. Kaikki hyvä lähtee liikkeelle uskosta. Kirkko tekee perinteisesti hyvää työtä, auttaa köyhiä, näkee sairast ja syrjäytyneet. Miten diakonia työmuotona vaikuttaa ihmisten ajatteluun kirkosta? Teemmekö oikeita asioita oikeaan aikaan oikealla tavalla? Työntekijöinä olemme so-

keita omille tavoillemme, ehkä emme näe aina metsää puilta. Olemme sitonneet itsemme lukittuihin ajatusmalleihin, olemme itsemme ja työtapojemme vankeja. Tilaa innovaatioille on harvoin, jos emme perkaa turhaa pois.

Asiakasnäkökulma kulkee aina diakonian lähtökohtaisena liikkeelle saattajana. Ihmisen kohtaamisessa on aina kyse paljon enemmän kuin hänen hädästensä. Ihminen on enemmän, hän on kokonainen historiansa ja elämäkokemuksensa kanssa. Hän

on osa jotain organisaatiota, vaikka vain yhteiskunnan jäsen, mahdollisesti kuuluu kirkkoon tai sitten ei. On osa jotain yhteisöä, vaikuttajana omaan elämäänsä.

Miten saada diakoniaa näkyvämmäksi?

Diakonian ammattilaista sitoo ehdoton vaitiolovelvollisuus. Toimimme aina niin, etteivät meidän asiakkaamme asiat tule esille eikä heidän henkilöllisyytensä paljastu. Näin olemme omaksuneet hiljaisen tavan tehdä näkyvämmäksi suuresti arvostetun työme. Yhteiskunnassamme on tapahtumassa koko ajan suuria muutoksia, jotka koskettavat erityisesti juuri heikompia ja hiljaisempia. Mitkä ovat valmiutemme osallistua tähän yhteiskunnalliseen keskusteluun niin, että osaamme toimia verkostoissa asiantuntijoina, joilla on osaamista ja sanottavaa?

Toimintaympäristön tuntemus on edellytys hyvään työskentelyyn. Kirkon työntekijöinä emme ole irrallisia, omassa poteroissa olijoina, vaan osana järjestelmää. Asianomistajina, tasavertaisina toimijoina, joilla on hyvä koulutus ja ammatillisuus. Miten saamme tämän osaamisemme näkyväksi ja käyttöön niin, että diakoninen ajattelu leviää ympäristöön, osana yhteiskunnallista keskustelua. Asiakkaidemme ääni ei kuulu ilman toimimistamme.

Sain osallistua kaksipäiväiseen koulutustapahtumaan, jossa etsittiin diakoniatyön innovaatioita. Meitä oli kokoontuneita Jyväskylän seudun kurssikeskukseen Kirkkopalveluiden, kirkkohallituksen, Lapuan, Mikkelin ja Tampereen hiippakunnan alueelta diakonian sekä teologian ammattilaisia, taisipa joukossa olla muusikkokin.

Työskentelimme työpajoina Open Space -torien pohjalta. Kolmen työpajan aiheina olivat osallisuus, valta sekä omistajuus. Nämä otsikot löysimme pohdittuamme, millaista tulevaisuuden diakoniaa etsimme. Tunsin olevani suurten asioiden keskellä ja huomasin, miten heikosti diakonian ääni omalta osaltani näkyy ja kuuluu. Työskentelyn tuloksena syntyi ajatus hankkeesta, joka vahvistaisi osaamista vai-

kuttavuuden maastossa.

Työ vaatii heittäytymistä

Diakonityö on heittäytymistä usein tuntemattomaan ja epämukavuusalueelle. Tarvitsemme jatkuvasti perehtymistä yhteiskunnalliseen keskusteluun, tarvitsemme tarkempaa paneutumista ilmiöihin. Tämän vuoksi on tärkeää, että emme juuttuisi liiaksi omiin askeliin. Vaikuttamalla saadaan muutoksia ajatteluun ja asenteisiin. Tiedolla on valtaa ja valta on vaikuttamisen väline. Argumentoimalla ja keräämällä mitattavia tietoja voidaan parhaiten saada uskottavuutta ja näkyvyyttä työhön. Pystymme näillä myös kertomaan sidosryhmille, mihin sitoudumme.

Kiinnostus oman työn kehittämiseen kasvaa, kun on tilaa uudistaa käsitteitä ja ottaa tietoa vastaan. Kuuntelemalla ja aidolla kohtaamisella saamme suuren osan tiedosta. Laajemman näkemyksen saamme tutustumalla itse paremmin todelliseen tietoon. Oma elämänhistoriamme täydentää kokonaisuuden.

Kielemme tulee olla ymmärrettävää. Puhumme niillä termeillä, jotka jokainen tuntee ja ymmärtää. Puheiden tulkintaa ei silloin tarvita, eikä sanojen selityksiä. Tähän emme aina pääse, jos emme laajenna toimintaympäristön tuntemusta.

Tunteeko kirkon organisaatio ihmisen hätää?

Työalarajat eivät saa olla kynnyksiä kohtaamiselle eivätkä keskusteluille ihmisten hädästä. Vahva työalatyö on usein hidaste yhteisen hädän näkemiselle. Katsomme helposti tehtäväämme omien työnäkyjemme läpi. Ketterä ja liikkuva, ilmiöihin perustuva työote mahdollistaa me-hengen luomisen, josta syntyy moniammatillinen ryhmä, vapaaehtoisia pois sulkeematta. Uudelle saadaan tilaa, kun turha karistetaan pois.

Pilottihankkeellemme on asetettu neljä tavoitetta. Ensimmäisenä on saada uusia keinoja vaikuttamiseen sekä seurakunnan että kirkon sisällä. Toisena pyrimme löytämään vastauksia

siihen, miksi kirkon pitää tehdä diakoniatyötä, mikä lisäarvo sillä on ihmisille. Suurin haaste hankkeessa on vaikuttaminen toimintaympäristössä uusien keinoin. Miten nostaa diakoniassa esiintyviä ilmiöitä julkisuuteen oikeaan aikaan oikealla välineellä oikealla kielellä, myös päättäjien tietoisuuteen?

Diakonian resurssit eivät ole lisääntyneet työn lisääntyessä ja muuttuessa entistä haastavammaksi. Tulevaisuudessa on osattava suunnata voimavarat oikein ja tuloksellisesti. On osattava ottaa mukaan laajemmin seurakuntalaisia lähimmäiseksi, työn jakajiksi. Diakonisen ajattelun leviämisen laajemmaksi on hankkeemme ajatuksen mukainen.

Viestintä on tärkein vaikuttamisen keino! Hankkeessamme ovat siksi mukana seurakuntayhtymämme viestintän ammattilaiset, jotka tuovat osaamisensa mukanaan. Sosiaalinen media on myös tämän päivän diakonian maailma. Otimme haasteen vastaan, katsotaan mitä ja miten teemme tulevaisuuden vaikuttavaa diakoniaa.

● SIRKKU NIVALA
Diakoniatyöntekijä

Kuusankosken seurakunta

Kirkon tilastot 2020-luvulle

– tiedontuotannon suuri sisältö- ja tekniikkaloikka

Seurakunnat tuottavat vuosittain tilastotietoa toiminnastaan ja taloudestaan. Kirkkohallitus kokoaa näistä tiedoista Suomen ev.lut.kirkon toimintaa ja taloutta kuvaavat tilastoraportit.

Tilastojen keräämistä on hienosäädetty säännöllisesti. Nyt ollaan tekemässä hienosäädön sijaan perusteellista tilastouudistusta, joka muuttaa tilastoinnista sekä sisällön että tekniikan.

Tavoitteena ovat aiempaa kuvaavammat, luotettavammat ja helpokäyttöisemmät kirkon tilastot.

Miksi tilastoja (taas) uudistetaan?

Tilastouudistuksen taustalla olivat useiden kokemukset kirkon tilastoinnin sisällön ja tekniikan vanhentumisesta. Aiempi tilasto oli kiinnostunut lähinnä seurakuntien työntekijöiden seurakunnan tiloissa oman työalan sisällä tekemästä työstä. Kun seurakuntaelämä nykyisin on monin tavoin yhdessä toteutettua ja monessa paikassa tapahtuvaa, on suuri osa seurakuntatodellisuudesta jäänyt tilastoilta näkemättömiin.

Lienet kuullut sanonnan ”Valhe – emävalhe – tilasto!” Näin varmasti josain määrin on ollut, kaikista hyvistä pyrkimyksistä huolimatta. Tilastot kuvaavat aina vain osan kokonaisuudesta, paljon työtä jää tilastoimatta. Lisäksi osa täyttäjistä kuulemma antaa tilastoihin summittaisia lukuja oletusten perusteella. Uudella tilastolla pyritään parantamaan tietojen luotettavuutta. Tilastojen piiriin pyritään saamaan aiempaa suurempi osa seurakuntaelämästä.

Tilastotiedon luotettavuus on meistä jokaisesta kiinni. Kun mahdollisimman moni tekee tietojen kirjaamisen hyvin, tilastotieto saadaan koko ajan lähemmäksi faktaa. Tällöin analyysimme ja niiden pohjalta tehtävät johtopäätökset osuvat paremmin oikeaan.

Tilastouudistus valmisteltiin kirkkohallituksen monialaisella työryhmällä tiiviissä yhteistyössä toiminnallisen osaston yksiköiden kanssa (jumalanpalvelus & yhteiskunta, diakonia & sielunhoito, kasvatus & perheasiat). Pilotiseurakunnat testasivat uutta tilastointia, ja näiden kokemusten pohjalta tehtiin muutoksia. Tilastot eivät kaikesta ponnistelusta huolimatta ehkä jatkossakaan ole täydellisiä, mutta ainakin ne kuvaavat aiempaa paremmin seurakuntaelämän todellisuutta.

Millainen uusi tilastointi on?

Uuden tilastoinnin periaatteita ovat mm.:

- Seurakuntatyön kokonaisnäkemys, eri työalat yhdessä ja erikseen
- Seurakuntalaisten (vapaaehtoisien) ja seurakunnan työntekijöiden toiminta yhdessä ja erikseen
- Verkostoyhteistyö esiin
- Tilastotietojen kerääminen mahdollisimman mutkattomaksi
- Tilastotietojen analyysit ja raportit paremmin saavutettaviksi

Kaikki työntekijät ja vapaaehtoiset kirjaavat jatkossa tilastotapahtumat samojen lomakkeiden pohjalta. Aiemmista työalakohtaisista lomakkeista luovutaan. Tietoja kysytään vähemmän, yhtenäisemmin ja nykyaikaisemmin kuin aiemmin. Uusi tiedonkeruu

huomioi eri työalojen erityistarpeet.

Uudessa tilastoinnissa seurakuntaelämä on jaettu toimintojen mukaan kuuteen luokkaan:

- Yksilöiden kohtaaminen
- Ryhmät
- Retket ja leirit
- Tilaisuudet
- Jumalanpalveluselämä ja kirkolliset toimitukset
- Sidosryhmät, verkostoyhteistyö

Lisäksi on kaksi täydentävää loma-ketta, joilla kerrotaan taloudellisesta avustamisesta ja annetaan täydentäviä tietoja.

Suurimmat muutokset diakonian osalta koskevat yksilöiden kohtaamista. Kirjattavia asioita on karsittu huomattavasti. Seurakunnan osalta yksilöiden kohtaamisen tilastointi aiheuttaa kirjaamisen kulttuurin muutosta, sillä yksilöiden kohtaamiset kirjataan kaikkien työalojen, myös vapaaehtoisten, osalta. Tavoitteena on saada näkyväksi, mitä kohtaamisen kirkko käytännössä tarkoittaa.

Tiedonkeruun tekniset ratkaisut viimeistellään vuoden 2016 aikana. Vuoden 2017 alusta alkaen on käytössä kaksi erillistä tietojen keräämisen menetelmää. Ne seurakunnat, joissa on käytössä toiminnanohjausjärjestelmä (Prime, Katriina tms.) saavat tilastotiedot pääosin sitä kautta. Tämä luonnollisesti edellyttää sitä, että kukin kirjaa työtään koskevat tiedot vuoden mittaan näihin järjestelmiin. Vaihtoehtoisesti tarjolla on myös selainpohjainen kyselytyökalu, jolla annetut tilastotiedot kirjautuvat suoraan kirkkohallituksen tietokantaan.

Tavoitteena on, että jokaisella työntekijällä olisi käytettävissään helpokäyttöinen sähköinen sovellus tilastotietojen keräämiseen. Tilastoinnin tekniset uudistukset koskevat tietojen

keräämistä seurakunnissa, tilastotietojen tallentamista kirkkohallituksen tietokantaan sekä tilastotietojen analysoinnin ja raportoinnin työkaluja.

Mitä hyötyä diakoniale / omalle työleni on uusista tilastoista?

Tilastotietoon suhtaudutaan monella taholla kuten faktaan. Tätä kannattaa käyttää hyväksi. Tiedot kohtaamisten määristä, työn painottumisesta eri osa-alueiden kesken, painotusten muutoksista eri vuosien välillä ja apua hakevista ihmisistä kiinnostavat sekä mediaa että päättäjiä. Millaista seurakuntaelämä /diakonia on 2010-luvun Suomessa? Ketkä hakevat apua, keitä seurakunnassa autetaan? Millainen on vapaaehtoisten seurakuntalaisten osuus seurakuntaelämän kokonaisuudessa? Tilastojen avulla muodostuu kuva kirkosta sekä oman seurakunnan toiminnasta.

Jotta tilastot olisivat luotettavia, siihen tarvitaan jokaisen apua. Yksittäisten työntekijöiden antamista tiedoista muodostuu valtakunnallinen kokonaisuus. Kun rinnalle otetaan esim. väestön ikäjakauma, työttömyysluvut tai toimeentulotuen käyttö, voidaan tutkia, millä tavoilla diakonia on reagoanut alueensa tilanteeseen missäkin päin Suomea.

Usein kuulee näkemyksen, jonka mukaan tilastoilla tavoitellaan vain suuria osallistujalukuja. Toki mielellämme kerromme suurista osallistujamääristä. Onhan upeaa kertoa, että diakoniatyö on 1400 työntekijällä ja kymmenien tuhansien vapaaehtoismäärällä auttanut tällaista joukkoa ihmisiä. Yhtä tärkeää on kuvata monipuolisuudessaan rikasta seurakuntatyötä. Seurakunta on kaiken ikäisten, hyvin erilaisista elämäntilanteista elävien kohtaamispaikka. Tehdään tätä numeroilla näkyväksi!

Apuasi toivotaan, kerrothan diakoniatyöstä tilastokyselyjen avulla!

Tammí-helmikuussa 2016 toivotaan kolme kertaa tietoja diakoniatyöstä.

- Ensin tammikuussa vuoden 2015 tilastot
- Toisena nelivuotiskertomus, joka kysyy tietoja vuosilta 2012–2015. HUOM! Diakoniatyötä koskevia kysymyksiä on lähes kaikilla 9 lomakkeella. Sovithan seurakunnassa tietoja kokoavan henkilön kanssa diakoniaa koskevien tietojen antamisesta. Diakoniatyön lomakkeen (B5) lisäksi muilla lomakkeilla kysytään yhteistyösuhteista, vapaaehtoistyöstä, vaikeasti työllistettävistä ja harjoittelupaikoista, kansainvälisestä diakoniasta, erityisryhmien ju-

malanpalveluksista jne.

- Kolmantena kyselynä tulee vielä Diakoniabarometri 2016, jossa kysytään diakoniatyöntekijöiden kokemuksia ja näkemyksiä ajankohtaisista asioista. Kyselyn teemoja ovat mm. huono-osaisuus, kansalaistoiminta, osaamisen ennakointi ja maahanmuuttajien tilanne.

Jotta voimme näiden raporttien ja analyysien avulla kertoa totuudenmukaista kuvaa diakoniatyön tämänhetkisestä tilanteesta, tarvitsemme sinun apuasi. Jokaisen diakoniatyöntekijän apua. Varaisitko aikaa kaiken hässäkän keskeltä näiden kyselyjen huolelliseen täyttämiseen? Lämmin kiitos!

Millä aikataululla uudistus tehdään?

Lomakeuudistuksen suunnittelu on nyt valmis. Vuosi 2016 tilastoidaan vielä vanhoilla lomakkeilla. Vuoden 2016 aikana tehdään loput tekniset ratkaisut uusiin järjestelmiin siirtymisestä. Tammikuusta 2017 alkaen talle-

taan tiedot uuden tilastoinnin mukaisesti. Tiedot kerääntyvät vuoden mittaan siten, että vuoden 2018 alussa meillä on ensimmäiset uudenmalliset raportit käytössämme.

● TITI GÄVERT
Diakonian asiantuntija
Kirkkohallitus

Diakonian merkki

Diakonian merkki kertoo kantajan-
sa inhimillisyydestä. Se kertoo, että
toivo ei kuole koskaan siellä, missä
uskotaan uusiin mahdollisuuksiin
ja ihmiseen. Merkki kertoo, että ar-
mo on läsnä. Vihreä on iankaikki-
sen elämän ja toivon väri.

Merkissä, jonka on suunnitel-
lut Kalevala Korun pääsuunnitte-
lija Kirsti Doukas, sydän on ”kät-
ketty ristin sisään”. Kärsimyksen
sisältyy rakkautta, kärsimyksen
sisältä nousee rakkaus, joka armah-
taa ja vapahtaa. Ihmisessä on rak-
kautta ja kauneutta, joka voi kät-
keytyä muilta. Tarvitaan joku, jo-
ka näkee kätketyn, huomaa ihmi-
sen kärsimyksen takana.

Tunnustukseksi diakonisesta
toiminnasta seurakunta, diako-
niajärjestö, hiippakunta tai KDYT
voivat myöntää yhteistyökumppa-
nilleen Diakonian merkin. Se an-
netaan henkilölle tai yhteisölle, jo-
ka toiminnassaan tai päätöksente-
ossaan on toiminut yhteistyössä
diakoniatyön kanssa. Merkin saa-
ja on huomannut ihmisen ja teh-
nyt työtään sydäntään kuunnellen
sekä kristillistä lähimmäisen rak-
kautta toteuttaen.

Diakonian merkki maksaa 90
euroa ja postituskulut. Sen voi tila-
ta Diakonia ry:stä Eila Karkkusel-
ta, eila.karkkunen(at)evl.fi.

Erityis- rippikoulun opettajan opas

Erityisrippikoulun opettajan opas on
tarkoitettu käytettäväksi monipuoli-
sesti erilaisissa rippikouluissa. Lähtö-
kohtaisesti se on suunnattu opettajan
oppaaksi lievästi ja keskiasteisesti ke-
hitysvammaisten nuorten rippikou-
luun. Korostuneesti siitä on kuiten-
kin tiedollisesti hyötyä kaikenlaisissa
rippikouluissa, sillä rippikoululaisten
joukko on moninaista.

Kehitysvammaisella nuorella ei voi
olla opiskelulle mittavia tiedollisia
tavoitteita. Hänenkin kohdallaan voi
silti toteutua rippikoulun tärkein ta-
voite: elää ja kasvaa siinä uskossa, jo-
hon hänet on kastettu.

Erityisrippikoulun opettajan op-

paan oppimiskokonaisuuksien suun-
nittelussa on käytetty apuna kirjaa
*Usko ja elämä - Kristinuskon pääkoh-
dat selkokielellä. Usko ja elämä* – kir-
ja seuraa katekismuksen rakennetta ja
näin ollen sitä on mahdollista käyttää
erityisrippikoulun oppikirjana.

Oppaasta löytyy monipuolisesti
materiaalia niin oppituntien kuin va-
paa-ajan että tiedollisen sisältötiedon-
kin osalta.

Oppaan on julkaissut Kirkkohalli-
tus ja sitä voi tilata Unigrafian julkai-
sumyynnistä.

Tämän linkin kautta voit tutustua
oppaaseen.

<http://shop.unigrafia.fi/?p=49139>

Marja Kantanen eläkkeelle

Kirkon jumalanpalvelus ja yhteiskun-
ta-yksikön apulaisjohtaja, VTM **Marja
Kantanen** jäi eläkkeelle marraskuus-
sa. Marja oli kirkon töissä yhteensä 38
vuotta. Diakonia-lehti kiittää pitkäai-
kaista toimituskunnan jäsentä ja ideoi-
jaa mahtavasta työpanoksesta.

Sivellin-palkinto 2015

psykoosin sairastaneiden hengellisyyteen liittyviä kokemuksia käsittelevälle opinnäytetyölle

Diakonian tutkimuksen seura on paljainnut vuotuisella Sivellin-opinnäytetyöpalkinnolla **Aura Hietalan**. Hietala on opinnäytetyössään tutkinut, kuinka psykoosiin sairastuneet ovat kokeneet hengellisyyden merkityksen, vaikutuksen hyvinvointiin ja kohtaamisen hoitotyössä.

Opinnäyte on Sivellin-palkintokriteerin mukaisesti oivaltava ja uutta luova. Itse tutkimusaihe on ajankohtainen ja merkittävä: psyykkisesti sairastuneiden hengellisiä kysymykset ovat toistaiseksi saaneet niukasti huomiota niin hoitotyötä koskevassa julkisessa keskustelussa kuin hoitotyön käytänteissä.

Tiina Laine

Seurakuntien diakoniatyössä kohdataan paljon mielenterveyskuntoutujien hengellisiä ja uskonnollisia kysymyksiä. Hengellisyyden kysymyksistä mieleneterveystyössä tarvitaan ajankohtaista tietoa ja asiantuntemusta.

Opinnäytetyö löytyy ammattikorkeakoulujen Theseus-tietokannasta nimellä ”Jumala ei kaipaa small talkia”. Psykoosin sairastaneiden kokemuksia hengellisyyden merkityksestä, vaikutuksista hyvinvointiin ja kohtaamisesta hoitotyössä. Opinnäytetyö on laadittu Diakonia-ammattikorkeakoulun hoitotyön koulutusohjelmassa, Etelä-Suomen kampuksella.

Tilaa Diakonia vuodelle 2016!

Vuosikerta maksaa kotimaahan 45 €, ulkomaille 50 € ja opiskelijoille 18 €. Tiedäthän, että jos maksat itse lehtesi, voit vähentää tilausmaksun verotuksessasi.

Vuoden 2016 teemat ja ilmestymisajat ovat seuraavat:

1. Globaali yhteisvastuu (2.3.2016)
2. Hyvinvointiyhteiskunta – luottamus katkolla? (11.5.2016)
3. Diakonia-alan toimijat muutoksessa (12.10.2016)
4. Ammattitaitoinen auttaminen (21.12.2016)

Tilaukset ja osoitteenmuutokset hoitaa

Eila Karkkunen, eila.karkkunen(at)evl.fi

Diakonia-lehti on ainoa Suomessa julkaistava diakonia-alan ammattilehti. Sen tavoitteena on tarjota diakoniaa ja kirkkoa koskevaa ajankohtaista tietoa ja virikkeitä helposti omaksuttavassa, journalistisessa muodossa.

Lehti on ilmestynyt vuodesta 1960.

Lehteä julkaisee Diakonia ry, jonka taustayhteisöjä ovat Kirkkohallituksen diakonia ja sielunhoito, diakonialaitokset ja diakoniajärjestöt.

Huomista ei ole olemassakaan

Kuopion seurakuntayhtymässä toteutetussa opinnäytetyössä tutkittiin diakoniatyöntekijöiden kokemuksia sielunhoidosta ja sen merkitystä käytännön diakoniatyössä. Tutkimus toteutettiin laadullisena tutkimuksena ja aineisto kerättiin teemahaastatteluilla kyselylomaketta käyttäen. Kyselylomakkeen sai 28 diakoniatyöntekijää ja vastauksia palautui neljätoista kappaletta.

Tutkimuksessa nousi esille, että diakoniatyöntekijät toteuttavat sielunhoitoa enemmän kuin aiemmin ja sen koetaan olevan hyvin merkittävä osa diakoniatyötä. Sielunhoidon käytännön toteuttaminen on määrällisesti kasvanut ja sielunhoidon haasteet ovat monimuotoistuneet.

Sielunhoitomenetelmistä eniten käytettiin rukousta. Sielunhoidon lähestymistapa on selvästi spirituaalinen. Tutkimuksesta ilmeni lisäksi, että diakoniatyöntekijät tarvitsevat vertaistukea sekä lisäkoulutusta, koska sielunhoidon haasteet kasvavat niin määrällisesti kuin laadullisestikin. Lisäksi esimieheltä työyhteisössä saatu sisäinen tuki koettiin voimaannuttavaksi ja keskinäinen viestintä ja tiedottaminen tukivat yhteistyötä.

Sielunhoidolle annetaan aikaa

Tutkimuksessa ilmeni, että diakoniatyöntekijät toteuttavat sielunhoitotyötä kokonaisvaltaisella auttamisen asenteella. Sielunhoidon merkittävyttä voidaan kuvata niin ulkoisena kuin sisäisenä merkittävyytenä. Ulkoista merkittävyyttä tutkimuksessa kuvasi työntekijöiden tuntimäärän lisääntyminen sielunhoidossa.

Työn kokonaistyöntuntimäärä voi pysyä suurin piirtein samana, mutta sielunhoito vie enemmän aikaa kuin ennen. Sisäinen merkittävyys näkyy myös kuormittavuutena tai sisäisen jaksamisen vajeena. Tutkimuksessa esille nousee viestinnän ja keskinäisen dialogin merkitys työntekijän ja esimiehen välillä. Esimiehen rooli tukijana koettiin merkittäväksi voimavaraksi, mutta tämä edellyttää keskinäisen viestinnän ja dialogin ylläpitoa työyhteisössä.

Verkostoituminen ja yhteistyö kasvattavat sisäistä merkittävyyttä, tosin ne ovat ulkoisten toimintojen varassa. Sisäisen ja ulkoisen merkittävyyden dialogi on kokoaikainen, ja niitä on vaikea erottaa toisistaan aina erillisiksi. Sielunhoidon koetaan johtavan työntekijän omiin sisäisiin prosesseihin. Sielunhoitokeskusteluissa käsiteltävät asiat eivät ole yksiselitteisiä vaan ennemminkin monitahoisia.

Kuunnellaan myös sanoittamatonta

Tutkimuksen pohjalta näyttää, että vaikka sielunhoitaja pystyisi olemaan avoimin mielin hyvinkin erilaisissa sielunhoitokeskusteluissa, joutuu hän itse keskelle arvo- ja merkityskeskustelua itsensä kanssa. Sielunhoitaja joutuu pohtimaan omia arvovalintojaan ja ihmiskäsityksiään. Vastauksista nousi vaikeita sielunhoidon haasteita, jotka johtavat omiin arvokeskusteluihin. Näitä haasteita olivat mm. seksuaalisuus- ja sukupuolineutraali avioliitto -keskustelu. Tulevaisuuden haasteet keskittyvät erilaisten ihmisryhmien ja ajan ilmentymien ympärille. Yksinäisyyden lisääntyminen nähtiin myös sielunhoidon merkittävyyden lisääjänä tulevaisuudessa.

Diakoniatyöntekijät asettuvat aktiivisiksi kuulijoiksi asiakkaisiinsa nähden, heidän on pystyttävä kuuntelemaan ja kuulemaan myös rivien välistä tulevaa sanatonta viestintää. Rooli sielunhoidon toteuttajana on siis olla aktiivinen, mutta myös sisäinen ohjaaja. Sielunhoitajan tehtävänä ei ole olla ulkoinen ongelmanratkoja, vaan ennemminkin sisäinen mentori-valmentaja.

Omien hengellisten valmiuksien ylläpitäminen koettiin tärkeäksi. Hengellisuuden vaaliminen on työtä tukevaa ja vahvistavaa kokonaisvaltaisesti. Sen koetaan olevan voimavarana vaikeiden sielunhoitokysymysten äärellä.

Käytössä monia menetelmiä

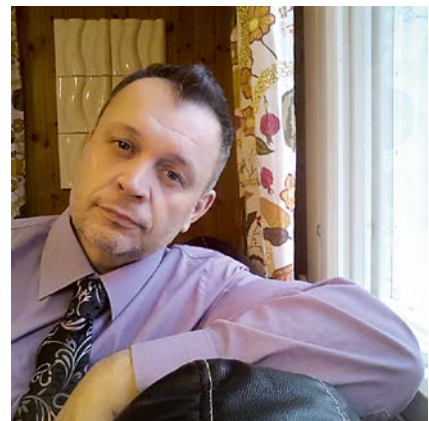
Rukouksen lisäksi sielunhoitomenetelminä käytetään Raamatun tai muun hengellisen kirjallisuuden lukemisen. Virsien laulamisen tai niiden lukemisen ääneen koetaan olevan rukouksen kaltainen hetki, sillä niissä sanoitetaan vaikeita ihmisen kokemuksia ja tunteita. Sielunhoitajan koettiin tarvitsevan hengellisen ohjaamisen lisäksi psykologian ja sosiologian tuntemusta. Ihmisten ongelmat eivät suinkaan liity aina hengelliseen hätään. Toisaalta vaikka hengelliset elementit ovatkin keskeisiä sielunhoidossa, kuuluu siihen myös muutakin vuorovaikutusta.

Tutkimuksessa käy selville, että diakoniatyöntekijän ammatillisen roolin vahvistamiseen tarvitaan lisä-

koulutusta kuin myös yhteistyötaitojen kehittämistä kirkon sisällä. Tässä tarvitaan avointa keskustelua. Haasteet voivat muuttua työntekijälle uhkakuviksi, mutta niiden nähtiin myös olevan mahdollisuuksia kasvaa johonkin uuteen. Tämä edellyttää kuitenkin avoimen dialogin ylläpitämistä ja viestintää työyhteisössä.

Uutena näkökulmana esille nousi työntekijän tulevaisuuden haasteista johtuva yleinen ahdistuneisuus. Tämä vaikuttaa yleiseen jaksamiseen työssä ja työn laatuun. Pidemmällä aikavälillä sen negatiivinen ja rappeuttava vaikutus voi kehittyä yksityisestä yleiseen, eli vaikutus voi näkyä koko työilmapiirissä. Tähän aiheeseen olisi puututtava ja aihetta olisi syytä tutkia enemmänkin.

Johtopäätöksissä voidaan todeta että Kuopion seurakuntayhtymän diakoniatyöntekijät tekevät laaja-alaista sielunhoitotyötä, joka on merkittävä osa heidän työprofiliaan. Sen kehittämiseen ja sisäiseen vahvistamiseen kannattaa panostaa. Yhteistyö pappien ja muiden kirkon työntekijöiden kanssa on välttämätöntä. Tulevaisuudenkuvat vaihtelivat epävarmasta valoisaan. Työntekijöiden toiveena oli saada vertaistukea, työnohjausta ja koulutusta tulevaisuuden haasteisiin. Vaikka tulevaisuus on edessäpäin, niin huomista ei toisaalta ole. On tämä hetki.

● SAMI MITSMAN
Sairaanhoitaja (AMK),
diakonissa-lähetysshiiteeri
vt. diakoniatyöntekijä
Järvi-Kuopion seurakunta

Suomen Lähetykseura tukee lasten saattohoitoa Venäjällä

Suomen Lähetykseura on aloittanut Venäjällä yhteistyön uuden kumppanin kanssa. Yhteistyökumppani on Kazhdjy-säätiö, joka tukee Pietarin alueella vammaisia ja saattohoidossa olevia lapsia sekä heidän vanhempiaan.

Säätiö antaa perheille psykologista, hengellistä ja materiaalista tukea. Materiaalinen tuki koostuu kuntoutusvälineistä ja lääkkeistä. Henkistä tukea perheet saavat saattohoidon aikana ja vielä runsaan vuoden ajan lapsen kuoleman jälkeen.

Säätiön toimintaa johtaa teologian ja psykologian maisteri **Veronika Shutova**, joka on myös Inkerin kirkon lapsi- ja nuorisotyön toimintojen johtaja.

– Niiltä perheiltä, joiden kanssa teemme työtä, puuttuu usein kaikki tuki ja rohkaisu: taloudellinen, henkinen ja hengellinen. Siksi meidän työllämme on heille suuri merkitys, Shutova sanoo.

Kazhdjy-säätiö tukee myös vammaisia ja pitkäaikaissairaita lapsia ja alaikäisiä nuoria, joilla ei ole vanhempia tukena. Hoitolaitoksessa asuville lapsille ja nuorille tarjotaan vaihtelua hoitolaitoksen arkeen sekä vapaaehtoisten ja työntekijöiden tarjoamaa ystävyyttä ja seuraa. Lisäksi lapsilla ja nuorilla on mahdollisuus osallistua hoitolaitoksen ulkopuolisiin tapahtumiin ja taideterapiaan.

Pitemmän jakson tavoitteena on estää vammaisten lasten joutuminen 18 vuotta täytettyään karuihin laitoksiin, joissa heidän elämänhalunsa ja terveydentilansa monesti nopeasti heikkenevät.

Konkreettista apua ja vaikuttamistoimintaa

Säätiö pyrkii myös vaikuttamaan Venäjän lainsäädäntöön vammaisten ja saattohoidossa olevien lasten ja hei-

dän perheidensä aseman parantamiseksi ja siihen, että jo lakeihin kirjatut vammaisten oikeudet toteutettaisiin käytännössä.

–Meidän tehtävämme on antaa perheille toivoa mutta aivan konkreettistakin apua. Vaikeavammaisen lapsen kotiin saatu erikoistuoli voi vahvistaa olennaisesti sekä lapsen että vanhempien elämänlaatua.

Lähetykseuran tuella maksetaan myös osa säätiön muutaman työntekijän palkasta. Venäjällä työntekijöiden vaihtuvuus hoitoalalla on suurta. Apua saavien lasten ja nuorten kannalta on tärkeää, että tutut ja luotetut ihmiset

pysyvät heidän lähellä.

Kazhdjy-säätiö toimii tiiviissä yhteistyössä Inkerin kirkon kanssa. Juridisesti säätiö ei ole Inkerin kirkon osa, joten Lähetykseuran ja säätiön välille on tehty oma yhteistyösopimus. Lähetykseuran ja Inkerin kirkon yhteistyö jatkuu entiseen tapaan.

Saattohoidossa olevien lasten ja heidän perheidensä tukeminen ottaa ensiaskeleitaan Venäjällä. Lähetykseuran yhteistyö Kazhdjy-säätiön kanssa on osa työtä, jossa huolehditaan kaikkein heikoimmassa asemassa olevista ihmisistä.

● PEKKA MIKKOLA

**KIRKON
DIAKONIA**

Oikeus ihmisarvoiseen
elämään

KIRKON DIAKONIA
Oikeus ihmisarvoiseen elämään

**KIRKON
DIAKONIA**

Oikeus ihmisarvoiseen
elämään

Kirkon diakoniatyöllä on uusi tunnus

Kirkon diakoniatyön uusi logo graafikko Seija Nikkilän näkökulmasta

Neljän käden muodostama risti

Kirkon diakoniatyön uusi logo on risti, joka koostuu eri suunnista tulevista käsistä. Kädet kuvaavat tekemistä ja yhteen tulemistä, seurakunnissa tehtävää työtä ja kohtaamisia. Niissä voi nähdä antavan käden, vastaanottavan käden, sinunaavan käden, puolustavan käden. Laajemmin ajatellen ne kuvaavat myös kaikkea ihmisten välistä vuorovaikutusta, jossa jokainen antaa ja vastaanottaa samanaikaisesti.

Diakoniatyössä mukana on myös Jumalan käsi. Uskon, että me muutkin voimme ottaa Jumalan työtoveriksi, vaikka työskätkämme onkin muualla yhteiskunnassa.

Logon muotokieli ja väri
Logon väriksi valittiin diakoniatyön oma väri, vihreä, joka on tuttu myös

Suomen ev.lut.kirkon logosta. Tekstityyppi on kirkon yhteinen tekstityyppi Martti.

Suunnittelutyössä yhtenä lähtökohtana oli logon toimivuus rintamerkinä. Pelkistetty ja klassinen muoto oli täten luontainen valinta. Logon muotokieleen on silti haettu dynamiikkaa ja liikettä, joka syntyy symmetrian ja epäsymmetrian sekä suorien ja kierteisten viivojen vaihtelusta.

Diakonia-lehden toimituskunta
sekä Kirkon diakonia ja sielunhoito
-yksikön työntekijät toivottavat
kaikille lukijoille

Rauhallista joulua ja siunattua uutta vuotta 2016

*En etsi valtaa, loistoa,
en kaipaa kultaakaan,
mä pyydän taivaan valoa
ja rauhaa päälle maan.
Se joulu suo, mi onnen tuo
ja mielet nostaa Luojan luo.
Ei valtaa eikä kultaakaan,
vaan rauhaa päälle maan.*

Virsi 31

Näkökulmia hengellisyyteen työpaikoilla

MARJAANA KANERVA
JA JUHA TANSKA (TOIM.):
TYÖ JA HENKI AVAIMIA
HENKISEEN JA HENGELLISEEN
TYÖHYVINVOINTIIN
KIRJAPAJA 2015

Kiinnostus hengellisyyden merkitykseen työelämässä virisi ensimmäisenä Yhdysvalloissa, ja Euroopan kautta akateeminen keskustelu ja tutkimus on nyt tulossa myös Suomeen. Ajankohtainen maahanmuuttotilanne ja Suomeen tulevien uskonnolliset taustat ja hengellisyys ovat nostamassa teeman yhä vahvemmin tämän päivän ja tulevaisuuden kysymykseksi myös meillä. Näillä kysymyksillä on tapana kärjistyä vastakkainasetteluun ja siirtyä ulkoisiin merkkeihin ja tapoihin työpaikalla, esimerkkinä muslimien rukoushetket tai kristityn risi kaulassa.

Tässä artikkelikokoelmassa hengellisyys kuitenkin ymmärretään vaikeasti konkretiaan, rajallisiin sanoihin ja ehdottomiin määrityksiin asettuvana. Työpaikalla hengellisyys liitetään tunteisiin, innostukseen, arvoihin ja päämääriin. Syvimmin hengellisyyden nähdään toteutuvan suhteessa toiseen ja suhteessa Jumalaan.

Kirjan artikkelit keskittyvät näkökulmiltaan hengellisyyteen erityisesti kirkon työelämässä. Kirja ei silti anna lupaa omia hengellisyyttä kristinuskon tai kirkon yksinoikeudeksi, ja artikkeleissa pyritään virittämään samaan aikaan keskustelua hengellisyyden vaikutuksesta työelämässä yleisesti. Artikkelikokoelma sisältää aineistoa, jossa työelämähengellisyys sijoitetaan kirkon työelämää laajempaan viitekehkeyseen.

Artikkelit jakautuvat kolmen otsikon alle: Ilmiö, kokemukset ja johtaminen. Näitä näkökulmia yhdistää hengellisyyden nivoutuminen arjen todel-

lisuuteen, joka liittyy käytäntöihin ja työhyvinvointiin. Spiritualiteetin liittäminen työhyvinvointiin, iloon, muutoksiin ja yhteisöllisyyteen työelämässä avaa hengellisyyttä kohti työn peruskysymyksiä, samalla kun teksteissä poraudutaan arvoihin kirjoittamalla niitä käytännön kautta auki.

Käytännön kokemusten osuus avautuu vähän yllättäen keskiöstä eli Jumalasta. Kulku perehdyttämisen ja yhteistoiminnan kautta jumalanpalvelukseen ja käytännön ohjeisiin keskustelun virittämisessä tuntuu toimivan lukijan näkökulmasta. On hienoa huomata, miten yleisesti eri alojen, tehtävien ja alueiden moninaisuus kirjoittajajoukon valinnassa on pyritty ottamaan huomioon.

Kirkon johtamiskoulutuksessa hengellinen johtaminen on yksi osa-alueista. Artikkeleissa johtajuutta käsitellään organisaation, ulottuvuuksien, ikäjohtamisen ja tulevaisuuden johtamisen kautta. Johtajuuden matkalla on oltava paikkoja asettua dialogiin itsen, seurakuntalaisten ja Jumalan kanssa, jotta hengellinen johtajuus voi toteutua.

”Työ ja henki” kuljetti mutkattomasta eri maailmoihin ja erityisesti tutkimaan suhteita. Kirjaan on helppo tarttua, mutta vaikeampi jättää kädestä. Me tarvitsemme puhetta hengellisyydestä, mutta kuka auttaisi meitä puhumaan vielä Jumalasta työpaikoilla?

● AIRI RAITARANTA

Asiantuntija, ohjaus- ja kehittämistyö
Tampereen hiippakunta

Älä pelkää

Maailmassa kuolee ihmisiä vaikkapa sairauksien tai terrorismin takia päivittäin. Mitä lähemmäs omaa elämänpäätä sairaus, kuolema, hylkääminen tai terrori hiipivät, sitä enemmän on surua, pelkoa ja hämmennystä.

Terroristijärjestöjen tavoite on juuri pelon lietsominen. Jos pelkään, he ovat päässeet tavoitteeseen.

Kristitty ihminen tahtoo vahvistaa rauhan ja rakkauden ääniä, koska rakkauden tie vie perille.

Ulkoisen pelon lisäksi ihmisessä on olemassa myös sisäistä pelkoa. Tämä sisäinen pelko sekä elämän vastoinkäymiset ovat päivittäin läsnä kotikäynneillä, diakoniatoimistoissa sekä monissa seurakuntien pienryhmissä. Diakoniatyöntekijän viesti on selkeä. Sinä olet arvokas. Jumala rakastaa Sinua ja tahtoo antaa Sinulle henkistä, hengellistä ja aineellista hyvää.

Kuinka arjen ammattilainen jaksaa nousta uuteen päivään täynnä toivoa? Etenkin näin joulun seutuun? Omavoimainen ihminen väsy tässä työssä. Jumalaan turvaava ihminen puolestaan tunnustaa ja tunnistaa syntinsä ja heikkoutensa. Asiakas ja työntekijä ovat saman Jumalan lapsia. Heitä yhdistää elämän kokemusasiatuntijuus. Heikkona onkin vah-

va. Tämä on se viesti, jonka ihminen tahtoo vastaanotolla kuulla. Ei syyttelyä tai syyllistämistä. Trauman ja sisäisen pelon häivyttää Jumalan lahjoittama anteeksi-antamus.

Se tarkoittaa vapautumista pahan valasta Jeesuksen sovitustyön kautta. Kun Jumala koskettaa ihmistä, ihminen vapautuu turhista peloista. Jeesus itse lupaa meille: Älkää pelätkö, minä olen teidän kanssanne kaikki päivät maailman loppuun asti (Matt. 28:20).

Koko ajan sisällämme kamppailee kaksi koiraa, musta ja valkoinen. Tuttu kysymys kuuluu, kumpi niistä on voitolla? ”Se, jota ruokin enemmän ja paremmalla ravinnolla.”

Valkoisen koiran evästä ovat rakkaus, ilo, rauha, kärsivällisyys, ystävällisyys, hyvyys, uskollisuus, lempeys ja itsehillintä (Galatalaiskirje 5:22 – 23).

Jokainen meistä voi rukoilla rauhan ja ihmisoikeuksien puolesta. Sopu, rakkaus ja rauhanomainen rinnakkaiselo ovat välähdyksiä paremmasta maailmasta.

Suo Herra, toivon kynttilöiden loistaa, tyyneksi, lämpimäksi liekki luo. Valaiset pimeään, voit pelot poistaa. Jää keskellemme, Kristus, rauha tuo! (Virsi 600, 3. säkeistö).

● TERO KONTTINEN